

Obsah

II Nelegislatívne akty

ROZHODNUTIA

2014/764/EÚ:

- ★ **Rozhodnutie Komisie z 27. marca 2014 o schéme štátnej pomoci SA.36139 (13/C) (ex 13/N), ktorú Spojené kráľovstvo zamýšľa zaviesť pre videohry** [oznámené pod číslom C(2014) 1786] ⁽¹⁾ 1

2014/765/EÚ:

- ★ **Rozhodnutie Komisie z 25. júna 2014 o štátnej pomoci č. SA.20949 (C 23/06) — Poľsko — Technologie Buczek** [oznámené pod číslom C(2014) 4099] ⁽¹⁾ 9

2014/766/EÚ:

- ★ **Rozhodnutie Komisie z 9. júla 2014 o schéme pomoci SA.18042 (2013/C) (ex MX 17/2009) (ex NN 61/2004) poskytovanej Španielskom na oslobodenie od spotrebnej dane biopalív** [oznámené pod číslom C(2014) 4530] ⁽¹⁾ 12

2014/767/EÚ:

- ★ **Rozhodnutie Komisie z 23. júla 2013 o štátnej pomoci SA.35062 (13/N-2), ktorú uplatnilo Portugalsko pre spoločnosť Caixa Geral de Depósitos** [oznámené pod číslom C(2013) 4801] ⁽¹⁾ .. 19

⁽¹⁾ Text s významom pre EHP

AKTY PRIJATÉ ORGÁNMI ZRIADENÝMI MEDZINÁRODNÝMI DOHODAMI

- ★ **Predpis Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK/OSN) č. 85 – Jednotné ustanovenia týkajúce sa typového schválenia spaľovacích motorov alebo elektrických hnacích jednotiek určených na pohon motorových vozidiel kategórií M a N z hľadiska merania čistého výkonu a maximálneho 30-minútového výkonu elektrických hnacích jednotiek** 52

- ★ **Predpis Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK OSN) č. 115 – Jednotné ustanovenia o typovom schvaľovaní: I. osobitných retrofitných systémov pre LPG (skvapalnené ropné plyny) montovaných do motorových vozidiel na používanie LPG v ich pohonnom systéme – II. osobitných retrofitných systémov pre CNG (stlačený zemný plyn) montovaných do motorových vozidiel na používanie CNG v ich pohonnom systéme** 91

II

(Nelegislatívne akty)

ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE KOMISIE

z 27. marca 2014

**o schéme štátnej pomoci SA.36139 (13/C) (ex 13/N),
ktorú Spojené kráľovstvo zamýšľa zaviesť pre videohry**

[oznámené pod číslom C(2014) 1786]

(Iba anglické znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

(2014/764/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii a na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na článok 108 ods. 2 prvý pododsek ZFEÚ,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami ⁽¹⁾, a so zreteľom na tieto pripomienky,

keďže:

I. POSTUP

- (1) Spojené kráľovstvo 25. januára 2013 oznámilo Komisii svoj úmysel zaviesť daňovú úľavu na videohry od apríla 1. apríla 2013 do 31. marca 2017. Komisia požiadala o ďalšie informácie listom zo 7. marca 2013, ktoré Spojené kráľovstvo poskytlo listom z 22. marca 2013.
- (2) Listom zo 16. apríla 2013 Komisia informovala Spojené kráľovstvo, že sa rozhodla začať v súvislosti s plánovaným opatrením pomoci konanie ustanovené v článku 108 ods. 2 zmluvy.
- (3) Rozhodnutie Komisie o začatí konania (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“) bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* ⁽²⁾ Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili pripomienky.
- (4) Spojené kráľovstvo predložilo svoje pripomienky k rozhodnutiu listom zo 17. mája 2013. Komisia dostala aj pripomienky od zainteresovaných strán. Postúpila ich Spojenému kráľovstvu, ktoré dostalo príležitosť reagovať, jeho pripomienky boli doručené listom z 22. augusta 2013. Listom zo 7. októbra 2013 Komisia požiadala Spojené kráľovstvo o ďalšie informácie. Spojené kráľovstvo odpovedalo listom zo 4. novembra 2013.

⁽¹⁾ Rozhodnutie Komisie vo veci SA. 36139 – Daňová úľava pre videohry v Spojenom kráľovstve (Ú. v. EÚ C 152, 30.5.2013, s. 24).

⁽²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

II. OPIS OPATRENIA A DÔVODY NA ZAČATIE KONANIA

- (5) Cieľom daňovej úľavy na videohry v Spojenom kráľovstve je poskytnúť tvorcom videohier stimul na vytváranie videohier vychádzajúcich z britskej alebo európskej kultúry. Opatrenie vychádza zo vzoru daňového stimulu pre film v Spojenom kráľovstve, ktorý Komisia schválila v roku 2006 ⁽³⁾ a v roku 2011 ⁽⁴⁾ predĺžila do 31. decembra 2015.
- (6) Predpokladaný celkový rozpočet na opatrenie, ktoré bude trvať do marca 2017, je 115 mil. GBP. Predpokladané výdavky v rozpočtovom roku 2013/2014 predstavujú 10 mil. GBP a v nasledujúcich troch hospodárskych rokoch 35 mil. GBP. Pomoc je financovaná ministerstvom financií (HM Treasury). Certifikačný úsek Britského filmového ústavu bude zodpovedný za posudzovanie žiadostí na certifikáciu hier vychádzajúcich z britskej kultúry.
- (7) Spoločnosti, ktoré podliehajú dani z príjmov právnických osôb v Spojenom kráľovstve, ktoré vyvíjajú kvalifikované videohry by si mohli uplatniť nárok na daňovú úľavu na výdavky na tovary a služby používané alebo spotrebúvané v Spojenom kráľovstve až do výšky 25 % rozpočtu na produkciu. Daňová úľava sa získava dodatočným odpočítaním oprávnených výrobných nákladov od zdaniteľného príjmu z videohier. Dodatočne sa však nemôže odpočítať viac ako 80 % rozpočtu na produkciu. Ak príjemca utrpel v účtovnom období stratu, môže žiadať o platený daňový úver. Podľa oddielu 1217CF ods. 3 návrhu zákona, ktorým sa mení zákon o dani z príjmu právnických osôb z roku 2009, oprávnené výdavky sú obmedzené na základné výdavky na projektovanie, produkciu a testovanie hry.
- (8) Daňová úľava na videohry v Spojenom kráľovstve podlieha kultúrnemu testu podobne ako daňový stimul pre film v Spojenom kráľovstve. Obidve skúšky sú rozdelené do štyroch častí (kultúrny obsah, kultúrny príspevok, využitie kultúrnych centier v Spojenom kráľovstve a využívanie pracovníkov v oblasti kultúry, ktorí sú občanmi alebo rezidentmi Veľkej Británie alebo EHP).
- (9) Keďže oznámené opatrenie sa financuje zrážkami z daní, ktoré sa zvyčajne platia do štátneho rozpočtu, je financované zo strany štátu. Videohry sa produkuje vo viacerých členských krajinách a existuje vnútorný trh s takýmito videohrami. Ich podpora preto môže ovplyvniť obchod a hospodársku súťaž medzi členskými štátmi. Komisia preto vo svojom rozhodnutí o začatí konania zistila, že toto opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy. Komisia mala tiež pochybnosti o tom, či bolo možné túto pomoc považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom.
- (10) Po prvé, Komisia mala pochybnosti, či je potrebné alebo primerané, aby s takouto pomocou boli spojené územné podmienky. Orgány Spojeného kráľovstva vytvorili koncepciu navrhovanej schémy podľa vzoru daňového stimulu pre film vo Veľkej Británii. Preto navrhli, aby bol daňový stimul dostupný iba na tovary a služby používané alebo spotrebúvané v Spojenom kráľovstve. Schéma stimulu pre film však využíva osobitnú výnimku zo zvyčajného zákazu teritoriálnych obmedzení, ktorú povoľuje oznámenie o kinematografii ⁽⁵⁾ iba na podporu produkcie filmov a televíznych programov, ale nie na videohry.
- (11) Po druhé, Komisia mala pochybnosti, či je pomoc pre hry nevyhnutná, pretože predstavujú rýchlo rastúci trh. Orgány Spojeného kráľovstva nepreukázali presvedčivé dôkazy, že bez poskytnutia pomoci by došlo k zlyhaniu trhu, ktoré by viedlo k nedostatočnej výrobe videohier vychádzajúcich z britskej kultúry.
- (12) Okrem toho sa Spojené kráľovstvo domnieva, že daňová úľava Spojeného kráľovstva na videohry je zlučiteľná s vnútorným trhom v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. d) zmluvy. Komisia však nebola presvedčená, že kultúrny test, ktorý predložilo Spojené kráľovstvo by v praxi viedol k selektívnej identifikácii obmedzeného počtu videohier, ktoré predstavujú kultúrnu kvalitu, ktorú trh bez podpory dostatočne neponúka, a ktoré sú podstatné na zabezpečenie toho, aby boli zastúpené a zohľadnené vo videohrách britské a európske kultúrne témy.

⁽³⁾ Rozhodnutie Komisie z 22. novembra 2006 vo veci N 461/05 – UK Film Tax Incentive (Ú. v. EÚ C 9, 13.1.2007, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozhodnutie Komisie z 27. januára 2011 vo veci SA. 33234 – UK Film Tax Incentive Extension (Ú. v. EÚ C 142, 22.5.2012, s. 1).

⁽⁵⁾ Oznámenie Komisie týkajúce sa štátnej pomoci na filmy a iné audiovizuálne diela (Ú. v. EÚ C 332, 15.11.2013, s. 1). Je to tak aj v oznámení Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o určitých právnych aspektoch súvisiacich s kinematografickými a inými audiovizuálnymi dielami (Ú. v. ES C 43, 16.2.2002, s. 6), ktoré sa uplatnilo, keď sa začalo konanie podľa článku 108 ods. 2 zmluvy.

- (13) Nakoniec, sa Komisia obáva, že by pomoc mohla podnietiť preteky o dotácie v rámci Únie a pochybuje o tom, že akékoľvek pozitívne účinky by vykompenzovali prípadné narušenia hospodárskej súťaže.

III. PRIPOMIENKY ZAJINTERESOVANÝCH STRÁN

- (14) Komisia dostala pripomienky od jedného členského štátu (Francúzska), národných združení vývojárov hier zo Spojeného kráľovstva, Francúzska, Nemecka, Fínska, Európskej federácie vývojárov hier („EGDF“), verejných orgánov Spojeného kráľovstva zapojených do podpory filmov, vysielacej spoločnosti a odborových združení z oblasti filmovej produkcie zo Spojeného kráľovstva. Všetci prispievatelia zdôraznili kultúrnu kvalitu a význam, ktoré hry môžu mať. Trhové stimuly na výrobu kultúrne relevantnejších hier nepovažovali za dostatočné. Žiadny z nich nezastával názor, že by medzi členskými štátmi existovalo riziko pretekov v poskytovaní dotácií.
- (15) Pokiaľ ide o nevyhnutnosť pomoci, zainteresované strany poukázali na to, že Spojené kráľovstvo stráca svoje vedúce postavenie na trhu s videohrami, že v roku 2012 sa v Spojenom kráľovstve vyvinulo menej ako 10 % hier vydaných v Spojenom kráľovstve, že na tomto trhu prevláda Severná Amerika a Ázia a že prebehol odlev pracovných síl do Kanady. Prispievatelia poukázali takisto na skutočnosť, že hlavnou výzvou pre členské štáty bude riešenie konkurencie z tretích krajín, ktoré výrazne podporujú hry, najmä z Kanady.
- (16) Združenie The United Kingdom Independent Game Developers Association („TIGA“) predložilo početné príklady plánov a projektov, v rámci ktorých sa mohla pomocou daňového zvýhodnenia uskutočniť produkcia videohier z prostredia Spojeného kráľovstva/Európy, ku ktorej však fakticky nikdy nedošlo. Organizácia United Kingdom Interactive Entertainment („Ukie“), ktorá zastupuje herný a zábavný priemysel, poznamenala, že na globálnom hernom trhu je na vývojárov hier vyvíjaný tlak, aby výrobky zacieli na čo najširšie možné spektrum trhu. Znamená to predovšetkým sprístupniť ich pre severoamerický trh a čoraz viac pre trhy Ďalekého východu a uspokojovať kultúrne normy a očakávania týchto trhov. Vývojári videohier v Európe sú tak pod konštantným tlakom nezdôrazňovať európske kultúrne prvky v hrách s cieľom predávať ich na celosvetovom trhu. Preto je pre vývojárov hier vychádzajúcich z európskej kultúry ťažšie získať súkromné finančné prostriedky. Ukie preto usudzuje, že podpora môže pomôcť napraviť zlyhanie trhu.
- (17) Francúzsko zaznamenalo narastajúcu tendenciu zobrazovať v hrách „medzinárodné stereotypy“.
- (18) Na druhej strane združenie TIGA uviedlo, že 54 % obratu nezávislých tvorcov v Spojenom kráľovstve tvorí domáci predaj. To naznačuje, že kupujúci v Spojenom kráľovstve výrazne uprednostňujú vlastnú produkciu. Okrem toho, podľa TIGA, od roku 2008 do roku 2011 v danom sektore viac podnikov vzniklo (216) ako zaniklo (197).
- (19) Pokiaľ ide o možné narušenie hospodárskej súťaže medzi členskými štátmi, združenie TIGA pripustilo, že nižšie náklady ovplyvňujú rozhodnutia týkajúce sa umiestnenia produkčných spoločností videohier; zastáva však názor, že hlavné narušenie príde z tretej krajiny, ako je Kanada, kde tento sektor vďaka verejnej podpore rastie. Podľa TIGA, medzi rokmi 2008 a 2010 zamestnanosť v danom odvetví v Kanade narástla o 33 %, zatiaľ čo v Spojenom kráľovstve klesla o 9 %.

IV. PRIPOMIENKY SPOJENÉHO KRÁĽOVSTVA

1. Povinnosť územnej viazanosti výdavkov

- (20) Po vyjadrení pochybností Komisie o tom, či podmienky územnej viazanosti výdavkov, ktoré vyplývajú z testu „používané alebo spotrebúvané v Spojenom kráľovstve“ sú primerané, orgány Spojeného kráľovstva reagovali na tieto obavy a v navrhovanom právnom predpise výraz „používané alebo spotrebúvané v Spojenom kráľovstve“ nahradili výrazom „výdavky viazané na Európsky hospodársky priestor (EHP)“ a upresnili, že daňová úľava sa môže

vzťahovať na akékoľvek výdavky, ktoré vzniknú v EHP. Okrem toho sa snažia obmedziť množstvo subdodávateľských nákladov, ktoré sa môžu financovať. Podporovaný producent môže minúť až 1 milión EUR z hlavných oprávnených výdavkov na projekt na subdodávateľov, v súlade s daňovou úľavou na videohry vo Francúzsku (6). Tým sa zabezpečí, že podstatnú časť vývoja hry vykonáva samotný príjemca úľavy.

- (21) Spojené kráľovstvo sa domnieva, že toto obmedzenie oprávnenosti subdodávateľských nákladov má malý vplyv na obchod medzi členskými štátmi. Z diskusií so zástupcami z celého odvetvia videohier vrátane malých a veľkých vývojárov, vyplynulo, že podobne ako ďalšie tvorivé odvetvia, vývoj videohier sa vyznačuje vysokou mierou spolupráce, pričom základné činnosti vývoja (plánovanie, dizajn a umelecká tvorba) sa obvykle vykonávajú na tom istom mieste.

2. Nevyhnutnosť pomoci

- (22) Pokiaľ ide o nevyhnutnosť pomoci v dôsledku nedostatočnej výroby hier kultúrneho charakteru, Spojené kráľovstvo poskytlo dôkazy preukazujúce, že tieto hry sú na ústupe, v relatívnom aj v absolútnom vyjadrení. Spojené kráľovstvo súhlasí s tým, že sektor videohier je vo všeobecnosti dynamický a rastúci. Avšak v roku 2012 bolo vyvinutých v Spojenom kráľovstve menej než 10 % hier, ktoré tu boli vydané, v porovnaní s 16 % v roku 2008. Spojené kráľovstvo tiež vykonalo ďalšie analýzy hier vydaných v Spojenom kráľovstve v rokoch 2003 až 2012. Údaje ukazujú neustály pokles počtu hier, ktoré vychádzajú z britskej kultúry a prudký pokles ich podielu na trhu z 9 % všetkých hier vydaných v Spojenom kráľovstve (vrátane hier z iných krajín) v roku 2003 na 4 % v roku 2006 a 3 % od roku 2009 do roku 2012. V roku 2003 by prešlo kultúrnym testom 41 % hier vydaných v Spojenom kráľovstve, v roku 2012 len približne 25 %.
- (23) Spojené kráľovstvo súhlasí, že nárast hier pre inteligentné telefóny odstránil určité prekážky vstupu pre menších vývojárov, ktorí chcú vstúpiť na trh s videohrami. Z údajov zverejnených v roku 2011 skutočne vyplýva, že počet videohier vyvinutých novovzniknutými spoločnosťami sa v minulom roku zvýšil. Avšak pri pohľade na obsah hier, prieskum realizovaný univerzitou Abertay v rámci programu prototypov videohier ukázal, že z 306 návrhov mobilných a online hier, ktoré predstavili univerzite počas posledných 2 rokov malé a mikropodniky z celého Spojeného kráľovstva, drvivá väčšina (255) neobsahovala prostredie, postavu ani príbeh vychádzajúce zo Spojeného kráľovstva (7).
- (24) Toto by sa dalo vysvetliť skutočnosťou, že kultúrne významné hry môžu mať rovnaké výrobné náklady ako „globálne hry“, ale výrazne menší trh. Ich výroba preto predstavuje vyššie ekonomické riziko. Preto sú videohry s obsahom vychádzajúcim z britskej/európskej kultúry menej komerčne životaschopné ako hry s viac globalizovaným obsahom. Je menej pravdepodobné, že medzinárodní alebo domáci vydavatelia budú ochotní niesť riziko spojené s produkciou kultúrne relevantného obsahu, a namiesto toho budú vytvárať všeobecnejší obsah zameraný na medzinárodné trhy.
- (25) Prieskum vykonaný orgánmi Spojeného kráľovstva odhalil, že britské kultúrne prvky v hrách sú oslabované v snahe zabezpečiť zmluvu na vydanie hry na globálnom trhu, ktorá umožní financovať vývoj hier a zabezpečiť prežitie vývojára. Takmer tri štvrtiny britských tvorcov videohier uviedlo, že vytváranie pôvodného duševného vlastníctva sa v predchádzajúcich piatich rokoch spomalilo alebo zastavilo. Prieskum ukázal, že mnohí vývojári museli zmeniť kultúrny obsah svojich hier, aby uspokojili obchodné požiadavky. Päťdesiattri percent opýtaných odpovedalo, že zmenili postavy a prostredie hier tak, aby neobsahovali britské alebo európske prvky.
- (26) Vzhľadom na tieto skutočnosti je stimulačným cieľom financovania, aby sa pravdepodobne neziskové kultúrne produkty stali komerčne realizovateľnými, a tým sa podporila výroba nových kultúrnych produktov, ktoré by sa v prípade, ak by neexistovala daňová úľava nerealizovali, a aby sa podporil rozvoj zručností trvalo udržateľnej produkcie tovaru kultúrneho charakteru (príslušných videohier vychádzajúcich z britskej kultúry/kultúry EHP).

3. Rozlišujúci kultúrny test

- (27) Pokiaľ ide o kultúrny test, ktorým sa zabezpečí, že systém sa vzťahuje len na jednoznačne kultúrne hry, Spojené kráľovstvo vysvetlilo, že po prvé, daňový úrad, daňový a colný úrad Jej Veličenstva (ďalej len „HMRC“) má osobitné

(6) Rozhodnutie Komisie z 25. apríla 2012 vo veci SA. 33943 – Prolongation du régime d'aide C 47/06 – Crédit d'impôt en faveur de la création de jeux vidéo (Ú. v. EÚ C 230, 1.8.2012, s. 3).

(7) Univerzita zozbierala tieto údaje v priebehu svojho programu prototypov videohier, ktorý má pomôcť malým podnikom vytvoriť funkčné prototypy svojich hier.

špecializované „oddelenie pre kreatívne odvetvia“, ktoré bude zodpovedné za správu a kontrolu žiadostí o daňovú úľavu na videohry. Oddelenie bude posudzovať žiadosti z hľadiska rizika a tento proces zaručuje správne dodržiavanie stanovených kritérií. Existuje teda jasný postup uplatňovania testu.

- (28) Pokiaľ ide o prvky testu, ktoré pomáhajú určiť kultúrne kvality hry, Spojené kráľovstvo objasnilo, že väčšina bodov v rámci navrhovaného kultúrneho testu sa týka obsahu. Kultúrneho obsahu a príspevku hry sa týka až 20 z 31 bodov, a to vrátane prvkov, ako je umiestnenie príbehu, hlavné postavy, tematika, z ktorej hra vychádza, použitie anglického jazyka a zohľadnenie britskej kultúry a dedičstva. Len 3 body sa týkajú umiestnenia vývojových činností a zvyšných 8 bodov možno získať, ak príslušným kultúrnym pracovníkom, ako sú napr. scenáristi, skladatelia, dizajnéri, umelci či programátori, je občan alebo obyvateľ Spojeného kráľovstva alebo EHP. Navrhovaný test kladie preto silný dôraz na obsah a nie na miesto činnosti. Toto zameranie na obsah sa ďalej posilňuje uplatňovaním pravidiel minimálneho kultúrneho obsahu („pravidlo zlatých bodov“), ktoré zabezpečia, že skúškou prejdú iba hry s dostatočným počtom bodov za kultúrny obsah.
- (29) Toto zameranie na obsah zabraňuje všeobecnému uplatneniu daňovej úľavy. Spojené kráľovstvo vykonalo analýzu hier vydaných v krajine v roku 2006, 2009 a 2012, pričom sa kultúrny test uplatnil spätne na všetky hry vytvorené v Spojenom kráľovstve počas tohto obdobia. Z 822 hier vydaných v Spojenom kráľovstve v roku 2012 len 74 bolo vytvorených vývojármi zo Spojeného kráľovstva a z nich by prešlo kultúrnym testom, ak by v tej dobe existoval, 25,7 % (19 hier). Test ukázal, že aj v rokoch 2006 a 2009 sa podiel týchto hier na hrách, ktoré boli vytvorené v Spojenom kráľovstve, nachádzal na úrovni cca 27 %, zatiaľ čo ich podiel na všetkých hrách vydaných v Spojenom kráľovstve bol v rozmedzí 3 a 4 %.
- (30) Spojené kráľovstvo sa domnieva, že 25,7 % miera úspešnosti je v rozpätí, ktoré Komisia prijala v prípade daňového stimulu na francúzske videohry⁽⁸⁾. V uvedenom rozhodnutí Komisia usúdila, že skutočnosť, že bolo vybraných približne 30 % hier naznačuje, že Francúzsko vypracovalo kritériá, ktoré zaručujú, že obsah videohier oprávnených na získanie daňovej úľavy je skutočne kultúrny. Podobne, Spojené kráľovstvo sa domnieva, že kultúrny test videohier je dostatočne reštriktívny na to, aby bolo možné zabezpečiť, že pomoc bude zameraná na videohry vychádzajúce z britskej kultúry/kultúry EHP.
- (31) Spojené kráľovstvo okrem toho súhlasilo s tým, že schému oznámi ako počiatočný pilotný projekt na štyri roky a tento čas využije na monitorovanie daňovej úľavy a zaistenie toho, aby bola využitá tak, ako bolo zamýšľané.

4. Preteky o dotácie

- (32) Pokiaľ ide o argument Komisie, že pomoc by mohla podnieť preteky o dotácie v rámci Únie, ktoré by viedli k neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže, Spojené kráľovstvo uviedlo, že k takýmto pretekom o dotácie by došlo, ak by veľký počet členských štátov využíval operačné schémy na zvýšenie konkurencieschopnosti ich domácich odvetví. Spojené kráľovstvo sa nedomnieva, že to je pravdepodobné. Hoci pre rozhodnutia týkajúce sa lokalizácie môžu byť daňové zvýhodnenia určujúcim faktorom, pomoc je najmä odpoveďou na daňové úľavy v Kanade, USA a Južnej Kórei. Francúzsko je v súčasnosti jediným ďalším členským štátom, ktorý ponúka daňové stimuly na výrobu kultúrne relevantných videohier.
- (33) Okrem toho by preteky o dotácie boli zamerané výhradne na hospodársku súťaž bez akýchkoľvek kultúrnych obmedzení. Ak by dve alebo viac krajín malo záujem o ochranu výroby špecifických kultúrnych produktov v súlade s dohodnutým kultúrnym testom, nepredstavovalo by to preteky o dotácie.
- (34) Cieľom navrhovanej pomoci je chrániť produkciu videohier vychádzajúcich z britskej/európskej kultúry, a pomoc teda poskytne úľavu iba zlomku videohier vyvinutých v Spojenom kráľovstve a v Európe a pokryje len malé

⁽⁸⁾ Rozhodnutie Komisie 2008/354/ES z 11. decembra 2007 o štátnej pomoci C 47/06 (ex N 648/05) – daňová úľava na tvorbu videohier (Ú. v. EÚ L 118, 6.5.2008, s. 16).

množstvo celkových výdavkov na vývoj videohier. Na základe diskusií so zástupcami odvetvia, Spojené kráľovstvo odhaduje, že iba približne 10 % videohier vychádzajúcich z britskej/európskej kultúry bude mať rozpočet presahujúci 5 mil. GBP. Väčšina výdavkov na vývoj hier bude použitá na značne menšie projekty.

V. POSÚDENIE OPATRENIA POMOCI

1. Klasifikácia opatrenia ako opatrenia štátnej pomoci

- (35) Podľa článku 107 ods. 1 zmluvy, pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá naruša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.
- (36) Podpora produkcie videohier, na základe schválenia HMRC, priznáva finančnú výhodu vo forme daňových úľav pre podniky v sektore produkcie hier na úkor rozpočtu ministerstva financií. Poskytuje sa preto zo štátnych zdrojov a je pripísateľná štátu. Cieľom tohto opatrenia je znížiť výrobné náklady prijímajúcich podnikov a predstavuje pre nich hospodársku výhodu. Je obmedzená na spoločnosti v sektore videohier, a preto je selektívna. Napokon, má vplyv na obchod a hospodársku súťaž medzi členskými štátmi, keďže hry sa vyrábajú aj v iných členských štátoch a obchoduje sa s nimi na medzinárodnej úrovni. Podľa toho predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

2. Zlučiteľnosť pomoci s vnútorným trhom

- (37) Pokiaľ ide o všeobecnú oprávnenosť schémy, Komisia konštatuje, že Spojené kráľovstvo stiahlo ustanovenie o územnej viazanosti, ktoré Komisia považovala za problematické z hľadiska slobody pohybu tovaru a poskytovania služieb na vnútornom trhu. Rozhodlo sa obmedziť objem nákladov na subdodávky, ktoré možno kvalifikovať ako oprávnené na pomoc, na 1 milión GBP.
- (38) Komisia zastáva názor, že tento limit je v tomto prípade prijateľný, pretože v praxi, vzhľadom na veľkosť rozpočtov na výrobu, sa nezdá, že by strop vo výške 1 milióna GBP na výdavky na subdodávky výrazne obmedzoval ich využívanie. Spojené kráľovstvo očakáva, že väčšina videohier, na ktoré sa vzťahuje kultúrny test, bude mať rozpočet na tvorbu menší ako 1 mil. GBP. Len približne 10 % videohier by malo mať rozpočet presahujúci 5 miliónov GBP. V závislosti od vývoja rozpočtov na výrobu videohier v Spojenom kráľovstve si Komisia vyhradzuje právo prehodnotiť výšku tohto stropu, pokiaľ by toto opatrenie pomoci bolo znova oznámené v lehote štyroch rokov od začiatku jeho uplatňovania, v súlade so záväzkami Spojeného kráľovstva.
- (39) Spojené kráľovstvo má v úmysle odôvodniť podporu vývoja hier ako pomoc na podporu kultúry. Preto by sa muselo vykonať posúdenie podľa článku 107 ods. 3 písm. d) zmluvy. Komisia zatiaľ nevypracovala usmernenia na uplatňovanie tohto ustanovenia na pomoc v oblasti videohier. V oznámení o kinematografii sa však hovorí o možnosti poskytovania pomoci v oblasti videohier. V odseku 24 oznámenia sa uvádza, že opatrenia pomoci na podporu videohier sa budú aj naďalej posudzovať prípad od prípadu. Pokiaľ by bolo možné preukázať potrebu schémy pomoci zameranej na videohry, ktoré majú kultúrny alebo vzdelávací účel, Komisia bude analogicky uplatňovať kritéria intenzity pomoci uvedené v oznámení o kinematografii.
- (40) Komisia preto musí posúdiť zlučiteľnosť opatrenia priamo na základe článku 107 ods. 3 písm. d) zmluvy. Bude musieť overiť, či slúži na podporu propagácie kultúry a či neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom. To znamená, že musí byť vhodným prostriedkom na dosiahnutie tohto cieľa, najmä, že bez tejto podpory by účastníci trhu nemali dostatočné stimuly na produkciu požadovaného druhu hier. Pokiaľ ide o primeranosť pomoci, je možné analogicky uplatniť maximálnu intenzitu pomoci stanovenej v oznámení o kinematografii. Komisia posúdila kultúrny cieľ a nevyhnutnosť pomoci určitým videohram v dvoch rozhodnutiach týkajúcich sa podpory videohier vo Francúzsku uvedených v odôvodneniach 20 a 30.

a) Podpora kultúry

- (41) Aby pomoc v oblasti videohier, ako ju navrhuje Spojené kráľovstvo, bola zlučiteľná s článkom 107 ods. 3 písm. d) zmluvy, musí slúžiť na podporu kultúry. Na základe zmien v schéme a doplnujúcich dôkazov, ktoré predložilo Spojené kráľovstvo je Komisia presvedčená o tom, že Spojené kráľovstvo bude uplatňovať skutočne selektívny kultúrny test, ktorý zabezpečí, že pomoc sa poskytne len na podporu kultúry v súlade s článkom 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ.
- (42) Po prvé, Komisia berie na vedomie vysvetlenie poskytnuté Spojeným kráľovstvom v súvislosti s testom, ktorý slúži na stanovenie kultúrnej kvality hry (pozri odôvodnenia 27 až 29): väčšina bodov, ktoré je možné získať v rámci navrhovaného kultúrneho testu sa týka kultúrneho obsahu a príspevku hry (až 20 bodov z 31). Toto sa ďalej posilňuje uplatňovaním pravidla minimálneho kultúrneho obsahu („pravidlo zlatých bodov“), ktoré zabezpečí, že skúškou prejdú iba hry s dostatočným počtom bodov za kultúrny obsah.
- (43) Toto zameranie na obsah zabraňuje všeobecnému uplatneniu daňovej úľavy. Simulácie kultúrneho testu vychádzajúce z hier vydaných v predchádzajúcich rokoch ukázali, že kultúrnym testom by prešlo 26 až 27 % hier vyrobených v Spojenom kráľovstve. Takáto miera úspešnosti ukazuje, že kritériá testu zabezpečia, že obsah videohier oprávnených na získanie daňovej úľavy je skutočne kultúrny, a že test je dostatočne reštriktívny na to, aby bolo možné zamerať pomoc na videohry vychádzajúce z britskej/európskej kultúry. Na porovnanie, Komisia vo svojom rozhodnutí z roku 2007 o daňovom stimule⁽⁹⁾ pre francúzske videohry dospela k záveru, že oprávnenosť približne 30 % hier ukazuje, že test je dostatočne selektívny.
- (44) Z toho vyplýva, že pochybnosti vznesené v rozhodnutí o začatí konania, boli odstránené. Skutočnosť, že vybraných bolo iba približne 27 % hier naznačuje, že opatrenie nemá iba priemyselný cieľ spočívajúci v podpore špecifického odvetvia, ale skutočne kultúrny cieľ. Opatrenie pomoci teda splňa skutočný cieľ podpory kultúry.

b) Primeranosť, nevyhnutnosť a proporcionálna opatrenia

- (45) Na základe článku 107 ods. 3 písm. d) ZFEÚ by daňová úľava na videohry mala byť vhodným nástrojom na splnenie sledovaného cieľa. Štátna pomoc na iné účely, ktorá by sa nezameriavala výlučne na cieľ kultúrneho charakteru, by s väčšou pravdepodobnosťou podporovala priemyselné ciele súvisiace s daným odvetvím. Komisia uznáva, že daňová úľava, tak, ako je navrhnutá, skutočne umožňuje smerovať štátnu podporu na hry s kultúrnym obsahom, a je preto vhodným nástrojom na dosiahnutie sledovaného kultúrneho cieľa.
- (46) Vzhľadom na veľmi dynamický rast a vývoj herného trhu, orgány Spojeného kráľovstva predložili údaje dokazujúce, že pomoc je potrebná na udržanie primeranej produkcie takýchto hier a že bez pomoci na kultúrne hry by sa ich produkcia a podiel na trhu výrazne znížili. Údaje ukazujú neustály pokles hier, ktoré vychádzajú z britskej kultúry a prudký pokles ich podielu na trhu z 9 % všetkých hier vydaných v Spojenom kráľovstve v roku 2003 na 4 % v roku 2006 a 3 % od roku 2009 do roku 2012.
- (47) Kultúrne významné hry môžu mať rovnaké výrobné náklady ako „globálne hry“, ale výrazne menší trh. Ich výroba preto predstavuje vyššie ekonomické riziko. Preto sú videohry s obsahom vychádzajúcim z britskej/európskej kultúry menej komerčne životaschopné, ako hry s viac globalizovaným obsahom. Trh preto na vývojárov videohier v Európe vyvíja konštantný tlak minimalizovať európske kultúrne prvky v hrách s cieľom predávať ich na celosvetovom trhu. Pre vývojárov hier vychádzajúcich z európskej kultúry je ťažšie získať súkromné finančné prostriedky.
- (48) Navrhovaná daňová úľava by mala podporovať produkciu videohier s kultúrnym obsahom na rozdiel od hier, ktoré sú rýdzo zábavného charakteru, pomocou zníženia produkčných nákladov. Možno teda dospieť k záveru, že je pravdepodobné, že opatrenie bude mať vzhľadom na svoj cieľ dostatočne motivujúci efekt.

⁽⁹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 8.

- (49) Okrem toho je opatrenie pomoci primerané, keďže obmedzuje intenzitu pomoci na 25 % výrobných nákladov skutočne vynaložených na tvorbu oprávnených hier. To je menej ako 50 % intenzita pomoci povolená na audiovizuálnu produkciu podľa odseku 52 bodu 1) oznámenia o kinematografii, ktorá sa uplatňuje analogicky, pokiaľ ide o prípustnú intenzitu pomoci.
- (50) Na záver, aby nedošlo k ovplyvneniu podmienok obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozpore so spoločným záujmom, narušenie hospodárskej súťaže a účinky na obchod, ktoré opatrenie vyvolá, by sa mali kompenzovať pozitívnymi účinkami.
- (51) Podľa údajov, ktoré poskytlo Spojené kráľovstvo, ako aj predstavitelia odvetvia bolo v roku 2012 v Spojenom kráľovstve vytvorených menej ako 10 % hier, ktoré tu boli vydané. Trhový podiel oprávnených hier vydaných v Spojenom kráľovstve je dosť malý (4 – 5 %). Aj podiel oprávnených videohier vyrobených v Spojenom kráľovstve, ktorý je približne 27 %, je relatívne malý.
- (52) Okrem toho, žiadna potenciálne dotknutá tretia strana nepoukázala na možné nepriaznivé vplyvy opatrenia. Naopak, združenie výrobcov videohier, ktoré predložilo pripomienky po začatí konania (TIGA a EGDF) zdôraznilo malý vplyv opatrenia na ich národný priemysel a jeho celkový vplyv na konkurenciu hlavne zo Severnej Ameriky a Ďalekého východu. Preteky o dotácie medzi členskými štátmi by boli preto dosť nepravdepodobné.
- (53) V každom prípade je užitočné, že Spojené kráľovstvo obmedzuje trvanie tejto schémy na štyri roky s cieľom umožniť hodnotenie jeho uplatňovania a prehodnotenie kritérií vzhľadom na vývoj na trhu.
- (54) Komisia preto dospela k názoru, že pochybnosti vznesené v rozhodnutí o začatí konania, boli odstránené. Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod medzi členskými štátmi sú teraz obmedzené, aby neboli v rozpore so spoločným záujmom.

VI. ZÁVER

- (55) Komisia sa preto domnieva, že pomoc nezvýši neprimerane trhovú silu prijímajúcich podnikov a nebude ani prekážkou dynamických stimulov trhu, ale práve naopak, rozšíri ponuku na trhu. Je teda potrebné dospieť k záveru, že narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod sú natoľko obmedzené, aby celkové hodnotenie pomoci bolo kladné. Daňová úľava na tvorbu videohier je teda zlučiteľná so vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. d) zmluvy,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Opatrenie štátnej pomoci, ktorú Spojené kráľovstvo plánuje poskytnúť na videohry prostredníctvom zmeny zákona o dani z príjmov právnických osôb 2009, je zlučiteľné so spoločným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Implementácia opatrenia štátnej pomoci sa preto povoľuje.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska.

V Bruseli 27. marca 2014

Za Komisiu
Joaquín ALMUNIA
podpredseda

ROZHODNUTIE KOMISIE**z 25. júna 2014****o štátnej pomoci č. SA.20949 (C 23/06) — Poľsko — Technologie Buczek**

[oznámené pod číslom C(2014) 4099]

(Iba poľské znenie je autentické)**(Text s významom pre EHP)**

(2014/765/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

keďže:

1. POSTUP

- (1) Listom zo 7. júna 2006 Komisia oznámila Poľsku svoje rozhodnutie začať vo veci uvedenej štátnej pomoci konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 Zmluvy o ES.
- (2) Dňa 23. októbra 2007 prijala Komisia rozhodnutie 2008/344/ES ⁽¹⁾ (ďalej len „rozhodnutie“), v ktorom dospela k záveru, že štátna pomoc poskytnutá skupine Technologie Buczek (ďalej len „skupina TB“), výrobcovi ocele, je nezlučiteľná so spoločným trhom, a nariadila Poľsku, aby zabezpečilo vrátenie pomoci od subjektov, ktoré tvoria skupinu TB, t. j. od materskej spoločnosti Technologie Buczek S.A. (ďalej len „TB“) a jej dcérskych spoločností Huta Buczek sp. z o.o. (ďalej len „HB“) a Buczek Automotive sp. z o.o. (ďalej len „BA“), a to úmerne k pomoci, ktorú skutočne dostali.
- (3) Dňa 8. januára 2008 podala BA na Všeobecný súd žalobu o čiastočnú neplatnosť rozhodnutia. TB a HB podali samostatné žaloby, ktoré však neskôr stiahli.
- (4) Rozsudkom zo 17. mája 2011 ⁽²⁾ Všeobecný súd rozhodnutie zrušil v rozsahu, v akom sa týkalo BA (pozri podrobný opis v odôvodnení 7). Dňa 21. marca 2013 Súdny dvor zamietol odvolanie Komisie proti tomuto rozsudku Všeobecného súdu ⁽³⁾.
- (5) V dôsledku zrušenia rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka BA, nebolo konanie vo veci formálneho zisťovania C23/06 ukončené a Komisia musela konanie obnoviť od okamihu, kedy nastala nezákonnosť.
- (6) Komisia si 22. apríla 2013, 12. júna 2013 a 27. novembra 2013 vyžiadala od Poľska informácie, ktoré Poľsko poskytlo v odpovediach z 8. mája 2013, 26. júla 2013 a 10. februára 2014.

2. POSÚDENIE

- (7) Súd zrušil:

— článok 1 rozhodnutia, podľa ktorého je štátna pomoc vo výške 20 761 643 PLN neoprávnene poskytnutá skupine TB nezlučiteľná so spoločným trhom;

⁽¹⁾ Rozhodnutie Komisie 2008/344/ES z 23. októbra 2007 o štátnej pomoci C 23/06 (ex NN 35/06) poskytnutej Poľskom výrobcovi ocele skupine Technologie Buczek (Ú. v. EÚ L 116, 30.4.2008, s. 26).

⁽²⁾ Vec T-1/08 Buczek Automotive sp. z o.o./Európska komisia, ECLI:EU: T:2011:216.

⁽³⁾ Vec C-405/11P Európska komisia/Buczek Automotive sp. z o.o., ECLI:EU:C:2013:186.

- článok 3 ods. 1 a 3 rozhodnutia, v ktorých sa stanovujú sumy pomoci, ktoré majú spoločnosti HB a BA individuálne vrátiť, v rozsahu, v akom sa uvedené odseky sa týkajú BA ⁽¹⁾;
- články 4 a 5 rozhodnutia, ktoré obsahujú vykonávacie ustanovenia, v rozsahu, v akom sa tieto články týkajú BA.
- (8) Keďže článok 1 rozhodnutia sa týka skupiny TB ako celku, zatiaľ čo vo zvyšných zrušených článkoch je BA vyčlenená, Komisia považuje za potrebné najprv pripomenúť, do akej miery zrušenie rozhodnutia ovplyvňuje ostatných členov skupiny TB, t. j. TB a HB.
- (9) Komisia pripomína rozsudok vo veci T-227/95 (*AssiDomän Kraft Products a ďalší/Komisia*, Zb. 1997, s. II-01185, body 59 a 60), v ktorom súd rozhodol, že ak sa podnik, ktorému je určené rozhodnutie Komisie, rozhodne podať žalobu o neplatnosť, Súdny dvor Európskeho spoločenstva sa zaoberá iba tými prvkami rozhodnutia, ktoré sa týkajú uvedeného adresáta. Nespochybnené prvky rozhodnutia týkajúce sa iných adresátov na druhej strane nie sú predmetom sporu, o ktorom má súd rozhodnúť. V rámci žaloby o neplatnosť môže súd rozhodnúť len o predmete sporu, s ktorým sa naň strany obrátili. Rozhodnutie môže byť zrušené len vo vzťahu k adresátom, ktorých žaloby na súde uspeli.
- (10) Ako sa uvádza v odôvodnení 3, TB a HB svoje žaloby podané na Všeobecný súd stiahli a rozhodnutie sa tak vo vzťahu k nim stalo konečným, a to vrátane povinnosti Poľska zabezpečiť vrátenie neoprávnenej pomoci. Poľské orgány potvrdili, že TB splatila sumu 13 963 560,74 PLN, ktorá predstavuje plnú výšku pomoci, ktorú mala TB vrátiť, ako aj časť pomoci, ktorú má vrátiť HB. HB bola vyhlásená za platobne neschopnú a všetky príslušné verejné orgány prihlásili svoje pohľadávky do konkurznej podstaty. Likvidačné konanie prebieha. Poľské orgány potvrdili, že pomoc splatená spoločnosťou TB jej po zrušení nebola vrátená a že pohľadávky voči HB neboli vymazané z konkurznej podstaty.
- (11) Z týchto dôvodov zostáva konanie vo veci formálneho zisťovania otvorené iba vo vzťahu k BA.
- (12) Komisia berie na vedomie informácie predložené Poľskom, podľa ktorých bol na BA 28. septembra 2012 vyhlásený konkurz a 16. novembra 2012 bola táto spoločnosť vymazaná z obchodného registra (*Krajowy Rejestr Sądowy*).
- (13) Poľsko Komisiu informovalo, že majetok spoločnosti BA, ktorý tvoril jeho konkurznú podstatu, bol predávaný jednotlivo (a teda nie ako celá spoločnosť alebo ako autonómne časti spoločnosti) postupmi verejného obstarávania, aby sa zabezpečilo dosiahnutie trhových cien. V priebehu konkurzného konania neprešli ani zamestnanci BA, ani jej dodávatelia či zákazníci k žiadnemu z nadobúdateľov spôsobom, ktorý by mohol naznačovať hospodársku kontinuitu BA.
- (14) Poľsko tiež Komisiu informovalo, že v priebehu konkurzného konania správca vykonal likvidáciu celého majetku spoločnosti BA. Po ukončení konania nezostali žiadne ďalšie aktíva spoločnosti BA, ktoré by mohli prevziať iné podniky.
- (15) Na základe týchto skutočností Komisia dospela k záveru, že neexistujú žiadne podniky, ktoré by sa mohli považovať za ekonomických nástupcov spoločnosti BA.
- (16) Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa preto konanie vo veci formálneho zisťovania stalo bezpredmetným, keďže aj keby pomoc bola vyhlásená za nezlučiteľnú s vnútorným trhom, nebolo by žiadny spôsobom možné zabezpečiť jej vrátenie,

⁽¹⁾ Článkom 3 ods. 1 rozhodnutia sa Poľsku nariaďuje, aby zabezpečilo vrátenie pomoci uvedenej v článku 1 takto: 13 578 115 PLN od HB a 7 183 528 PLN od BA. Článkom 3 ods. 3 sa Poľsku nariaďilo, aby zabezpečilo aj vrátenie úrokov z týchto súm.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Konanie vo veci formálneho zisťovania podľa článku 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktoré sa začalo 7. júna 2006 a ktoré zostalo otvorené, pokiaľ ide o spoločnosť Buczek Automotive sp. z o.o., v dôsledku rozsudku Všeobecného súdu zo 17. mája 2011 vo veci T-1/08, potvrdeného rozsudkom Súdneho dvora z 21. marca 2013 vo veci C-405/11P, sa týmto ukončuje, keďže sa po likvidácii spoločnosti Buczek Automotive Sp. z o.o. stalo bezpredmetným.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Poľskej republike.

V Bruseli 25. júna 2014

Za Komisiu
Joaquín ALMUNIA
podpredseda

ROZHODNUTIE KOMISIE**z 9. júla 2014****o schéme pomoci SA.18042 (2013/C) (ex MX 17/2009) (ex NN 61/2004)
poskytovanej Španielskom na oslobodenie od spotrebnej dane biopalív**

[oznámené pod číslom C(2014) 4530]

(Iba španielske znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

(2014/766/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na prvý pododsek jej článku 108 ods. 2,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami ⁽¹⁾, a so zreteľom na tieto pripomienky,

keďže:

I. POSTUP

- (1) Od roku 2006 Generálne riaditeľstvo pre hospodársku súťaž každý rok vykonáva *ex-post* monitorovanie vzorky opatrení pomoci poskytovanej členskými štátmi. Španielsku schému oslobodenia od spotrebnej dane za biopalivá (vec NN 61/2004) schválila Komisia rozhodnutím K(2006) 2293 zo 6. júna 2006. Táto schéma bola zahrnutá do monitorovania v rokoch 2009/2010 pod referenčným číslom MX 17/2009, v rámci ktorého Komisia skúmala, ako členské štáty vykonali vzorku existujúcich schém v roku 2009.
- (2) Komisia sa rozhodla zahrnúť túto schému aj do monitorovania v rokoch 2011/2012, v rámci ktorého Komisia skúmala, ako členské štáty vykonali vzorku existujúcich schém v období rokov 2009 – 2010.
- (3) Na základe informácií poskytnutých Španielskom počas monitorovania mala Komisia pochybnosti o správnom vykonávaní schémy zo strany španielskych orgánov. V dôsledku toho sa rozhodla začať konanie podľa článku 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Komisia informovala Španielsko o svojom rozhodnutí listom zo 17. júla 2013.
- (4) Španielsko predložilo svoje pripomienky 20. septembra 2013.
- (5) Rozhodnutie Komisie o začatí formálneho vyšetrovacieho konania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* 7. februára 2014 ⁽²⁾. Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili svoje pripomienky.
- (6) Komisia dostala pripomienky od sekcie pre biopalivá španielskeho združenia výrobcov energie z obnoviteľných zdrojov (APPA Biocarburantes) 5. marca 2014. Postúpila ich Španielsku, čím mu dala možnosť vyjadriť sa k nim. Dňa 6. mája 2014 španielske orgány uviedli, že sa nechcú vyjadrovať k pripomienkam poskytnutým tretími stranami.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 37, 7.2.2014, s. 44.

⁽²⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1.

II. PODROBNÝ OPIS OPATRENIA

- (7) Schéma NN 61/2004 oslobodenia od spotrebnej dane z biopalív spočíva v nulovej sadzbe španielskej dane z uhľovodíkov. Vzťahuje sa na etylalkohol vyrábaný z produktov poľnohospodárskeho alebo rastlinného pôvodu (bioetanol) zaradených pod kód KN 2207 20, metylalkohol získavaný z produktov poľnohospodárskeho alebo rastlinného pôvodu zaradených pod kód KN 2905 11 00 a produktov zaradených pod kódy KN 1507, 1508, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515 a 1518.
- (8) Nulová sadzba sa na tieto produkty uplatnila bez ohľadu na to, či sa používali ako také alebo po chemickej úprave. V prípadoch, keď bolo biopalivo v zmesi s iným palivom, sa znížená sadzba uplatnila len na biopalivovú časť zmesi. Znížená spotrebná daň sa mohla uplatniť na biopalivá bez ohľadu na zemepisný pôvod.
- (9) Komisia schválila schému 6. júna 2006 a jej platnosť skončila 31. decembra 2012⁽³⁾.
- (10) Z vyhodnotenia informácií poskytnutých španielskymi orgánmi počas monitorovania vyplynuli pochybnosti v súvislosti s tým, či bola schéma v rokoch 2009 a 2010 vykonávaná v súlade s rozhodnutím Komisie. Okrem toho existovali obavy, že Španielsko mohlo v roku 2010 nadmerne kompenzovať prijímateľov. Obavy Komisie boli uvedené v odôvodneniach 13 až 29 jej rozhodnutia zo 17. júla 2013.
- (11) Komisia požiadala Španielsko, aby:
- preukázalo, že schéma bola v rokoch 2009 a 2010 vykonávaná správne;
 - preukázalo, že v roku 2010 nedošlo k žiadnym nadmerným kompenzáciám za etanol, alebo, ak k nim došlo, aby vysvetlilo, aké opatrenia sa prijali s cieľom predísť nadmernej kompenzácii v ďalších rokoch;
 - predložilo ročné správy za celé obdobie trvania schémy.

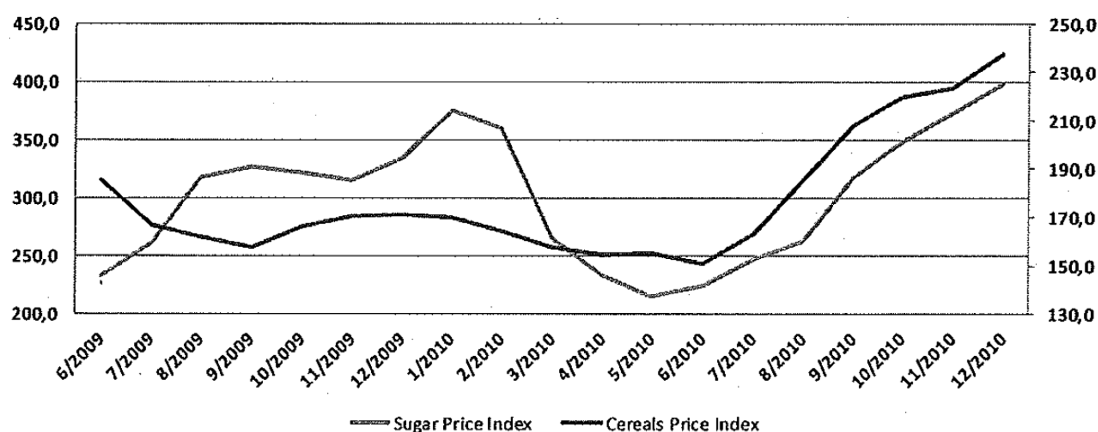
III. PRIPOMIENKY ZAJINTERESOVANÝCH STRÁN

- (12) Dňa 5. marca 2014 dostala Komisia pripomienky od združenia APPA Biocarburantes. Pripomienky boli veľmi podobné pripomienkam španielskych orgánov (pozri časť IV). Združenie APPA Biocarburantes tvrdilo, že schéma bola vykonaná správne.
- (13) Keď sa ceny biopalív porovnali s cenou fosílnych palív pred zdanením na čerpacej stanici, zdalo sa, že bioetanol aj bionafta boli počas celého obdobia nedostatočne kompenzované s výnimkou bioetanolu v roku 2010 a bionafty v roku 2012. Združenie APPA Biocarburantes tvrdilo, že táto metodika je nesprávna, pretože cena fosílnych palív na čerpacej stanici pred zdanením zahrnuje všetky náklady na prepravu a distribúciu palív, kým sa produkt nedostane ku koncovému spotrebiteľovi, zatiaľ čo pri tejto porovnávacej analýze sa takéto logistické náklady do nákladov biopalív nezapočítali. Podľa názoru združenia by bolo vhodnejšie porovnať náklady na výrobu biopalív s medzinárodne stanovenými cenami fosílnych palív. Použitím tejto metodiky sa jasne odhalilo zvýšenie nedostatočnej kompenzácie za biopalivá počas trvania schémy a zároveň sa neodhalili žiadne prípady nadmernej kompenzácie.
- (14) A nakoniec, združenie APPA Biocarburantes tvrdilo, že aj v prípadoch, keď sa náklady na biopalivá porovnali s cenami fosílnych palív na čerpacej stanici pred zdanením, dve jednorazové situácie možnej nadmernej kompenzácie boli výlučne dočasné a boli spôsobené samotnou povahou schémy daňovej pomoci pre biopalivá (keď sa absolútne množstvá stanovili *ex ante* a hodnotenia sa vykonali *ex post*) a mimoriadne nestálymi cenami poľnohospodárskych surovín (hlavnej zložky nákladov na výrobu biopalív). Nebola potrebná žiadna úprava schémy – pri bioetanole sa v ďalších rokoch (2011 a 2012) nezaznamenala žiadna potenciálna nadmerná kompenzácia a pri bionafte sa nadmerná kompenzácia vyskytla v poslednom roku, teda 2012. Okrem toho už nebolo možné pre budúcnosť vykonať žiadne úpravy, pretože platnosť schémy skončila.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 219, 12.9.2006, s. 3.

IV. PRIPOMIENKY ŠPANIELSKA

- (15) Španielske orgány predložili svoje pripomienky 20. septembra 2013. Dňa 6. mája 2014 uviedli, že sa nechcú vyjadrovať k stanoviskám tretích strán, ktoré im boli postúpené.
- (16) Vo svojom liste z 20. septembra 2013 poskytli španielske orgány informácie o nákladoch na výrobu bioetanolu a bionafty spolu s údajmi o cenách fosílnych palív počas obdobia rokov 2004 až 2012. Zároveň poskytli tabuľky uvádzajúce porovnanie nákladov na biopalivá s cenami fosílnych palív na čerpacej stanici pred zdanením. Tieto tabuľky sú uvedené v prílohe 1.
- (17) Údaje a analýza znázornené v príslušných tabuľkách vychádzajú z týchto predpokladov:
- Východiskovým bodom sú skutočné údaje o ročných nákladoch na produkciu španielskych rastlín plus rozpätie zisku z výroby vo výške 5 %. Hodnoty sú upravené z dôvodu rozdielu v energetickom obsahu medzi biopalivom a fosílnym palivom, s ktorým je zmiešané, na základe údajov uvedených v prílohe III k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES⁽⁴⁾, konkrétne o 1,52 pri bioetanole a o 1,09 pri bionafte.
 - Tieto náklady sú porovnané s údajmi o cenách za palivo, ktoré nahrádzajú, napr. benzín a naftu. Cena je cenou tohto fosílného paliva na čerpacej stanici pred zdanením, a preto v sebe zahrnuje hrubú obchodnú distribučnú maržu. Rozdiel medzi nákladmi na výrobu biopaliva a cenou nahrádzaného fosílného paliva je maximálne rozpätie kompenzácie.
 - Skutočná uplatnená kompenzácia sa rovná spotrebnej dani na minerálne oleje, ktorá by zodpovedala bioetanolu a bionafte. Bez oslobodenia by sadzba uplatnená na príslušné výrobky ako spotrebná daň na minerálne oleje bola sadzbou za benzín v prípade bioetanolu a za naftu v prípade bionafty⁽⁵⁾.
- (18) Na základe príslušných údajov Španielsko uviedlo, že počas obdobia rokov 2004 – 2012 bolo možné zaznamenať akumulovanú nedostatočnú kompenzáciu pri oboch typoch biopaliva (455,96 EUR/1 000 l v prípade bionafty a 897,22/1 000 l v prípade bioetanolu). Keď sa každý rok posúdil samostatne, stále bolo možné zaznamenať nedostatočnú kompenzáciu pre všetky roky len s dvoma výnimkami, a to v roku 2010 pre bioetanol a v roku 2012 pre bionaftu.
- (19) V súvislosti s bioetanolom Španielsko uviedlo vysvetlenie, že zjavná nadmerná kompenzácia zaznamenaná v roku 2010 bola výsledkom jednorazového poklesu cien komodít, konkrétne poľnohospodárskych komodít medzi januárom a júnom 2010. Išlo teda o jednorazovú, zvrtnú a nepredvídateľnú situáciu, ktorá sa následne v ďalšom roku automaticky napravila rastom cien surovín. Preto nebol dôvod, aby španielske orgány podnikli nejaké kroky. Boli poskytnuté podrobné informácie o vývoji cien surovín, ako aj graf znázorňujúci trend indexu cien cukru a obilnín (základ pre roky 2002 – 2004 = 100).

Vývoj cien surovín v období rokov 2009 – 2011⁽⁶⁾

Zdroj: www.fao.org

⁽⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES (Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 16).

⁽⁵⁾ V prípade bioetanolu predstavovala táto suma 371,69 EUR/1 000 litrov v období rokov 2004 – 2009 a 400,69 EUR/1 000 litrov v období rokov 2009 – 2012. Pokiaľ ide o bionaftu, uplatnené sadzby boli 269,89 EUR/1 000 litrov v období rokov 2004 – 2006, 278 EUR/1 000 litrov v období rokov 2007 – 2009 a 307 EUR/1 000 litrov v období rokov 2009 – 2012.

⁽⁶⁾ Index cien cukru začína vpravo dole a index cien obilnín začína vpravo hore.

- (20) V súvislosti s bionaftou Španielsko uviedlo vysvetlenie, že prípad nadmernej kompenzácie sa zjavne vyskytol v roku 2012, ale platnosť schémy skončila 31. decembra toho roku.
- (21) Španielsko argumentovalo tým, že cena použitá v tejto metodike ako referenčná hodnota pre nahrádzané palivá – cena na čerpacej stanici pred zdanením – bola najprísnejšou z dostupných možností, pričom vhodnejšie by bolo porovnanie s hodnotou bližšou svetovým cenám za tieto výrobky. Španielske orgány tiež poskytli tabuľky uvádzajúce porovnanie nákladov na biopalivá so svetovými cenami fosílnych palív a zdôraznili, že v tomto prípade nebolo možné zaznamenať žiadnu nadmernú kompenzáciu za bionaftu v žiadnom z posudzovaných rokov, kým pri bioetanolu bola prípadná nadmerná kompenzácia zanedbateľná (2 EUR/1 000 l v porovnaní so 142,13 EUR/1 000 l pri použití ceny fosílnych palív na čerpacej stanici pred zdanením ako referenčnej hodnoty). Akumulovaná nedostatočná kompenzácia by bola v porovnaní s predchádzajúcou metodikou niekoľkokrát vyššia.
- (22) Španielske orgány uviedli vysvetlenie, že v súlade so smernicou Rady 2008/118/ES (7) podali správu o všetkých spoločnostiach, ktoré vyrábali, spracovávali, držali, prijímali a odosielať tovar podliehajúci spotrebnej dani.
- (23) V článku 4 bode 1 tejto smernice je „oprávnený prevádzkovateľ daňového skladu“ vymedzený ako fyzická alebo právnická osoba, ktorá v rámci podnikania na základe povolenia v daňovom sklade vyrába, spracúva, drží, prijíma alebo odosiela tovar podliehajúci spotrebnej dani v režime pozastavenia dane. V článku 8 smernice sa uvádza, že prevádzkovateľ daňového skladu je povinný zaplatiť spotrebnú daň.
- (24) Španielske orgány vysvetlili, prečo poskytli daňové údaje len k jednej z dvoch spoločností, ktoré podpísali dohodu, že budú na subdodávateľskej báze vyrábať metylestery masných kyselín (FAME) zo sóje a palmového oleja. Keďže táto zmluva sa týkala výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani v zmysle držania, pohybu a monitorovania takýchto výrobkov, riadila sa smernicou 2008/118/ES. Španielske orgány uviedli, že vlastník výrobku nespadá pod vymedzenie „oprávneného prevádzkovateľa daňového skladu“, tak ako je uvedená v článku 4 bode 1 smernice.

V. POSÚDENIE OPATRENIA

- (25) Komisia už vo svojom rozhodnutí vo veci NN 61/2004 konštatovala, že predmetné opatrenie zahrnovalo pomoc v zmysle článku 107 ZFEÚ. Komisia posúdila túto schému pomoci na základe usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia z roku 2001 (8) a konštatovala, že je zlučiteľný s vnútorným trhom.
- (26) Španielske orgány teraz poskytli Generálnemu riaditeľstvu pre hospodársku súťaž podrobné informácie vrátane príslušných údajov o nákladoch na výrobu bioetanolu a bionafty počas celého trvania schémy. Keď sa náklady na výrobu biopalív porovnajú s cenou fosílnych palív na čerpacej stanici pred zdanením, ako je to znázornené v tabuľkách uvedených v prílohe k tomuto rozhodnutiu, možno zaznamenať dva prípady nadmernej kompenzácie: v roku 2010 pre bioetanol a v roku 2012 pre bionaftu.
- (27) Pokiaľ ide o alternatívnu metodiku navrhovanú Španielskom, pri ktorej sa za referenčnú hodnotu považujú svetové ceny fosílnych palív, Komisia konštatuje, že táto metodika sa líši od metodiky navrhovanej Španielskom a Komisia ju používa na posudzovanie opatrenia NN 61/2004. Keďže Komisia overuje, či Španielsko vykonalo schému pomoci správne v súlade s rozhodnutím, ktorým bola schválená vo veci NN 61/2004, navrhovanú alternatívnu metodiku nie je možné prijať.
- (28) Komisia v každom prípade konštatuje, že sa nezaznamenal trend neustálej nadmernej kompenzácie. Ak sa navyše pomoc posúdi pre celé trvanie schémy, nič nesvedčí o celkovej nadmernej kompenzácii. Komisia berie na vedomie vysvetlenia poskytnuté Španielskom (pozri odôvodnenia 18, 19, 20 a 22).
- (29) V prípade bioetanolu sa Komisia domnieva, že nebolo nutné vykonať úpravy s cieľom odstrániť nadmernú kompenzáciu. V tomto prípade Španielsko jasne preukázalo, že nadmerná kompenzácia sa odstránila najmä vďaka skutočnosti, že po júni 2010 výrazne vzrástli ceny surovín. V rokoch 2011 a 2012 sa pri bioetanolu v skutočnosti nezaznamenala žiadna nadmerná kompenzácia.

(7) Smernica Rady 2008/118/ES zo 16. decembra 2008 o všeobecnom systéme spotrebných daní a o zrušení smernice 92/12/EHS (Ú. v. EÚ L 9, 14.1.2009, s. 12).

(8) Ú. v. ES C 37, 3.2.2001, s. 3.

- (30) Pokiaľ ide o bionaftu, Komisia konštatuje, že pre rok 2012 sa zaznamenala nízka miera nadmernej kompenzácie vo výške 41,85 EUR/1 000 l. Keď došlo k tejto nadmernej kompenzácii, opatrenie a zvlášť úroveň podpory zostávali nezmenené. Túto situáciu spôsobili faktory nesúvisiace so schémou, konkrétne veľký nárast ceny fosílny nafty v Španielsku. Komisia konštatuje, že cena nafty v roku 2012 bola o 8 % vyššia ako v roku 2011, o 36 % vyššia ako v roku 2010 a o 71 % vyššia ako v roku 2009. Pre porovnanie, náklady na výrobu bionafty v roku 2012 boli na rovnakej úrovni ako v roku 2011, o 16 % vyššie ako náklady zaznamenané v roku 2010 a o 25 % vyššie ako v roku 2009. Komisia tiež konštatuje, že platnosť schémy skončila na konci roku 2012, a preto nebolo možné prispôbiť oslobodenie od spotrebnej dane, aby sa predišlo budúcej nadmernej kompenzácii, v súlade s odôvodnením 19 rozhodnutia Komisie vo veci NN 61/2004. Komisia takisto konštatuje, že na základe schémy sa neposkytla žiadna pomoc v roku 2013 ani v žiadnom z ďalších rokov. Nakoniec, ako sa uvádza v odôvodnení 28, ak sa vezmú do úvahy aj údaje za rok 2012, pre celé trvanie schémy nemožno konštatovať žiadnu nadmernú kompenzáciu. To možno následne považovať za dôkaz, že Španielsko sa môže spoľahnúť na metódu výpočtu *ex ante* uplatňovanú v rámci schémy.
- (31) Po posúdení dodatočných informácií poskytnutých Španielskom zastáva Komisia názor, že Španielsku sa podarilo splniť svoje záväzky stanovené v odôvodnení 19 rozhodnutia Komisie vo veci NN 61/2004.
- (32) Na základe vysvetlení poskytnutých Španielskom v súvislosti so smernicou Rady 2008/118/ES Komisia súhlasí, že španielske orgány podali správu o všetkých príslušných spoločnostiach.

VI. ZÁVER

- (33) Komisia konštatuje, že Španielsko vykonalo schému pomoci NN 61/2004 správne, v súlade s rozhodnutím Komisie, ktorým bola schválená,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Schéma štátnej pomoci NN 61/2004 vykonaná Španielskom je zlučiteľná s vnútorným trhom v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ a bola vykonaná správne, v súlade s rozhodnutím Komisie vo veci NN 61/2004.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Španielskemu kráľovstvu.

V Bruseli 9. júla 2014

Za Komisiu
Joaquín ALMUNIA
podpredseda

Tabuľka 1

Náklady na výrobu bioetanolu v Španielsku

EUR/1 000 litrov		Náklady na výrobu bioetanolu v Španielsku									
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Suroviny	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Práca	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Odpisy	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Variabilné a finančné náklady	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Preprava a distribúcia	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Výnosy z vedľajších produktov	(-)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Priama pomoc	(-)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Celkové výrobné náklady		603	692	672	582	602	581	510	688	763	
Výrobná marža (5 %)	(+)	30	35	34	29	30	29	26	34	38	
Koeficient úpravy z dôvodu rozd. energ. obsahu	(+)	329	378	367	318	329	317	278	376	417	
Celkové náklady na bioetanol (pred zdanením)	(B)	962	1 104	1 073	929	961	927	814	1 098	1 218	
Náklady na benzín 95-I.O. (pred zdanením)	(P)	351,8	427,0	483,3	497,0	560,8	436,7	555,4	674,6	741,0	
Maximálne rozpätie kompenzácie	(M) = (B) - (P)	610,6	677,4	589,2	431,9	400,0	490,6	258,6	423,4	476,7	
Spotrebná daň na minerálne oleje	(IEH)	371,7	371,7	371,7	371,7	371,7	371,7	400,7	400,7	400,7	
Nedostatočná kompenzácia	(I) = (M) - (IEH)	238,90	305,74	217,52	60,18	28,30	118,89	89,89	- 142,13	76,06	

Zdroj: Španielske orgány.

(*) Obchodné tajomstvo.

Tabuľka 2

Náklady na výrobu bionafty v Španielsku

EUR/1 000 litrov		Náklady na výrobu bionafty v Španielsku									
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Suroviny	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Práca	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Odpisy	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Variabilné a finančné náklady	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Preprava a distribúcia	(+)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Výnosy z vedľajších produktov	(-)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Priama pomoc	(-)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	
Celkové výrobné náklady		553	744	710	762	992	733	791	917	918	
Výrobná marža (5 %)	(+)	28	37	36	38	50	37	40	46	46	
Koeficient úpravy z dôvodu rozd. energ. obsahu	(+)	52	70	67	72	94	69	75	87	87	
Celkové náklady na bionaftu (pred zdanením)	(B)	633	852	813	872	1 135	839	905	1 050	1 051	
Náklady na plynový olej A (pred zdanením)	(P)	355,0	476,0	521,7	524,9	672,8	459,0	576,5	727,9	785,5	
Maximálne rozpätie kompenzácie	(M) = (B) - (P)	277,9	375,5	290,9	347,2	462,5	379,9	379,9	328,8	321,6	265,2
Spotrebná daň na minerálne oleje	(IEH)	269,86	269,86	269,86	278	278	278	307	307	307	307
Nedostatočná kompenzácia	(I) = (M) - (IEH)	8,05	105,65	21,04	69,21	184,54	101,92	72,92	21,80	14,61	- 41,85

Zdroj: Španielske orgány.

(*) Obchodné tajomstvo.

ROZHODNUTIE KOMISIE**z 23. júla 2013****o štátnej pomoci SA.35062 (13/N-2), ktorú uplatnilo Portugalsko pre spoločnosť Caixa Geral de Depósitos***[oznámené pod číslom C(2013) 4801]***(Iba anglické znenie je autentické)****(Text s významom pre EHP)**

(2014/767/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní členských štátov a iných zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami ⁽¹⁾,

keďže:

1. POSTUP

- (1) Dňa 28. júna 2012 Portugalská republika (ďalej len „Portugalsko“) oznámila rekapitalizačné opatrenia spoločnosti Caixa Geral de Depósitos, S.A (ďalej len „CGD“ alebo „banka“).
- (2) Komisia prijala 18. júla 2012 rozhodnutie vo veci SA.35062 (12/NN) (ďalej len „rozhodnutie o záchrane“) ⁽²⁾, ktorým sa povoľuje rekapitalizácia CGD, ktorá bola poskytnutá 29. júna 2012 ako pomoc na záchranu.
- (3) E-mailom z 27. septembra 2012 Portugalsko informovalo Komisiu o tom, že spoločnosť Caixa Geral Finance Limited (ďalej len „CGDF“), pridružený subjekt CGD, nasledujúci deň vyplatí dividendy držiteľom časovo neobmedzených prioritných akcií.
- (4) CGDF vyplatila 28. septembra 2012 dividendy.
- (5) Komisia prijala 18. decembra 2012 rozhodnutie vo veci SA.35062 (12/NN) (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“) ⁽³⁾, ktorým sa inicioval postup formálneho preskúmania vo veci zneužitia pomoci na záchranu podľa článku 16 nariadenia Rady č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúcim podrobné pravidlá na vykonávanie článku 108 zmluvy o fungovaní Evropskej únie ⁽⁴⁾.
- (6) Uverejnením uvedeného rozhodnutia Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili pripomienky k jej predbežnému záveru o tom, že výplata dividend predstavovala porušenie podmienok rozhodnutia o záchrane, neboli jej však doručené žiadne súvisiace pripomienky.
- (7) Portugalsko výnimočne z dôvodov naliehavosti akceptuje, aby bolo toto rozhodnutie prijaté v anglickom jazyku.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 116, 23.4.2013, s. 13.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/247111/247111_1420908_83_2.pdf

⁽³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č.1.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1.

2. OPIS

2.1. Príjemca

- (8) CGD je banková skupina v úplnom vlastníctve Portugalska. K 31. decembru 2012 skupina vlastnila (na základe účtovného rámca) ⁽⁵⁾ celkové čisté aktíva vo výške 116,9 miliardy EUR a k 31. decembru 2012 portfólio celkových čistých úverov vo výške 74,7 miliardy EUR. Činnosti banky okrem iného zahŕňajú celoštátne a medzinárodné komerčné bankovníctvo (najmä v Španielsku, v portugalsky hovoriacich častiach Afriky, Macau a v Brazílii), investičné bankovníctvo, správu aktív, špecializované úvery a poisťovacie činnosti.
- (9) V roku 2012 mala skupina CGD vedúcu pozíciu vo väčšine oblastí podnikania, ktoré prevádzkovala na domácom portugalskom trhu (najmä úvery a preddavky zákazníkom, vklady zákazníkov, poistenie, lízing, investičné bankovníctvo a správa aktív).

Tabuľka 1

Hlavné finančné ukazovatele CGD (na základe účtovného rámca)

	31.12.2012
Celkové aktíva (v miliardách EUR)	116,9
Úvery poskytnuté zákazníkom (v miliardách EUR)	74,7
Retailové vklady (v miliardách EUR) (*)	71,4
Celkové finančné prostriedky z iných zdrojov, ako sú štandardné vklady (v miliardách EUR) (**)	35,2
Zamestnanci, skupina spolu	23 028
Počet pobočiek, skupina spolu	1 293
Podiel na vkladoch na vnútroštátnom trhu	28,1 %
Podiel na úveroch na vnútroštátnom trhu	21,3 %

(*) Závazky voči klientom.

(**) Celkové záväzky mínus záväzky voči klientom alebo centrálnej banke.

2.2. Udalosti, ktoré vyvolali opatrenia pomoci

- (10) Od začiatku krízy štátneho dlhu zažívala CGD ťažkosti v prístupe k veľkoobchodným trhom. Ťažkosti sa začali v prístupe k strednodobým a dlhodobým kapitálovým trhom a postupne sa rozšírili na krátkodobé peňažné trhy.
- (11) V dôsledku toho musela CGD obmedziť svoje spoliehanie sa na financovanie z iných zdrojov, ako sú štandardné vklady, a aktivovala svoj plán podmienenej likvidity v prvom štvrtroku 2010 a následne sa snažila a) nájsť alternatívne zdroje financovania, najmä prostredníctvom kolateralizovaného financovania; b) zväčšiť súbor oprávnených kolaterálov, ktorý by bol prijateľný pre ECB; c) predať nestrategické aktíva; a d) predkladať investorom a protistranám vlastné úverové osvedčenia.

⁽⁵⁾ V tomto rozhodnutí sa finančné informácie týkajúce sa CGD všeobecne zakladajú na prudenciálnych rámcoch, ktoré CGD používa na predkladanie príslušných finančných informácií banke Banco de Portugal ako súčasť svojich regulačných povinností a interne na finančné plány, ktoré sa pravidelne aktualizujú pre každý organizačný útvar. CGD takisto použila uvedené prudenciálne rámce pre všetky finančné informácie svojho reštrukturalizačného plánu, ako aj plánu v pláne financovania a kapitálovom pláne, ktoré sa pravidelne predkladajú Medzinárodnému menovému fondu (ďalej len „MMF“), Európskej centrálnej banke (ďalej len „ECB“) a Európskej komisii (ďalej len „trojka“).

Skupina CGD však uverejňuje svoje ročné súvahy vo výročných správach s použitím účtovných rámcov. Účtovné rámce zahŕňajú všetky dcérske spoločnosti nezávisle od ich zahrnutia do regulačného rozsahu pôsobnosti Centrálnej banky Portugalska. V prípade CGD najrelevantnejší rozdiel medzi prudenciálnymi rámcami a účtovnými rámcami súvisí s Caixa Seguros e Saúde (ďalej len „Caixa Seguros“), holdingovou spoločnosťou poisťných a zdravotníckych organizačných útvarov, ktorá je v prudenciálnych rámcoch zahrnutá metódou vlastného imania.

S cieľom umožniť lepšie porovnanie s verejne dostupnými údajmi sú preto niektoré z finančných informácií v tomto rozhodnutí poskytnuté na základe účtovných rámcov, v prípade ktorých sú však ako také vždy jasne označené.

- (12) V rámci plánu hospodárskej a finančnej pomoci, na ktorom sa dohodlo Portugalsko, Komisia, ECB a MMF, bola CGD požiadaná, aby predložila plán financovania a kapitálový plán (ďalej len „PFKP“) na obdobie rokov 2011 – 2015, ktorý mal podliehať štvrtročnému preskúmaniu. Prvé znenie PFKP bolo predložené 26. júla 2011 a bolo predmetom revízií.
- (13) Pokiaľ ide o platobnú schopnosť, pomer vlastného kapitálu Tier 1 (ďalej len „CT1“) CGD, vypočítaný v súlade s pravidlami Bazilej II, sa k 31. decembru 2011 rovnal 9,48 %. Cieľom PFKP bolo okrem iného dosiahnuť 10 % pomer CT1 do 31. decembra 2012 podľa pravidiel Bazilej II v súlade s požiadavkami memoranda o porozumení (ďalej len „MoP“) podpísaného medzi portugalskou vládou na jednej strane a MMF, Komisiou a ECB. Na základe odporúčania Európskeho orgánu pre bankovníctvo (ďalej len „EBA“) bol PFKP aktualizovaný, pokiaľ ide o úroveň kapitálu v držbe počnúc 30. júnom 2012, s cieľom splniť kapitálové potreby vypočítané na základe výšky štátneho dlhu a dlhu miestnej samosprávy v držbe banky (ďalej len „rezerva pre štátny dlh“) a kapitálovú potrebu vyplývajúcu z vykonania stresového testovania EBA (ďalej len „požiadavky EBA“).
- (14) Podľa znenia PFKP z mája 2012 a na základe odporúčania EBA bola identifikovaná potreba zvýšiť jej kapitál o 1,650 miliardy EUR.

2.3. Opatrenia pomoci

- (15) Rekapitalizačné opatrenia, ktoré vykonalo Portugalsko ako jediný akcionár CGD, pozostávali z
- i) upísania novoemitovaných kmeňových akcií (ďalej len „zvýšenie kapitálu“) vo výške 750 miliónov EUR a
 - ii) upísanie konvertibilných nástrojov (ďalej len „CoCos“) emitovaných CGD vo výške 900 miliónov EUR, ktoré sú použiteľné na účely solventnosti ako CT1 podľa požiadaviek EBA.(16)
- Podrobný opis opatrení pomoci je uvedený v odôvodneniach 12 až 25 rozhodnutia o záchrane.

2.4. Postup formálneho preskúmania vo veci zneužitia pomoci

- (17) Ako sa stanovuje v odôvodnení 31 rozhodnutia o záchrane, Portugalsko sa zaviazalo zabezpečiť, aby CGD (ako skupina) uplatnila etické zásady rovnocenné tým, ktoré sa uplatňujú na banky, ktoré sú rekapitalizované podľa Novej rekapitalizačnej schémy úverových inštitúcií v Portugalsku⁽⁶⁾, ktoré okrem iného zahŕňajú:

— zákaz výplaty dividend;

— zákaz výplat kupónov a úrokov z hybridných nástrojov a podriadeného dlhu, ktoré nie sú v držbe Portugalska a v prípade, že neexistuje zákonný záväzok vykonať túto platbu.

- (18) Dňa 28. septembra 2012 CGDF, pridružený subjekt CGD vyplatila bez schválenia Komisie dividendy z časovo neobmedzených prioritných akcií vo výške 405 415 EUR. Uvedená suma zodpovedá 0,025 % kapitálu, ktorý bol poskytnutý 29. júna 2012.
- (19) V rozhodnutí o začatí konania Komisia predbežne usúdila, že na výplaty dividend zo strany CGDF z 28. septembra 2012 sa vzťahuje zákaz výplaty dividend, ktorý sa na CGD vzťahuje podľa rozhodnutia o záchrane a že výplaty dividend predstavujú zneužitie udelenej pomoci na záchranu.

3. REŠTRUKTURALIZÁCIA CGD

- (20) CGD predložila reštrukturalizačný plán, ktorý obsahuje štyri hlavné prvky:
- zníženie pákového efektu súvahy skupiny CGD predajom vetvy poistenia a zvyšných nestrategických majetkových účastí, ako aj zníženie vedľajších aktív;
 - zvýšenie jej prevádzkovej efektívnosti;

⁽⁶⁾ Rozhodnutie vo veci SA.34055 (11/N) z 30.5.2012 (Ú. v. EÚ C 249, 18.8.2012, s. 5).

- reštrukturalizáciu prevádzok CGD v Španielsku;
- splatenie 900 miliónov EUR CoCos počas reštrukturalizačného obdobia.

Zníženie pákového efektu

- (21) CGD už vyvinula úsilie na zníženie pákového efektu svojej súvahy pred zvýšením kapitálu v júni 2012. Od decembra 2010 do júna 2012 banka znížila výšku svojej súvahy približne o 8,2 miliardy EUR (účtovný rámec).
- (22) V reštrukturalizačnom pláne sa stanovuje ďalšie úsilie o zníženie pákového efektu. Plánuje sa predaj vetvy poisťovníctva, Caixa Seguros a ostatných nestrategických majetkových účastí, ako aj zníženie vedľajších aktív, aby sa CGD mohla lepšie zamerať na svoje základné operácie retailového bankovníctva a uvoľniť finančné prostriedky, ktorými sa následne posilní základný kapitál banky. Cieľom CGD je ďalej znižovať zadlženie súvahy skupiny o [10 – 20] miliárd EUR vedľajších aktív, čo sa v porovnaní s konsolidovanou súvahou v decembri 2012 (na základe účtovných rámcov) pretaví do zníženia o [10 – 20] %. Predaj podnikania v poisťovníctve je dôležitou súčasťou znižovania pákového efektu a prispeje k zníženiu približne [...] (*) miliardami EUR. Predaj zvyšných nestrategických majetkových účastí prispeje [0 – 5] miliardami EUR, splatenie dlhu bývalej Banco Português de Negócios (ďalej len „BPN“) [0 – 5] miliardami EUR a zníženie vedľajších úverov v Španielsku [0 – 5] miliardami EUR. Okrem toho približne dve tretiny vedľajšieho portfólia ([10 – 20] miliárd EUR) sa znížia do konca roka 2017, pričom zvyšok vedľajšieho portfólia sa zníži po roku 2017.
- (23) Caixa Seguros má vedúce postavenie na trhu v Portugalsku s celkovými trhovými podielmi v decembri 2012 na úrovni 31 % v životnom poistení a 26 % v neživotnom poistení vrátane mnohostranného poisťovacieho subjektu pre životné a neživotné poistenie, ako aj subjektov špecializovaného poistenia najmä v zdravotnom poistení a poistení osobných motorových vozidiel. K 31. decembru 2012 Caixa Seguros predstavovala 9,2 % konsolidovaných čistých aktív CGD a vyprodukovala čisté príjmy priraditeľné akcionárom CGD vo výške 89,7 milióna EUR na základe objemu priameho poistného, ktoré v roku 2012 dosiahlo 3 195 miliónov EUR.
- (24) CGD bude reštrukturalizovať Caixa Seguros s cieľom zlepšiť jej predajnosť a zjednodušiť proces predaja. CGD môže [...]. Proces predaja umožní všetky možné kombinácie, ktoré by sa mali líšiť od [...]. V reštrukturalizačnom pláne CGD sa predpokladá, že [...].
- (25) CGD takisto predá všetky svoje zvyšné nestrategické majetkové účasti v kótovaných portugalských korporáciách do [...], čím sa zníži pákový efekt jej súvahy približne o ďalších [200 – 250] miliónov EUR. CGD už predala väčšinu svojich nestrategických majetkových účastí, čím sa vytvorili výnosy približne vo výške 450 miliónov EUR.
- (26) CGD okrem toho plánuje postupne odbúrať portfólio aktív, ktoré pochádza z dlhu zlyhanej Banco Português de Negócios (ďalej len „BPN“) (?) s nominálnou hodnotou [0 – 5] miliárd EUR a čistou hodnotou aktív približne [0 – 5] miliárd EUR. Podľa súvisiaceho plánu splácania sa hodnota čistých aktív zníži do konca roka 2017 o [40 – 50] % na [0 – 5] miliárd EUR.
- (27) Nakoniec, CGD odbúra portfólio vedľajších úverov, ktoré pochádzali z jej operácií retailového a veľkoobchodného bankovníctva v Španielsku. Výška uvedeného portfólia je približne [0 – 5] miliárd EUR.

Prevádzková účinnosť

- (28) Druhým hlavným prvkom reštrukturalizačného plánu je zvýšenie prevádzkovej účinnosti banky. CGD už prijala v rokoch 2011 a 2012 opatrenia na optimalizáciu nákladovej základne a v porovnaní s finančnými údajmi pred krízou znížila náklady práce, ako aj odbytové, všeobecné a administratívne náklady svojich domácich prevádzok.
- (29) CGD bude pokračovať v uvedenom úsilí optimalizácie ďalším znižovaním prevádzkových nákladov počas reštrukturalizačného obdobia. Zníženie počtu zamestnancov banky a opätovné rokovanie o zmluvných službách sú hlavnými pákami na dosiahnutie ďalších úspor. Podľa reštrukturalizačného plánu bude CGD ďalej znižovať svoje náklady práce počas reštrukturalizačného obdobia s cieľovým znížením o [5 – 10] % a plánovanými

(*) Dôverné informácie.

(?) BPN bola zoštatnená v roku 2008 a predaná v roku 2011. Niektoré jej aktíva boli prevedené na CGD.

nákladmi práce vo výške [500 – 550] miliónov EUR k decembru 2013 a [450 – 500] miliónov EUR k decembru 2017. Z hľadiska počtu zamestnancov sa počet zamestnancov v Portugalsku zníži o [5 – 10] %. Zatiaľ čo v decembri 2012 pracovalo v oblasti domáceho retailového bankovníctva 9 401 zamestnancov, CGD plánuje znížiť uvedený počet do decembra 2017 na [8 500 – 9 000].

- (30) Zvýšenie prevádzkovej účinnosti CGD sa okrem toho dosiahne optimalizáciou siete pobočiek, zredukovaním domácej siete pobočiek o [5 – 10] % z 840 pobočiek v júni 2012 na [750 – 800] pobočiek v [...]. Zatvorenie [70 – 80] pobočiek v Portugalsku od júna 2012 do [...] je súčasťou pravidelného procesu optimalizácie na prehodnotenie a racionalizáciu domácej retailovej stopy CGD a očakáva sa, že z neho vyplynú ročné úspory vo výške [0 – 5] miliónov EUR. Už bolo zavretých alebo sa práve zatvára 58 pobočiek, zvyšných [10 – 20] pobočiek bude zatvorených do [...].
- (31) Nakoniec sa prevádzková účinnosť CGD zlepši zvýšením príjmov zo služieb a provízií, ktoré v roku 2012 prispeli k celkovým čistým prevádzkovým výnosom približne 25 %, pričom príslušný podiel v portugalskom sektore bankovníctva bol v priemere 29 %. CGD zavedie nové štruktúry poplatkov s cieľom lepšie prepojiť svoje zdrojové príjmy s príjmami podobných subjektov na trhu.

Reštrukturalizácia španielskych prevádzok

- (32) Tretí hlavný prvok reštrukturalizačného plánu sa týka reštrukturalizácie bankových prevádzok v Španielsku. Zatiaľ čo sa všeobecne medzinárodným prevádzkam CGD v súčasnosti darí oveľa lepšie ako domácim prevádzkam a dôležitou mierou prispievajú k celkovej výkonnosti banky, prevádzky CGD v Španielsku sú stratové. CGD spustilo svoje retailové prevádzky v Španielsku v roku 1991 akvizíciou Banco de Extremadura a Chase Manhattan España, a potom v roku 1995 Banco Simeón. Uvedené činnosti retailového bankovníctva v súčasnosti fungujú v Španielsku ako dcérska spoločnosť CGD pod názvom Banco Caixa Geral (ďalej len „BCG“). V roku 2007 CGD spustila aj prevádzky veľkoobchodného bankovníctva, ktoré sa vykonávali v pobočke, ktorú CGD zriadila v Španielsku a ktorá bola zameraná na realitné projekty, súvisiace projektové financie a syndikované úvery. Zatiaľ čo retailové prevádzky CGD v Španielsku sotva dokázali preraziť dokonca aj za posledné desaťročie, situácia bola ešte horšia v prípade veľkoobchodných prevádzok. Veľkoobchodné prevádzky, ktoré sa spustili tesne pred finančnou krízou, majú veľmi slabé výsledky a za porovnateľne krátke časové obdobie pridali významné straty, ktoré dosiahli do decembra 2012 približne 250 miliónov EUR. Veľkoobchod sa úplne ukončí a [...].
- (33) CGD však považuje Španielsko aj tak za kľúčový trh, v ktorom chce zostať prítomná, najmä na podporu vývozného podnikania portugalských malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“). Retailové prevádzky v Španielsku budú preto pokračovať, aj keď v oveľa menšej miere. S cieľom dosiahnuť v prevádzke opäť ziskovosť sa počet pobočiek zníži o [47 – 52] %, z 209 pobočiek v júni 2012 na [100 – 110] pobočiek v [...]. Počet zamestnancov v prevádzkach v Španielsku sa zníži o [46 – 49] %, klesne z 974 zamestnancov v júni 2012 na [500 – 523] zamestnancov k [...].
- (34) Z hľadiska geografického pokrytia BCG zameria svoje retailové prevádzky na regióny Galícia, Kastília-León, Astúria a Estremadura, zachová si len zníženú prítomnosť v hlavných strediskách cezhraničného obchodu (Madrid a Katalánsko) a zachová si veľmi malú prítomnosť s [0 – 5] pobočkami v každom regióne v tých oblastiach, ktoré majú relevantné cezhraničné vzťahy a slúžia ako relevantný zdroj financovania pre španielske prevádzky, konkrétne País Vasco, Andalúzia, Aragón a Valencia.

Splatenie Cocos

- (35) Cieľom štvrtého hlavného prvku reštrukturalizačného plánu, splatením 900 miliónov EUR Cocos počas reštrukturalizačného obdobia, je znížiť priemerné náklady na financovanie CGD. Zníženie pákového efektu súvahy a zvýšenie prevádzkovej ziskovosti by malo umožniť CGD odpredať CoCos. Najmä predaj vetvy poistenia by mal uvoľniť regulačný kapitál a umožniť tak predčasné splatenie.
- (36) S cieľom vyvážiť ciele zníženia priemerných nákladov na financovanie na jednej strane a zachovania dostatočnej kapitálovej rezervy na druhej strane sa v reštrukturalizačnom pláne stanovuje, že CGD v účtovnom období 2014 použije [50 – 60] % svojho nadmerného kapitálu (t. j. kapitálu nad príslušnou minimálnou kapitálovou požiadavkou podľa európskeho a portugalského práva (vrátane pilierov 1 a 2) plus kapitálovú rezervu vo výške [100 – 150] bázičných bodov) na splatenie CoCos. Vo V účtovnom období 2015 a v prípade potreby v nasledujúcich obdobiach CGD použije [90 – 100] % svojho nadmerného kapitálu na splatenie CoCos.

(37) Tabuľka 2 znázorňuje hlavné finančné plány na základe účtovných rámcov, ktoré sú súčasťou reštrukturalizačného plánu CGD:

Tabuľka 2

Kľúčové finančné údaje CGD za obdobie rokov 2011 – 2017

P&L	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017		Evolution rate 2012→2017 (%)	
	Core	Total	Core	Total	Core	Total	Core	Total	Core	Total	Core	Total	Core	Total	Core	Total
Profit before tax	-90	-545	-303	-367	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	[...]	[...]
Cost of Income Ratio	57 %	54 %	52 %	52 %	[70-80] %	[60-70] %	[60-70] %	[60-70] %	[40-50] %	[40-50] %	[40-50] %	[40-50] %	[40-50] %	[40-50] %	- [20-30]	- [20-30]
Employees	17 502	23 205	17 296	23 028	[1 000-20 000]	[1 000-20 000]	[1 000-20 000]	[1 000-20 000]	[1 000-20 000]	[1 000-20 000]	[1 000-20 000]	[1 000-20 000]	[1 000-20 000]	[1 000-20 000]	[0-5]	- [20-30]
Branch	1 344	1 344	1 293	1 293	[1 000-1 500]	[1 000-1 500]	[1 000-1 500]	[1 000-1 500]	[1 000-1 500]	[1 000-1 500]	[1 000-1 500]	[1 000-1 500]	[1 000-1 500]	[1 000-1 500]	- [0-5]	- [0-5]
ROE	- 2,5 %	- 7,4 %	- 5,5 %	- 6,3 %	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Balance sheet	2011			2012			2015			2017			Evolution rate 2012→2017 (%)		
	Total	Core	Non-core	Total	Core	Non-core	Total	Core	Non-core	Total	Core	Non-core	Total	Core	Non-core
Loans to clients (net)	78 248	75 095	3 153	74 713	71 338	3 375	[70 000-75 000]	[65 000-70 000]	[1 500-2 000]	[70 000-75 000]	[70 000-75 000]	[1 000-1 500]	- [0-5] %	- [0-5]	- [60-70]
NPLs	4 800	4 727	72	6 551	6 427	124	[10 000-15 000]	[9 500-10 000]	[400-450]	[10 000-15 000]	[10 000-15 000]	[500-550]	[60-70] %	[60-70]	[300-350]
Total assets	120 642	103 262	17 380	116 857	100 333	16 523	[100 000-150 000]	[95 000-100 000]	[8 500-9 000]	[100 000-150 000]	[100 000-150 000]	[5 000-10 000]	- [5-10] %	[0-5]	- [60-70]
RWA	69 021	66 207	2 813	68 315	65 963	2 352	[65 000-70 000]	[60 000-65 000]	[1 000-1 500]	[65 000-70 000]	[65 000-70 000]	[1 000-1 500]	[0-5] %	[0-5]	- [50-60]

Liabilities	2011			2012			2015			2017			Evolution rate 2012→2017 (%)		
	Total	Core	Non-core	Total	Core	Non-core	Total	Core	Non-core	Total	Core	Non-core	Total	Core	Non-core
Central bank	9 013	9 013	0	10 300	10 300	0	[5 000-10 000]	[5 000-10 000]	[0-5]	[2 000-2 500]	[2 000-2 500]	[0-5]	- [70-80] %	- [70-80]	-
Liabilities to clients	70 587	64 030	6 557	71 404	65 545	5 859	[70 000-75 000]	[65 000-70 000]	[3 500-4 000]	[75 000-80 000]	[70 000-75 000]	[1 500-2 000]	[5-10] %	[10-20]	- [70-80]
Total Liabilities	120 642	114 085	6 557	116 857	110 997	5 859	[100 000-150 000]	[100 000-150 000]	[3 500-4 000]	[100 000-150 000]	[100 000-150 000]	[1 500-2 000]	- [5-10] %	- [0-5]	- [70-80]
LTD	122 %	117 %	n.a.	114 %	109 %	n.a.	[100-150] %	[100-150] %	n.a.	[90-100] %	[90-100] %	n.a.	- [10-20] %	- [10-20]	
EBA CT1	n.a.	n.a.	n.a.	9,5 %	9,6 %	9,5 %	[5-10] %	[10-20] %	[5-10] %	[10-20] %	[10-20] %	[5-10] %	[10-20] %	[10-20]	[0-5]

4. STANOVISKO PORTUGALSKÝCH ORGÁNOV

4.1. Stanovisko portugalských orgánov k reštrukturalizačnému plánu

- (38) Portugalsko sa domnieva, že navýšenie kapitálu predstavuje štátnu pomoc, najmä so zreteľom na súčasné trhové podmienky a skutočnosť, že zvýšenie kapitálu sa vykonalo súčasne s upísaním CoCos.
- (39) Portugalsko uznáva, že upísanie CoCos predstavuje štátnu pomoc so zreteľom na skutočnosť, že podmienky upísania boli prepojené s podmienkami stanovenými v novej schéme rekapitalizácie, ktorá predstavuje štátnu pomoc⁽⁸⁾.
- (40) Portugalsko uvádza, že CGD má systémový význam v rámci portugalského finančného systému, že opatrenia boli veľmi potrebné, aby sa kapitál CGD dostal do súladu s kapitálovými potrebami, ako sa stanovuje v posúdení Centrálny banky Portugalska, Banco de Portugal (ďalej len „BdP“) a trojky a že podmienky opatrení týkajúcich sa pomoci spolu s podmienkami stanovenými v záväzkoch reštrukturalizácie CGD obsahujú dostatočnú škálu ochranných opatrení proti možným zneužitiam a narušeniu hospodárskej súťaže.

4.2. Stanovisko portugalských orgánov k postupu týkajúcemu sa zneužitia pomoci

- (41) Portugalsko sa domnieva, že platby uskutočnené v prospech držiteľov časovo neobmedzených distribučných prioritných akcií nie sú dividendy ale kupónové platby, ktoré sa môžu vyplatiť, ak sa na to vzťahuje zákonný záväzok.
- (42) Portugalsko uvádza, že podľa podkladových podmienok časovo neobmedzených distribučných prioritných akcií by nevyplatenie dividend bránilo banke v spätnom odkúpení alebo splatení paritných obligácií alebo podradených obligácií až do času po štvrtom nasledujúcom ďalšom dátume výplaty dividend, v ktorom sa dividenda uhradí v celej výške. Portugalsko sa domnieva, že spätné odkúpenie CoCos, za ktoré dostalo výslovný záväzok zo strany CGD, predstavuje takéto spätné odkúpenie paritných obligácií alebo podriadených obligácií.
- (43) Portugalsko potvrdzuje, že dalo svoj súhlas s platbou dividend v súvislosti so svojimi predpokladmi, že ich nevyplatenie by znemožnilo to, aby CGD spätné odkúpilo CoCos počas nasledujúcich 12 mesiacov a ak by sa počas päťročného obdobia verejnej investície nevyplatili žiadne dividendy, CGD by vôbec nemohla spätné odkúpiť CoCos bez porušenia svojich zmluvných záväzkov. Z uhla pohľadu Portugalska bolo toto oneskorenie v rozpore s primárnou povinnosťou minimalizovať výšku a trvanie štátnej pomoci poskytnutej CGD. Portugalsko sa preto domnieva, že z dôvodu uvedených okolností bola výplata dividend *de facto* právne záväzná.

4.3. Záväzky portugalských orgánov

- (44) Portugalsko prijalo niekoľko záväzkov súvisiacich s plnením reštrukturalizačného plánu (ďalej len „záväzky“), ktoré tvoria prílohu k tomuto rozhodnutiu.
- (45) Ďalej, s cieľom zabezpečiť, aby sa rôzne záväzky riadne plnili, sa portugalské orgány zavazujú určiť monitorujúceho správcu (ďalej len „monitorujúci správca“) na monitorovanie všetkých záväzkov, ku ktorým sa zaviazali portugalské orgány a CGD voči Komisii.

5. POSÚDENIE

5.1. Existencia štátnej pomoci

- (46) Podľa článku 107 ods. 1 zmluvy, ak nie je zmluvami ustanovené inak, pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.
- (47) Kvalifikovanie opatrenia ako štátnej pomoci si vyžaduje kumulatívne splnenie týchto podmienok: a) opatrenie musí byť financované zo štátnych zdrojov; b) musí sa udeľovať selektívna výhoda v prospech určitých podnikov alebo výroby určitých tovarov; c) opatrenie musí narúšať alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže a mať potenciál ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

⁽⁸⁾ Pozri odôvodnenie 25 rozhodnutia o novej schéme rekapitalizácie úverových inštitúcií v Portugal SA. 34055 (11/N) z 30.5.2012.

- (48) Komisia už stanovila z dôvodov uvedených v odôvodneniach 33 až 42 rozhodnutia o záchrane, že opatrenia predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy. Rekapitalizačné opatrenia, ktoré pozostávajú z upísania nových kmeňových akcií vo výške 750 miliónov EUR a upísania CoCos vo výške 900 miliónov EUR, poskytlo Portugalsko, a preto zahŕňajú štátne zdroje. Opatreniami sa priznala selektívna výhoda CGD, pretože sa jej umožnilo zvýšiť svoj kapitál za výhodnejších podmienok, než by sa dosiahli na trhu. CGD je medzinárodne aktívnou bankou a konkuruje iným bankám v Portugalsku a iných krajinách. Výhoda preto môže ovplyvniť trh v rámci Únie a narušiť hospodársku súťaž.

5.2. Zlučiteľnosť pomoci s vnútorným trhom

- (49) Pokiaľ ide o zlučiteľnosť pomoci poskytnutej CGD, Komisia musí najprv určiť, či sa môže pomoc posúdiť podľa článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy, t. j. či sa pomocou napráva závažné narušenie v hospodárstve Portugalska. Komisia musí následne s použitím daného právneho základu posúdiť, či sú navrhované opatrenia v súlade s vnútorným trhom.

5.2.1. Právny základ pre zlučiteľnosť pomoci

- (50) Článkom 107 ods. 3 písm. b) Zmluvy sa Komisia oprávňuje, aby rozhodla o tom, že pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom, ak slúži „na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu“.
- (51) V súvislosti s portugalským hospodárstvom bola existencia vážnej poruchy potvrdená v rôznych schváleniach Komisie týkajúcich sa opatrení, ktoré podnikli portugalské orgány v boji proti finančnej kríze. Komisia konkrétne uznala vo svojom najnovšom schválení predĺženia portugalskej rekapitalizačnej schémy⁽⁹⁾, že existuje trvajúca hrozba vážneho narušenia portugalského hospodárstva a že štátna podpora bánk je vhodná na nápravu uvedeného narušenia. Komisia uvádza, že portugalský bankový systém čelil závažným ťažkostiam v čase udelenia opatrení týkajúcich sa pomoci z dôvodu skutočnosti, že niektoré z portugalských bánk boli vysoko zadlžené, mali vysoký pomer úverov k vkladom a museli čeliť rastúcemu podielu zlyhaných úverov. Komisia okrem toho uvádza, že Portugalsku sa poskytuje finančná pomoc od členských štátov eurozóny, časť z ktorej je vyhradená na podporu portugalských bánk⁽¹⁰⁾.
- (52) Vzhľadom na systémovú dôležitosť CGD – ktorá je vedúcou bankou v Portugalsku – a význam jej činnosti poskytovania úverov pre portugalské hospodárstvo Komisia akceptuje, že neuspokojenie sprísnených kapitálových požiadaviek z jej strany by spôsobilo vážne dôsledky pre portugalské hospodárstvo.
- (53) Vzhľadom na súčasnú situáciu portugalského hospodárstva a širokosiahly nedostatočný prístup bánk k medzinárodným a veľkoobchodným trhom financovania sa Komisia domnieva, že požiadavky na to, aby bola schválená štátna pomoc podľa článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy, sú splnené.

5.2.2. Zlučiteľnosť pomoci s oznámením o reštrukturalizácii a predĺžení

- (54) Všetky opatrenia identifikované ako štátna pomoc boli poskytnuté v súvislosti s reštrukturalizáciou CGD. V oznámení Komisie o návrate k životaschopnosti a hodnotení reštrukturalizačných opatrení vo finančnom sektore v podmienkach súčasnej krízy podľa pravidiel štátnej pomoci (ďalej len „oznámenie o reštrukturalizácii“)⁽¹¹⁾ sa stanovujú pravidlá vzťahujúce sa na udelenie reštrukturalizačnej pomoci finančným inštitúciám v súčasnej kríze. Podľa oznámenia o reštrukturalizácii s cieľom zabezpečiť zlučiteľnosť s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy musí reštrukturalizácia finančnej inštitúcie v kontexte súčasnej finančnej krízy i) viesť k obnoveniu životaschopnosti banky, ii) zahŕňať dostatočný vlastný príspevok príjemcu (rozdelenie bremena) a zabezpečiť, aby bola pomoc obmedzená na nevyhnutné minimum a iii) obsahovať dostatočné opatrenia na minimalizáciu narúšania hospodárskej súťaže.

⁽⁹⁾ Rozhodnutie zo 17. decembra 2012 vo veci SA. 35747 (12/N) (Ú. v. EÚ C 43, 15.2.2013, s. 21).

⁽¹⁰⁾ Pozri tlačové vyhlásenie 10191/11 Rady Európskej únie, 17.5.2011.

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/122072.pdf

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ C 195, 19.8.2009, s. 9.

- (55) Bez toho, aby boli dotknuté požiadavky stanovené v oznámení o reštrukturalizácii, v bode 14 oznámenia Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na podporné opatrenia v prospech bánk v súvislosti s finančnou krízou (ďalej len „oznámenie o predĺžení z roku 2011“) ⁽¹²⁾ od 1. januára 2012 sa spresňuje, že Komisia „vykoná primerané posúdenie dlhodobej životaschopnosti bánk, pričom v plnej miere zohľadní skutočnosti, ktoré naznačujú, že banky by mohli byť z dlhodobého hľadiska životaschopné bez nutnosti výraznej reštrukturalizácie, a to najmä v prípadoch, keď nedostatok kapitálu súvisí najmä s krízou dôvery vo vzťahu k štátnemu dlhu, kapitálová injekcia z verejných zdrojov je obmedzená na sumu, ktorá je potrebná na kompenzáciu strát vyplývajúcich z precenenia [európskych] štátnych dlhopisov zmluvných strán dohody o EHP na aktuálnu trhovú cenu v bankách, ktoré sú inak životaschopné, a keď z analýz vyplýva, že dotknuté banky pri nákupe štátnych dlhových nástrojov nepodstupovali neprimerané riziko.“
- (56) V uvedenom smere Komisia konštatuje, že kapitálové potreby CGD boli v zásade spojené s krízou dôvery týkajúcou sa štátneho dlhu Portugalska. Aj keď neboli priamo spôsobené vplyvom oceňovania štátnych dlhopisov podľa trhovej hodnoty, základná príčina bola porovnateľná, keďže EBA vyžadoval od bánk, aby vytvorili kapitálovú rezervu súvisiacu s výškou štátnych dlhopisov v súvahe (takzvaná „rezerva na štátne dlhopisy“) a v dôsledku toho zvýšil jej minimálne kapitálové požiadavky.
- (57) Z celkovej požiadavky CGD na kapitálovú rezervu vo výške 1 650 miliónov EUR, ktorú stanovil EBA, ktorá viedla k potrebe uvedenej výšky štátnej pomoci, je 1 073 miliónov EUR (65 %) z dôvodu expozície voči portugalskému štátnemu dlhu. Z analýzy Komisie ďalej vyplynulo, že CGD nadmerne neriskovala pri nadobúdaní štátneho dlhu. Portfólio štátneho dlhu bolo nadobudnuté uskutočňovaním transakcií „carry trade“ (financovaných jednoročným financovaním ECB). Aj keď by sa tieto transakcie mohli za určitých okolností považovať za nadpriemerné riskovanie, nadobudnuté dlhopisy predstavovali prípustný kolaterál a príslušné ratingové záznamy boli výrazne nad úrovňou investičného stupňa (AA- pre Portugalsko).
- (58) Z uvedených príčin Komisia uskutoční primerané hodnotenie podľa bodu 14 oznámenia o predĺžení z roku 2011.

Obnovenie životaschopnosti

- (59) Ako Komisia uvádza vo svojom oznámení o reštrukturalizácii, je potrebné, aby príslušný členský štát poskytol komplexný reštrukturalizačný plán, v ktorom sa znázorní, ako bude obnovená dlhodobá životaschopnosť príjemcu bez štátnej pomoci v primeranom časovom období v lehote maximálne päť rokov. Dlhodobá životaschopnosť je dosiahnutá vtedy, keď banka je schopná obstáť v konkurencii na kapitálovom trhu vlastnými silami, a to v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z príslušných právnych predpisov. Na tieto účely musí byť banka schopná pokryť všetky svoje náklady a poskytovať primeranú návratnosť vlastného kapitálu pri zohľadnení rizikového profilu banky. Obnovenie životaschopnosti by sa malo odvíjať najmä od interných opatrení a byť založené na dôveryhodnom reštrukturalizačnom pláne.
- (60) Portugalsko predložilo reštrukturalizačný plán CGD s päťročným časovým horizontom siahajúcim do roku 2017 a znázorňujúcim obnovenie životaschopnosti na konci reštrukturalizačného obdobia.
- (61) V bode 10 oznámenia o reštrukturalizácii sa vyžaduje, aby navrhované reštrukturalizačné opatrenia predstavovali nápravu slabých stránok príjemcu. V uvedených súvislostiach Komisia uvádza, že reštrukturalizačným plánom sa rieši základná slabá stránka CGD, konkrétne celková slabá ziskovosť jej domácich bankových prevádzok, ktoré predstavujú 80 % jej činností. Slabé výsledky domácich činností CGD môžu byť len čiastočne vyvážené kladnou výkonnosťou medzinárodných prevádzok CGD, aj keď v priemere vykazovali v minulosti a v súčasnosti ešte vykazujú pozitívnu výnosnosť investovaného kapitálu (returns on capital employed – ROCE). Napríklad v roku 2012 dosiahli bankové činnosti v Angole ROCE [50 – 60] %, činnosti v Mozambiku ROCE [20 – 30] %, v Južnej Afrike [20 – 30] % a v Macau [20 – 30] %. Na porovnanie bankové činnosti CGD v Portugalsku dosiahli v roku 2012 ROCE [-10 – 20] %. Keďže medzinárodné činnosti kladne prispievajú k celkovej hospodárskej situácii skupiny CGD, ale predstavujú len malú časť jej činností, reštrukturalizačný plán je zameraný na zlepšenie ziskovosti domácich prevádzok.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ C 356, 6.12.2011, s. 7.

- (62) Komisia kladne hodnotí, že CGD prijala opatrenia na zníženie svojich nákladov na prácu a administratívnych nákladov predtým, ako jej bola poskytnutá štátna pomoc. Súčasná makroekonomická situácia a výhľady domáceho bankového trhu si však žiadali ráznejší prístup, ako je optimalizačné úsilie, ktoré je stanovené v reštrukturalizačnom pláne. Cieľové zníženie počtu zamestnancov banky, zníženie počtu zamestnancov v Portugalsku v bankovej oblasti z 9 401 na [8 500 – 9 000] počas reštrukturalizačného obdobia, čím sa plánuje zníženie nákladov na prácu o [5 – 10] %, je primeraným prostriedkom na dosiahnutie požadovaných úspor, najmä ak sa zohľadní skutočnosť, že rozpočet na administratívne náklady bude takisto výrazne nižší.
- (63) Z analýzy Komisie týkajúcej sa siete pobočiek CGD spočiatku vyplynul priestor na zlepšenie v prístupe k pobočkám, ktoré zreteľne dosahovali podpriemernú výkonnosť. Proces pravidelného prehodnotenia pobočiek, ktorý CGD teraz zaviedla, je však primeraným prístupom na monitorovanie výkonnosti retailovej siete tak, aby sa mohla nastaviť domáca stopa v prípade potreby. CGD v reštrukturalizačnom pláne stanovila, že zredukuje sieť domácich pobočiek o [5 – 10] % a zavrie [70 – 80] z 840 pobočiek. Z uhla pohľadu Komisie sa plánovanou redukciou náležite upraví domáca prítomnosť CGD podľa trhových požiadaviek a zároveň sa zachová primeraná úroveň služieb pre klientov.
- (64) Komisia ďalej konštatuje, že zlepšenie prevádzkovej účinnosti CGD sa dosiahne aj zvýšením príjmov zo služieb a provízií na základe zavedenia novej štruktúry poplatkov. Zdá sa, že zvýšenie príjmov z poplatkov a provízií je odôvodnený so zohľadnením toho, že podiel provízií vo výkaze príjmov CGD je dosť nízky v porovnaní s priemerom v portugalskom bankovom sektore na jednej strane a tým, že banka má úplnú kontrolu nad príslušnou štruktúrou poplatkov na druhej strane.
- (65) Pokiaľ ide o zníženie pákového efektu súvahy, Komisia uvádza, že reštrukturalizačný plán CGD je dobre vyvážený a dôkladne zabráňuje vytváraniu negatívnych vplyvov na obnovu portugalského hospodárstva, aj keď celkovo súvisiace opatrenia prispievajú až do výšky [10 – 20] miliárd EUR, čo sa rovná zníženiu bilančnej sumy o [10 – 20] %. Ak by CGD ako najväčšia banka Portugalska jednoducho znížila veľkosť úverového rozpočtu, prispelo by to k úverovej kríze a poškodilo reálnu ekonomiku. Uvedenému výsledku sa zabránilo tým, že hlavné zdroje úsilia o zníženie pákového efektu CGD nie sú spojené s výškou úveru, ktorý možno poskytnúť portugalskému hospodárstvu. Kapacita poskytovať úvery CGD nie je ovplyvnená predajom poisťovního podnikania, predajom zvyšných nestrategických majetkových účastí, splatením dlhu bývalej BPN a ukončením vedľajších úverov v Španielsku. Úsilie o zníženie pákového efektu je dobre cielené, pretože umožňuje CGD zamerať sa na svoje základné operácie retailového bankovníctva a uvoľniť finančné zdroje, ktoré môžu posilniť základný kapitál banky a zároveň zabrániť možným negatívnym účinkom znižovania pákového efektu pre portugalské hospodárstvo.
- (66) V rovnakom zmysle si Komisia všima záväzok CGD voči portugalskej vláde, že prideli 30 miliónov EUR ročne do fondu, ktorý bude potom investovať do vlastného majetku MSP a stredne kapitalizovaných korporácií s cieľom zabezpečiť financovanie reálnej ekonomiky v Portugalsku. Tieto investície nebudú predstavovať nadobúdanie majetkových účastí v konkurenčných podnikoch a Komisia sa takisto domnieva, že nepredstavujú činnosti narúšajúce trh v zmysle bodu 23 oznámenia o reštrukturalizácii. Záväzok žiadnym spôsobom nespôsobuje vznik ďalšej výhody pre CGD, a preto Komisia ďalej neuvažuje o stave uvedeného záväzku v tomto rozhodnutí.
- (67) Pokiaľ ide o predaj poisťovních činností CGD, je potrebné reštrukturalizovať Caixa Seguros s cieľom zlepšiť jej predajnosť, ako sa stanovuje v reštrukturalizačnom pláne CGD. CGD navrhol primeraný prístup na dosiahnutie predaja Caixa Seguros v rámci reštrukturalizačného obdobia.
- (68) Zmena bankových operácií CGD v Španielsku predstavuje významný prvok v pláne CGD na dosiahnutie kladnej celkovej ziskovosti v krátkom časovom rámci. Najmä vzhľadom na skutočnosť, že operácie v Španielsku boli už istý čas neziskové a predstavovali záporný príspevok pred začiatkom finančnej krízy, na boj proti uvedenému problému je potrebný rozhodný prístup.

- (69) V reštrukturalizačnom pláne CGD stanovilo svoju uprednostňovanú možnosť ukončiť veľkoobchodné činnosti v Španielsku a reštrukturalizovať a pokračovať v retailových činnostiach v menšom rozsahu, ako aj alternatívy, konkrétne úplné ukončenie prevádzky, zbavenie sa jej buď predajom, alebo majetkovým swapom, jej postupným zatváraním alebo hľadaním partnera do spoločného podniku. Všetky uvedené alternatívy však mali svoje osobitné negatíva a očakávalo sa, že ich výsledkom budú kapitálové straty vo významnom rozsahu. CGD preto dospela k záveru, že reštrukturalizácia španielskych prevádzok je najlepšou možnosťou z ekonomického hľadiska.
- (70) Komisia sa domnieva, že reštrukturalizácia španielskych prevádzok v súčasnom makroekonomickom kontexte bude zložitým podnikom, ale zároveň uznáva, že alternatívne prístupy by mohli byť nákladnejšie. Komisia víta, že veľkoobchodné činnosti boli zastavené a že BCG bude v každom prípade znižovať objemné portfólio vedľajších aktív svojich španielskych prevádzok, významne zníži svoju stopu v Španielsku takmer o [50 – 60] % a skúma možnosti na úsporu nákladov využitím služieb, ktoré sú dostupné v skupine.
- (71) Podľa stanoviska Komisie je však potrebné posilniť cieľ dosiahnutia zmeny prevádzok v Španielsku čo najskôr. Z uvedeného dôvodu Komisia považuje za veľmi potrebné, že Portugalsko prijalo záväzok, že BCG buď do [...] splní kľúčové ukazovatele výkonnosti vymedzené v oddiele 4.2.7.3.1.5 záväzkov stanovených v prílohe so zreteľom na príslušné hraničné hodnoty nákladov na prácu a administratívnych nákladov, pomeru nákladov k výnosom, financovania, vkladov, nových úverov, čistej marže a nesplácaných úverov, alebo – ak ich nedosiahne – zastaví nové podnikanie v Španielsku a ukončí všetky španielske činnosti. So zreteľom na uvedené ochranné opatrenie a chýbajúce alternatívy v krátkodobom horizonte Komisia prijíma plán na dosiahnutie zmeny činností retailového bankovníctva v Španielsku ako prvok reštrukturalizačného plánu CGD.
- (72) Komisia sa ďalej domnieva, že reštrukturalizačný plán CGD je dôveryhodný aj v prípade, že by mala zložitá hospodárska situácia Portugalska trvať dlhšie, ako sa predpokladá v základnom scenári. CGD predpokladá, že úvery vystavené riziku sa počas reštrukturalizačného obdobia ešte zvýšia z už vysokej úrovne 12 % na [10 – 20] % na konci roka 2017. Banka okrem toho predpokladá zvýšenie zabezpečenia úverov vystavených riziku na [50 – 60] %. Takýto podiel krytia možno považovať za podiel v súlade s podielom ostatných portugalských bánk, ktorým sa neposkytol štátny kapitál, napríklad banky Banco Espirito Santo alebo Banco Santander Totta. Pomer pokrytia CGD sa musí posúdiť v súvislosti s tým, že banka tradične pôsobí ako silný poskytovateľ úverov v Portugalsku, a má preto veľký podiel hypoték vo svojom úverovom portfóliu s priemerným pomerom výšky úveru k hodnote na úrovni približne [70 – 80] %. Ak sa zohľadnia uvedené faktory, pokrytie úverov vystavených riziku na [50 – 60] % sa javí ako primerané na krytie budúcich úverových strát CGD počas reštrukturalizačného obdobia.
- (73) Komisia na záver konštatuje, že všetky opatrenia stanovené v reštrukturalizačnom pláne sú zamerané na obnovu životaschopnosti CGD a dosiahnutie uspokojivej úrovne ziskovosti, ako naznačuje návratnosť kapitálu (return on equity – „ROE“) na úrovni [5 – 10] % pre bankové činnosti CGD v Portugalsku, ktorá je naplánovaná na 31. december 2017, ako aj ROE [5 – 10] % pre konsolidované výsledky všetkých činností skupiny CGD k 31. decembru 2017.

Pomoc obmedzená na minimum, vlastný príspevok a rozdelenie bremena

- (74) V oznámení o reštrukturalizácii sa uvádza, že je potrebný primeraný príspevok od príjemcu, aby sa pomoc obmedzila na minimum a riešilo sa narušenie hospodárskej súťaže a morálny hazard. V uvedenom zmysle sa v ňom uvádza, že i) náklady na reštrukturalizáciu, ako aj výška pomoci by mali byť obmedzené a ii) je nevyhnutný významný vlastný príspevok.
- (75) Reštrukturalizačný plán CGD neobsahuje žiadne prvky, ktoré naznačujú, že pomoc presahuje prostriedky nevyhnutné na obnovu dlhodobej životaschopnosti. Ako je opísané v odôvodnení (11), nedostatok kapitálu, ktorý bolo potrebné pokryť, bol určený na základe MoP, ktoré bolo dohodnuté medzi portugalskou vládou na jednej strane a MMF, ECB a Komisiou na druhej strane.

- (76) Podľa bodu 34 oznámenia o reštrukturalizácii je primerané ohodnotenie akéhokoľvek štátneho zásahu jedným z najvhodnejších obmedzení narušania hospodárskej súťaže. Komisia konštatuje, že v uvedenom kontexte sa za kapitál poskytnutý vo forme CoCos platia primerané poplatky, a to v súlade s usmerneniami Komisie a ECB⁽¹³⁾. Platenie poplatkov CoCos sa začína na počiatočných 8,5 % za prvý rok a bude postupne v priebehu času rásť, výsledkom čoho je priemerná ročná miera poplatkov na úrovni 9,2 % počas investičného obdobia. Mechanizmom postupného zvyšovania sa CGD bude motivovať, aby prestalo využívať štátnu intervenciu.
- (77) Komisia uvádza, že podľa reštrukturalizačného plánu a súvisiacich záväzkov bude CGD používať svoj nadbytočný kapitál na úplné splatenie CoCos (pozri oddiel 5 záväzkov).
- (78) CGD v roku 2014 použije [50 – 60] % svojho nadmerného kapitálu a [90 – 100] % svojho nadmerného kapitálu v roku 2015 a v nasledujúcich rokoch na splatenie CoCos vo výške 900 miliónov EUR. Mechanizmom splácania sa obmedzuje rezerva kapitálu, ktorú môže mať v držbe CGD vo svojej súvahe a tak sa zabezpečí, že pomoc bude počas reštrukturalizačného obdobia obmedzená na nevyhnutné minimum.
- (79) Ďalej je dôležité uviesť, že predaj poisťnej vetvy uvoľní regulačný kapitál a zvýši sa tak pravdepodobnosť, že CGD bude mať nadmerný kapitál, ktorý možno použiť na splatenie CoCos, čím zároveň prispeje na náklady na reštrukturalizáciu vlastnými prostriedkami.
- (80) Komisia však uvádza, že CGD nedodržala zákaz výplaty dividend, ale vyplatila dividendy vo výške 405 415 EUR, čo je v rozpore so záväzkom, ku ktorému sa Portugalsko zaviazalo v rámci rozhodnutia o záchrane.
- (81) Cieľom zákazu výplaty dividend a kupónov je zabrániť odlivu finančných prostriedkov a zabezpečiť tak, aby mohla byť pomoc splatená a teda, aby bola štátna pomoc obmedzená na nevyhnutné minimum. Na uvedený účel by akcionári banky, ako aj držiteľia hybridného kapitálu a podriadeného dlhu mali byť v možnom rozsahu vylúčení z prípadného prospechu zo štátnej pomoci.
- (82) Keďže CGD bola v pozícii vyplatiť dividendy, preukázalo sa, že výška pomoci nebola obmedzená na nevyhnutné minimum. Informácie, ktoré CGD poskytla počas postupu preskúmania zneužitia, nezmenili posúdenie Komisie v rozhodnutí o začatí konania, že platby boli klasifikované ako výplaty dividend, na ktoré sa vzťahuje zákaz výplaty dividend z rozhodnutia o záchrane, alebo vykazovali zákonný záväzok uskutočniť úhradu, ktorým by sa umožňovala výplata dividend podľa rozhodnutia o záchrane.
- (83) Komisia dospela k záveru, že opatrenia pomoci vo výške 1 650 miliónov EUR boli obmedzené na nevyhnutné minimum s výnimkou sumy 405 415 EUR, ktoré sa použili na výplatu dividend. V uvedenom zmysle si Komisia všíma najmä záväzok CGD vrátiť Portugalsku sumu rovnajúcu sa výplatu dividend, teda sumu, o ktorú udelená pomoc presiahla nevyhnutné minimum. Vzhľadom na záväzok sa pomoc považuje za obmedzenú na nevyhnutné minimum.
- (84) Okrem toho Komisia konštatuje, že Portugalsko sa zaviazalo zakázať výplatu dividend, kupónov a úrokov (pozri oddiel 6.7 záväzkov).
- (85) V bode 24 oznámenia o reštrukturalizácii sa ďalej stanovuje, že primerané poplatky za štátny kapitál takisto predstavujú spôsob dosiahnutia rozdelenia bremena. Ako sa stanovuje v odôvodnení (74), Komisia sa domnieva, že za kapitál poskytnutý vo forme CoCos existujú primerané poplatky.
- (86) Na záver Komisia uvádza, že CGD už vykonala a bude naďalej uplatňovať opatrenia znižovania nákladov, najmä znižovaním počtu svojich zamestnancov a zmenšovaním siete pobočiek v Portugalsku, a prispievať tak na náklady na reštrukturalizáciu pomocou interných opatrení.
- (87) Z uvedených dôvodov Komisia dospela k záveru, že reštrukturalizačným plánom sa zabezpečuje, aby bola pomoc obmedzená na nevyhnutné minimum a zabezpečuje sa primeraný vlastný príspevok a rozdelenie bremena.

⁽¹³⁾ Odporúčanie Rady guvernérov ECB z 20. novembra 2008 o o stanovovaní náhrady za rekapitalizáciu.

Obmedzenie narúšania hospodárskej súťaže

- (88) Nakoniec, oddielom 4 oznámenia o reštrukturalizácii sa vyžaduje, aby reštrukturalizačný plán obsahoval opatrenia na obmedzenie narúšania hospodárskej súťaže. Tieto opatrenia by mali byť robené na mieru, aby sa zabránilo narúšaniam na trhoch, na ktorých prijímajúca banka funguje po reštrukturalizácii. Povaha a forma týchto opatrení závisí od dvoch kritérií: po prvé, výška pomoci a podmienky a okolnosti, za ktorých bola poskytnutá, a po druhé, charakteristika trhov, na ktorých bude príjemca fungovať. Okrem toho musí Komisia zohľadniť rozsah vlastného príspevku príjemcu a rozdelenie bremena počas reštrukturalizačného obdobia.
- (89) Komisia pripomína, že CGD bola poskytnutá štátna pomoc vo forme kapitálových injekcií a CoCos vo výške 1 650 miliónov EUR. Výška pomoci sa rovná 2,3 % rizikovo vážených aktív (RVA) ⁽¹⁴⁾ CGD, čo je pomerne málo. Keďže za CoCos existujú primerané poplatky, na obmedzenie možného narúšania hospodárskej súťaže sú potrebné len mierne opatrenia.
- (90) Primerané zmenšenie veľkosti CGD z hľadiska veľkosti súvahy, geografickej stopy a počtu zamestnancov prispievajú k obmedzeniu narúšania hospodárskej súťaže. Zatiaľ čo odpredaj Caixa Seguros a zmenšenie veľkosti a reštrukturalizácia španielskej prevádzky prispievajú k obnove životaschopnosti banky, zvyšné zníženie bilančnej sumy sa považuje za primerané v porovnaní s narúšaním hospodárskej súťaže pochádzajúcim z pomoci.
- (91) Okrem uvedených štrukturálnych opatrení je Portugalsko zaviazané aj niekoľkými etickými obmedzeniami. Komisia si všimá uvedené záväzky týkajúce sa etických zásad stanovené v oddiele 6 záväzkov, ako je zákaz reklamy týkajúcej sa štátnej podpory a zákaz agresívnych obchodných praktík, čím sa bráni CGD v používaní pomoci na protisúťažné trhovú správanie. Konkrétne víta zákaz akvizície, čím sa zabezpečuje, že štátna pomoc sa nepoužije na prevzatie konkurentov, ale že namiesto toho bude slúžiť na plánovaný účel, konkrétne na obnovu životaschopnosti CGD.
- (92) Komisia sa domnieva, že celkovo existujú dostatočné ochranné opatrenia na obmedzenie možného narúšania hospodárskej súťaže, najmä v súvislosti s uplatnením bodu 14 oznámenia o predĺžení z roku 2011 v dôsledku udalostí vedúcich k nevyhnutnosti štátnej pomoci, konkrétne rezervy na štátne dlhopisy EBA.

5.3. Monitorovanie

- (93) Podľa oddielu 5 oznámenia o reštrukturalizácii sa vyžadujú pravidelné správy, aby mohla Komisia overiť, či sa reštrukturalizačný plán riadne plní.
- (94) Okrem toho správne plnenie reštrukturalizačného plánu a úplné a správne plnenie všetkých záväzkov uvedených v záväzkoch bude neustále monitorovať nezávislý monitorujúci správca s dostatočnou kvalifikáciou.

ZÁVER

Vzhľadom na záväzky, ktoré prijalo Portugalsko, sa dospelo k záveru, že reštrukturalizačná pomoc je obmedzená na nevyhnutné minimum, že sa dostatočne reagovalo na narúšanie hospodárskej súťaže a že predložený reštrukturalizačný plán je vhodný na obnovu dlhodobej životaschopnosti CGD. Reštrukturalizačná pomoc by sa mala preto považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Štátna pomoc predstavujúca upísanie novoemitovaných kmeňových akcií vo výške 750 miliónov EUR od CGD Portugalskom a upísanie konvertibilných nástrojov emitovaných CGD vo výške 900 miliónov EUR Portugalskom je zlučiteľná s vnútorným trhom na základe záväzkov stanovených v prílohe.

Článok 2

Portugalsko zabezpečí, aby sa reštrukturalizačný plán predložený 15. októbra 2012 a doplnený predloženým dokumentom z 19. júla 2013 vykonal v celom rozsahu vrátane záväzkov stanovených v prílohe a v súlade s časovým harmonogramom stanoveným v uvedenej prílohe.

⁽¹⁴⁾ K príslušnému referenčnému dátumu, keď bolo udelené opatrenie pomoci.

Článok 3

Do dvoch mesiacov od oznámenia tohto rozhodnutia Portugalsko informuje Komisiu o opatreniach prijatých na jeho dodržiavanie.

Článok 4

Toto rozhodnutie je určené Portugalskej republike.

V Bruseli 23. júla 2013

Za Komisiu
Joaquín ALMUNIA
podpredseda

PRÍLOHA

ZÁVÄZKY SPOLOČNOSTI CAIXA GERAL DE DEPÓSITOS, S.A.

1. **Súvislosti**

V tomto dokumente sa stanovujú podmienky (ďalej len „záväzky“) reštrukturalizácie spoločnosti Caixa Geral de Depósitos S.A. (ďalej len „CGD“ alebo „banka“), ktoré sa zaviazali uplatňovať Portugalská republika a CGD.

2. **Vymedzenie pojmov**

V tomto dokumente, pokiaľ sa v kontexte nevyžaduje inak, singulár zahŕňa plurál (a naopak) a pojmy s veľkým začiatočným písmenom majú tieto významy:

Pojem	Význam
Správa aktív	je vývoj špecializovaných riešení na investovanie úspor retailových (správa vzájomných a dôchodkových fondov a vývoj riešení na mieru pre individuálne investičné potreby) a inštitucionálnych klientov, ktorí zahŕňajú dôchodkové fondy, Poistovne, Korporácie a Verejné inštitúcie (správa investičných portfólií na základe požiadaviek zákazníkov, buď so sledovaním referenčnej hodnoty alebo riadením sa riešeniami absolútneho výnosu)
Bankové poistenie	je partnerstvo medzi bankou a treťostrannou poisťovňou, v rámci ktorého Banka predáva produkty poisťovne cez svoju retailovú sieť
BCG Španielsko	Banco Caixa Geral, S.A. (Španielsko), ktorá sa označuje aj ako španielska retailová prevádzka
Caixa Seguros	je hlavná dcérska spoločnosť CGD pôsobiaca v poisťovníctve
Pomer N/V	je pomer prevádzkových nákladov (náklady na prácu a predajné, všeobecné a administratívne náklady) k prevádzkovým výnosom (súčet čistých úrokových výnosov, výnosov z provízií, výnosov z kapitálových nástrojov, výnosov z finančných transakcií a akýchkoľvek iných príjmov z prevádzok)
Záväzky	sú záväzky súvisiace s reštrukturalizáciou CGD stanovené v tomto dokumente
Podnikové bankovníctvo	sú bankové služby poskytované korporáciám, buď veľkým korporáciám alebo MSP
Pomer krytia úverov vystavených riziku	je pomer krytia úverov vystavených riziku akumulovanými rezervami na úverové straty
Základný región	je Domáci základný región (Portugalsko) a Medzinárodný základný región (ako sa stanovuje vo vete 4.2.2.1)
Úver vystavený riziku	podľa vymedzenia v pokyne č. 16/2004 (konsolidované znenie k 31. máju 2013 – zahŕňa revíziu zavedenú pokynom č. 23/2011) Banky Portugalska sa rovná súčtu týchto prvkov: a) celková hodnota dlžná v úveroch, ktorých splátky istiny alebo úroku sú v oneskorení najmenej 90 dní. Úvery bežného účtu, pre ktoré neexistuje predchádzajúca zmluva, sa považujú za úver vystavený riziku, pokiaľ prečerpanie existuje 90 dní;

Pojem	Význam
	<p>b) celková hodnota nesplatených úverov, ktoré boli reštrukturalizované, po tom, čo sú nevyrovnané najmenej 90 dní bez primeraného kolaterálneho zabezpečenia (ktoré kryje celú výšku nesplatenej istiny a úroku) alebo úplnej splátky všetkých úrokov a iných splatných poplatkov zo strany dlžníka;</p> <p>c) celková hodnota úverov so splátkami istiny alebo úroku po splatnosti menej ako 90 dní, ale v prípade ktorých existujú dôkazy na ich klasifikovanie ako úver vystavený riziku vrátane konkurzu alebo likvidácie dlžníka. V prípade platobnej neschopnosti dlžníka sa môžu vymožiteľné zostatky prestať považovať za vystavené riziku po schválení súdom v príslušnej dohode podľa zákona o platobnej neschopnosti a obnove podnikov (<i>Código de Insolvência e Recuperação de Empresas</i>), ak nepretrvávajú pochybnosti o účinnej možnosti vybrať splatné sumy.</p>
Rozhodnutie	je rozhodnutie Európskej komisie z 24. júla 2013 o reštrukturalizácii CGD, v súvislosti s ktorým sa prijímajú tieto záväzky
Správca pre odpredaj	jedna alebo viac fyzických alebo právnických osôb nezávislých od CGD, ktoré schválila Komisia a menovala CGD, ktoré dostali od CGD výhradné poverenie na predaj spoločnosti Caixa Seguros kupujúcemu. Správca pre odpredaj chráni oprávnené finančné záujmy CGD so zohľadnením bezpodmienečnej povinnosti CGD odpredať [...].
Zamestnanec	je akákoľvek osoba, ktorá má pracovnú zmluvu s CGD
Faktoring	je finančná transakcia, v ktorej podnik predáva svoje pohľadávky (t. j. faktúry) tretej strane (nazývanej faktor) s diskontom. Zložený produkt poskytujúci mix finančných služieb, služieb úverového poistenia a finančného riadenia (výberov).
Medzinárodné pomocné činnosti	majú význam stanovený vo vete 4.2.2.2
Investičné bankovníctvo	sú špecializované finančné služby poskytované podnikovým a inštitucionálnym zákazníkom vrátane poradenstva v korporátnych zlúčeníach a nadobudnutiach, projektové financovanie, podnikové financovanie (financovanie nadobudnutia, štruktúrované financovanie, dlhopisy, komerčné cenné papiere, sekuritizácia atď.), transakcie na trhoch s vlastným kapitálom (počiatočné verejné ponuky (ďalej len „IPO“), verejné ponuky, majetkové transakcie atď.) a riadenie trhového rizika (hedžingovými riešeniami a riešeniami štruktúrovaného financovania). Okrem toho zahŕňa aj poskytovanie finančných maklérskejších služieb a výskumných správ inštitucionálnym a súkromným individuálnym investorom, sprostredkovanie cenných papierov s fixným výnosom a syndikovanie štruktúrovaných úverov.
KUV	klúčové ukazovatele výkonnosti
Lízing	je zmluva, na základe ktorej môže fyzická osoba alebo spoločnosť získať používanie určitých fixných aktív, za ktoré musí platiť súborom zmluvných pravidelných platieb s možnosťou kúpiť si aktívum na konci zmluvy
PÚV	je pomer čistých úverov ku vkladom
Monitorujúci správca alebo správca	má význam stanovený vo vete 6.10 a v dodatku I k tejto prílohe

Pojem	Význam
Nová produkcia	pozostáva zo všetkých nových uzavretých obchodov s výnimkou všetkej predtým zmluvne zaviazanej produkcie alebo akejkoľvek novej produkcie, ktorá je prísne nevyhnutná na zachovanie hodnoty úverového kolaterálu, alebo ktorá inak súvisí s minimalizovaním kapitálových strát a/alebo zvýšeniu očakávanej hodnoty vymoženého úveru
Pomer nesplácaných úverov (NÚ) k novým úverom	je produkcia nových úverov, ktorej splátky úrokov a/alebo istiny sú v oneskorení o 90 dní alebo viac/celkové portfólio nových úverov
Obchodovanie na vlastný účet	sú pravidelné obchodné činnosti CGD nesúvisiace s klientskym podnikaním, s využitím vlastného kapitálu a súvahy Banky.
Reštrukturalizačné obdobie	je časové obdobie spresnené vo vete 3.1
Prenájom	je dohoda, v rámci ktorej sa uskutočňuje platba za dočasné používanie tovaru (najmä vozidla) vo vlastníctve nefinančnej spoločnosti, ktorá je zvyčajne spravovaná poskytovaním niekoľkých súvisiacich služieb
Reštrukturalizačný plán	je plán predložený spoločnosťou CGD Európskej komisii prostredníctvom Portugalskej republiky, ktorý bol naposledy zmenený a doplnený písomnými oznámeniami 19. júla 2013
Nápravné opatrenia	sú opatrenia, ktoré umožnia CGD splniť určené ciele. Nápravné opatrenia predloží CGD, ako sa opisuje vo vete 4.2.3.2. Monitorujúci správca bude analyzovať navrhnuté nápravné opatrenia a podá správu Komisii o ich primeranosti na účel splnenia cieľov v Reštrukturalizačnom pláne.
RVA	sú rizikovo vážené aktíva, ktoré sa vypočítajú na konsolidovanom základe v súlade s príslušnými portugalskými predpismi a v znení schválenom Portugalskou bankou k dátumu vydania rozhodnutia
MSP	je Malý a stredný podnik, ktorý má obrat 50 miliónov EUR alebo nižší a kreditnú expozíciu voči CGD v maximálnej výške 1 milión EUR
VAR	je Hodnota vystavená riziku (value at risk, VAR), opatrenie rizika portfólia, ktoré je opísané v zmene Bazilejského výboru pre bankový dohľad z roku 1996. Na účely výpočtu čísla odkazujú na metodiku historickej simulácie s použitím 10-dňového obdobia držby, 99 % intervalu istoty a 501 obchodnými dňami dát (čo zodpovedá 2-ročnému horizontu)
Rizikový kapitál	je akt poskytnutia finančného kapitálu začínajúcim spoločnostiam, najmä spoločnostiam s vysokým potenciálom rastu, výmenou za vlastný kapitál v podniku

3. Všeobecné

- 3.1. Portugalsko musí zabezpečiť, aby bol reštrukturalizačný plán pre CGD správne a úplne realizovaný.
- 3.2. Portugalsko musí zabezpečiť, aby sa počas realizácie reštrukturalizačného plánu v plnom rozsahu dodržiavali záväzky.
- 3.3. Reštrukturalizačné obdobie sa skončí 31. decembra 2017. Záväzky sa uplatňujú počas Reštrukturalizačného obdobia, pokiaľ nie je stanovené inak.

4. Reštrukturalizácia cgd: rozdelenie na základné činnosti a vedľajšie činnosti

4.1. CGD rozdelí svoje činnosti na dve časti: základné činnosti a vedľajšie činnosti. Veľkosť kombinovanej celkovej súvahy ⁽¹⁾ základných činností a vedľajších činností dosahovala v decembri 2011 výšku 120 642 miliónov EUR. V júni 2012 dosahovala celková súvaha 117 694 miliónov EUR, na konci decembra 2012 dosahovala celková súvaha 116 857 miliónov EUR.

Rozdelenie CGD sa vykoná takto:

4.2. Základné činnosti

Aktíva vyčlenené na základné činnosti

Základné činnosti zahŕňajú domáce základné činnosti (retailové domácnosti, MSP, podnikové bankovníctvo, Investičné bankovníctvo, Správu aktív, lízing, faktoring, prenájom, bankovú záruku a Rizikový kapitál), medzinárodné základné činnosti a medzinárodné pomocné činnosti.

4.2.1. Domáce základné činnosti zahŕňajú čisté aktíva uvedené ďalej (rozhodujúci dátum 31. december 2012):

4.2.1.1. Peniaze a zostatky na účtoch v centrálnej banke vo výške [850 – 900] miliónov EUR;

4.2.1.2. Pôžičky (/pohľadávky) úverovým inštitúciám vo výške [1 000 – 1 500] miliónov EUR;

4.2.1.3. Finančné aktíva určené na obchodovanie vo výške [2 500 – 3 000] miliónov EUR;

4.2.1.4. Finančné aktíva k dispozícii na predaj vo výške [10 000 – 15 000] miliónov EUR;

4.2.1.5. Finančné aktíva držané do splatnosti vo výške [0 – 5] miliónov EUR;

4.2.1.6. Pôžičky klientom vo výške [60 000 – 65 000] miliónov EUR;

z toho:

4.2.1.6.1. Developéri a výstavba [8 000 – 8 500] miliónov EUR;

4.2.1.6.2. Rezidenčné hypotéky [30 000 – 35 000] miliónov EUR;

4.2.1.6.3. Veľké korporácie [10 000 – 15 000] miliónov EUR;

4.2.1.6.4. MSP [3 000 – 3 500] miliónov EUR;

4.2.1.6.5. Spotrebiteľské úvery [1 500 – 2 000] miliónov EUR;

4.2.1.6.6. Ostatné [4 000 – 4 500] miliónov EUR (zahŕňa ostatné finančné inštitúcie, ústrednú vládu a miestnu samosprávu);

4.2.1.7. Nehnuteľnosti, stroje a zariadenia vo výške [400 – 450] miliónov EUR;

4.2.1.8. Nehmotný majetok vo výške [150 – 200] miliónov EUR;

4.2.1.9. Iný majetok vo výške [4 000 – 4 500] miliónov EUR;

z toho:

4.2.1.9.1. Investičný nehnuteľný majetok vo výške [80 – 90] miliónov EUR;

4.2.1.9.2. Hedžingové derivátové nástroje vo výške [30 – 40] miliónov EUR;

4.2.1.9.3. Neobežné aktíva určené na predaj vo výške [500 – 550] miliónov EUR;

4.2.1.9.4. Obežné daňové aktíva vo výške [30 – 40] miliónov EUR;

4.2.1.9.5. Odložené daňové pohľadávky vo výške [1 000 – 1 500] miliónov EUR;

4.2.1.9.6. Iný majetok vo výške [2 000 – 2 500] miliónov EUR;

⁽¹⁾ Účtovný rámec.

- 4.2.1.10. Príspevok čistých aktív vyplývajúci z účasti v iných domácich organizačných útvaroch vo výške [30 – 40] miliónov EUR (metóda vlastného imania) uvedených v dodatku II.
- 4.2.2. Medzinárodné základné činnosti a Medzinárodné pomocné činnosti zahŕňajú príspevok čistých aktív a medzinárodné oblasti stanovené ďalej (rozhodujúci deň 31. december 2012).
- 4.2.2.1. Medzinárodné základné činnosti zahŕňajú všetky medzinárodné oblasti („Medzinárodný základný región“), v ktorých má CGD významnú prítomnosť v retailovom bankovníctve, a to buď miestnou pobočkou alebo pridruženým subjektom, ako sa uvádza ďalej:
- 4.2.2.1.1. Španielsko – celkové čisté aktíva: [4 000 – 4 500] miliónov EUR ⁽²⁾;
- 4.2.2.1.2. Francúzsko – celkové čisté aktíva: [4 000 – 4 500] miliónov EUR;
- 4.2.2.1.3. Macao (Čína) – celkové čisté aktíva: [3 000 – 3 500] miliónov EUR;
- 4.2.2.1.4. Mozambik – celkové čisté aktíva: [1 500 – 2 000] miliónov EUR;
- 4.2.2.1.5. Angola – celkové čisté aktíva: [1 000 – 1 500] miliónov EUR;
- 4.2.2.1.6. Južná Afrika – celkové čisté aktíva: [600 – 650] miliónov EUR;
- 4.2.2.1.7. Brazília – celkové čisté aktíva: [500 – 550] miliónov EUR;
- 4.2.2.1.8. Kapverdská republika – celkové čisté aktíva: [750 – 800] miliónov EUR;
- 4.2.2.1.9. Timor – celkové čisté aktíva: [50 – 60] miliónov EUR;
- 4.2.2.1.10. Svätý Tomáš – celkové čisté aktíva: [0 – 5] miliónov EUR;
- 4.2.2.2. Medzinárodné pomocné činnosti sú špecializované prevádzky, ktoré poskytujú služby skupine CGD Group (ako je financovanie, prístup na inštitucionálne trhy a štruktúrovanie produktov). Pomocné činnosti vykonávajú miestne špecializované pobočky alebo pričlenené subjekty na kľúčových trhoch, ako sa stanovuje ďalej:
- 4.2.2.2.1. Luxembursko – celkové čisté aktíva: [100 – 150] miliónov EUR;
- 4.2.2.2.2. Kajmanie ostrovy – celkové čisté aktíva: [600 – 650] miliónov EUR;
- 4.2.2.2.3. Spojené kráľovstvo (Londýn) – celkové čisté aktíva: [400 – 450] miliónov EUR;
- 4.2.2.2.4. Spojené štáty americké (New York) – celkové čisté aktíva: [250 – 300] miliónov EUR;
- 4.2.2.2.5. Čína (Ču-chaj) – celkové čisté aktíva: [5 – 10] miliónov EUR;
- 4.2.3. Veľkosť
- 4.2.3.1. Do konca decembra 2014 veľkosť súvahy Základných činností nesmie presiahnuť [100 – 150] miliárd EUR ⁽³⁾, RVA nesmie presiahnuť [70 – 80] miliárd EUR, N/V nesmie presiahnuť [70 – 80] %, PÚV nesmie presiahnuť [120 – 130] % a pomer krytia úverov vystavených riziku nesmie byť nižší ako [50 – 60] %.
- 4.2.3.2. Do konca decembra 2016 veľkosť súvahy Základných činností nesmie presiahnuť [100 – 150] miliárd EUR ⁽⁴⁾, RVA nesmie presiahnuť [70 – 80] EUR, N/V nesmie presiahnuť [50 – 60] %, PÚV nesmie presiahnuť [120 – 130] % a pomer krytia úverov vystavených riziku nesmie byť nižší ako [50 – 60] %.

⁽²⁾ S vyňatím španielskej pobočky a vedľajších aktív, ktoré sa prevedú na španielsku pobočku.

⁽³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č.1.

⁽⁴⁾ Pozri poznámku pod čiarou č.1.

- 4.2.3.3. Celková expozícia konsolidovanej súvahy voči [...] emitentom nepresiahne počas reštrukturalizačného obdobia [10 – 20] miliárd EUR.
- 4.2.3.4. Ak by začalo byť pravdepodobné, že ciele uvedenej súvahy, RVA, N/V, PÚV a krytia úverov vystavených riziku sa nespĺnia, CGD z vlastnej iniciatívy a v každom prípade na žiadosť monitorujúceho správcu v lehote mesiaca predloží nápravné opatrenia. Monitorujúci správca bude analyzovať navrhnuté nápravné opatrenia a podá správu Komisii o ich primeranosti na účel splnenia cieľov stanovených v reštrukturalizačnom pláne.
- 4.2.4. Pobočky a zamestnanci
- Základné činnosti obmedzia svoju súčasnú štruktúru v Portugalsku takto:
- 4.2.4.1. Z 829 (31. decembra 2012) na [750 – 800] retailových domácich pobočiek ^(?) pred [...].
- 4.2.4.2. Pobočky nesmú byť nahradené inými subjektmi alebo štruktúrami, ktoré v zásade poskytujú rovnaké služby a zahŕňajú významný objem pracovnej sily. CGD však namiesto nich môže inštalovať automatické servisné miesta (napr. bankomat a podobne).
- 4.2.4.3. Z 11 904 domovských zamestnancov (bez poistného organizačného útvaru do 31. decembra 2012) na [10 000 – 15 000] zamestnancov do [...], na [10 000 – 15 000] zamestnancov do [...], na [10 000 – 15 000] zamestnancov na konci [...], na [10 000 – 15 000] zamestnancov do [...].
- 4.2.4.4. Po roku [...] a do konca reštrukturalizačného obdobia sa počet pobočiek v Portugalsku nezvýši.
- 4.2.4.5. Ak by začalo byť pravdepodobné, že sa uvedené ciele týkajúce sa pobočiek a zamestnancov nespĺnia, CGD z vlastnej iniciatívy a v každom prípade na žiadosť monitorujúceho správcu v lehote mesiaca od žiadosti monitorujúceho správcu predloží nápravné opatrenia. Monitorujúci správca bude analyzovať navrhnuté nápravné opatrenia a podá správu Komisii o ich primeranosti na účel splnenia cieľov stanovených v reštrukturalizačnom pláne.
- 4.2.5. Opis základných činností
- 4.2.5.1. Základné činnosti sú činnosti obchodnej retailovej banky s osobitným zameraním na domácnosti, MSP a podnikové bankovníctvo, ktorá takisto poskytuje investičné bankovníctvo, správu aktív, prenájom, lízing a faktoringové služby, bankové záruky a rizikový kapitál, pričom sa zameriava najmä na domáci základný región a medzinárodný základný región, ako aj na medzinárodné pomocné činnosti.
- 4.2.5.2. V dôsledku toho CGD počas reštrukturalizačného obdobia:
- 4.2.5.2.1. nebude sa zapájať do žiadnej novej produkcie mimo základného regiónu a mimo oblastí medzinárodných pomocných činností vymedzenými vo vetách 4.2.1.9.6. S cieľom predísť pochybnostiam sa bude CGD stále môcť zapojiť do novej produkcie so zákazníkmi s domicilom mimo základného regiónu, pokiaľ sa účtujú v základnom regióne alebo v medzinárodných pomocných činnostiach.
- 4.2.5.2.2. zabezpečí, aby čisté aktíva Medzinárodných pomocných činností nepresiahli [0 – 5] % veľkosti súvahy základných činností.
- 4.2.5.2.3. nezapojí sa do žiadnej novej produkcie v Portugalsku s výnimkou činností opísaných v 4.1.

^(?) S vylúčením samoobslužných pobočiek a vrátane podnikových kancelárií.

- 4.2.6. Zásady, ktoré sa uplatňujú na medzinárodné základné činnosti a medzinárodné pomocné činnosti
- Do konca Reštrukturalizačného obdobia CGD vyvinie maximálne úsilie na zníženie svojej expozície kapitálu a vnútroskupinového financovania voči medzinárodným základným činnostiam. CGD nezvýši svoju expozíciu kapitálu a vnútroskupinového financovania voči medzinárodným základným činnostiam a medzinárodným pomocným činnostiam s výnimkou v prípade, že toto zvýšenie vyplýva priamo z predtým existujúcich (pred týmto rozhodnutím) zmluvných záväzkov, ku ktorým sa zaviazala voči tretím stranám, alebo regulačným súvisiacim záväzkom, alebo vyžadovaným konečným a povinným rozhodnutím, ktoré prijal verejný orgán o CGD. Pred uplatnením kapitálového opatrenia sa CGD zaväzuje urýchlene informovať monitorujúceho správca o každom takomto rozhodnutí a predložiť monitorujúcemu správcovi obchodný plán pre subjekty, ktoré si vyžadujú dodatočný kapitál alebo potrebu financovania. Monitorujúci správca bude analyzovať obchodný plán a podá správu Komisii o primeranosti prijatých opatrení.
- 4.2.7. Reštrukturalizačný plán pre BCG Španielsko
- 4.2.7.1. CGD reštrukturalizuje podnikanie BCG Španielsko, aby zabezpečilo jej dlhodobú životaschopnosť, nezávislosť od CGD z hľadiska financovania a kladný príspevok k skupinovej ziskovosti CGD.
- 4.2.7.2. CGD sa zaväzuje ukončiť všetky činnosti v španielskej prevádzke, ktoré priamo nesúvisia so základnými činnosťami prevádzky (retailové bankovníctvo⁽⁶⁾, podpora MSP a cezhraničné podnikanie). CGD sa konkrétne zaväzuje:
- 4.2.7.2.1. zastaviť novú produkciu v prevádzkach Projektového financovania;
- 4.2.7.2.2. zastaviť novú produkciu v prevádzkach Špekulatívneho financovania;
- 4.2.7.2.3. zastaviť novú produkciu v prevádzkach Akvizičného financovania.
- 4.2.7.3. Reštrukturalizácia BCG Španielsko sa vykoná v dvoch etapách:
- 4.2.7.3.1. Etapa 1
- Do [...] bude CGD:
- 4.2.7.3.1.1. Používať španielsku pobočku CGD ako nástroj na konsolidáciu odkázaného portfólia v Španielsku, oddelenie základných podnikateľských činností od vedľajších a zastrešenie základnej prevádzky. Vedľajšie portfóliá veľkoobchodných úverov a hypoték BCG Španielsko, ako aj španielskej pobočky CGD (*Sucursal em Espanha*) bude konsolidované v španielskej pobočke, ktorá zastaví akúkoľvek novú produkciu a bude riadiť ukončenie týchto portfólií (podrobný zoznam aktív vo výške [1 000 – 1 500] miliónov EUR, ktoré sa prevedú z BCG Španielsko pozri v dodatku III);
- 4.2.7.3.1.2. Reštrukturalizovať maloobchodnú sieť BCG Španielsko vrátane aktív vo výške [5 000 – 5 500] miliónov EUR k 31. decembru 2012 (podrobný zoznam aktív vo výške [5 000 – 5 500] miliónov EUR pozri v dodatku III) zmenou zamerania prevádzky na jej základné oblasti, zameriavajúc sa na cezhraničné podnikanie MSP a zníženie prítomnosti pobočiek so zápornou ziskovosťou, neudržateľným PÚV, nedostatočným počtom zákazníkov;
- 4.2.7.3.1.3. Počet pobočiek sa zníži zo 173 pobočiek v decembri 2012 na [100 – 110] do [...] (podrobný zoznam pobočiek pozri v zozname pobočiek v dodatku V) a počas Reštrukturalizačného obdobia sa nebude zvyšovať;
- 4.2.7.3.1.4. Počet zamestnancov sa zníži zo 797 v decembri 2012 na [500 – 523] do [...] a počas Reštrukturalizačného obdobia sa nezvýši;
- 4.2.7.3.1.5. Kľúčové ukazovatele výkonnosti (KUV), ktoré majú byť splnené do [...]
- Od októbra 2014 začne monitorujúci správca posudzovať, či budú nasledujúce KUV pre BCG Španielsko splnené do [...].

⁽⁶⁾ V tradičných oblastiach (Galícia, Extremadura, Castilla y León a Asturias) a vo veľkých mestách a hlavných strediskách cezhraničného obchodu (Madrid, Barcelona, País Vasco, Andalúzia, Aragón a Valencia).

- 4.2.7.3.1.5.1. Počas celého obdobia [...] musia byť celkové Náklady na prácu a predajné, všeobecné a administratívne náklady nižšie alebo sa rovnať [50 – 60] EUR a BCG Španielsko musí dosiahnuť pomer N/V nižší alebo rovnajúci sa [50 – 60] %;
- 4.2.7.3.1.5.2. BCG Španielsko musí byť v celom rozsahu samofinancované a dostatočne kapitalizované. V období od konca roka 2012 do [...] nesmie byť poskytnutý žiadny dodatočný kapitál a čisté financovanie a nesmie nastať potreba ďalšieho kapitálu a čistého financovania do konca Reštrukturalizačného obdobia.
- 4.2.7.3.1.5.3. Výška produkcie nových úverov (v čistom), t. j. úvery generované po konci roka 2012, ktorých splatnosť nenastala alebo neboli splatené do [...], sa musia rovnať alebo byť vyššie ako [900 – 950] EUR. Časť produkcie nových úverov súvisiaca s cezhraničnou činnosťou sa rovná alebo je vyššia ako [20 – 30] %.
- 4.2.7.3.1.5.4. Produkcia nových úverov, ako je vymedzená a na ktorú sa odkazuje v bode 4.2.7.3.1.5.2, vytvára váženú priemernú čistú sadzbu (spread) nad referenčnou mierou (6-mesačný Euribor) najmenej [0 – 5] %.
- 4.2.7.3.1.5.5. Pomer NÚ k produkcii nových úverov, ako je vymedzená v bode 4.2.7.3.1.5.3, sa rovná alebo je nižší ako [0 – 5] %.
- 4.2.7.3.1.5.6. Celková výška vkladov sa rovná alebo je vyššia ako [0 – 5] miliárd EUR ⁽⁷⁾. Vážené priemerné náklady na vklady nie sú vyššie ako [...] ⁽⁸⁾; PÚV sa rovná alebo je nižšie ako [100 – 150] %.
- 4.2.7.3.2. Etapa 2
- 4.2.7.3.2.1. Od [...] bude CGD pokračovať vo vykonávaní reštrukturalizačného plánu BCG Španielsko do konca Reštrukturalizačného obdobia, ak budú KUV splnené do [...].
- 4.2.7.3.2.2. Ak nebudú uvedené KUV splnené do [...] alebo ihneď, keď monitorujúci správca dokončí svoje posúdenie o tom, že existujú dostatočné dôkazy, že uvedené KUV nebudú splnené, BCG Španielsko ihneď prestane s akoukoľvek novou produkciou a začne ukončovať svoju prevádzku v Španielsku, pričom CGD by si mohlo udržať malú prítomnosť s cieľom zjednodušiť ukončenie španielskej prevádzky.
- 4.3. Vedľajšie činnosti
- Všetky činnosti a aktíva, ktoré nie sú výslovne uvedené v oddiele 4.1, sa považujú za vedľajšie. Na obnovu životaschopnosti a zamerania sa na základné podnikanie sa CGD zbaví svojich poisťných a zdravotných podnikateľských vetiev, predá všetky nestrategické majetkové účasti a všetky vedľajšie činnosti uvedie do režimu ukončenia, ktorý je opísaný ďalej.
- 4.3.1. Predaj Caixa Seguros
- 4.3.1.1. Hlavná dcérska spoločnosť CGD pôsobiaca v poisťovníctve, Caixa Seguros, sa predá do [...]. Predaj organizačného útvaru poistenia bude [...]:
- 4.3.1.1.1. [...]
- 4.3.1.1.2. Portugalsko sa zaväzuje, že na účel vykonania tohto odpredaja aktív organizačného útvaru poistenia (odhadnutých na [...] miliárd EUR) CGD nájde Kupujúceho a uzavrie záväznú dohodu o predaji a kúpe s konečnou platnosťou najneskôr do [...]. Ak CGD neuzavrie túto dohodu do [...], CGD dňa [...] určí Správcu pre odpredaj a udelí výhradný mandát na predaj aktív organizačného útvaru poistenia (odhadnutých na [...] miliárd EUR) [...] najneskôr do [...].
- 4.3.1.1.3. [...].

⁽⁷⁾ S 10 % tolerančným rozpätím.

⁽⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 7.

- 4.3.2. Aktíva pridelené Vedľajším činnostiam, ktoré sa ukončia
- 4.3.2.1. Vedľajšie činnosti zahŕňajú čisté aktíva uvedené ďalej (rozhodujúci dátum 31. december 2012):
- 4.3.2.1.1. Ukončenie aktív bývalej BPN, ktoré k 31. decembru 2012 zahŕňali: Celkovo [4 000 – 4 500] miliónov EUR (Úvery [1 000 – 1 500] miliónov EUR a Dlh v držbe (k dispozícii na predaj) [2 500 – 3 000] miliónov EUR)
- 4.3.2.1.2. Predaj nestrategických majetkových účastí: [200 – 250] miliónov EUR, ktoré sa predajú do [...] (plánovaná hodnota predaja)
- 4.3.2.1.3. Ukončenie španielskeho portfólia vedľajších úverov v hodnote k 31. decembru 2012: [1 500 – 2 000] miliónov EUR (podrobný zoznam v dodatku IV)
- 4.3.2.1.4. Odpredaj organizačného útvaru poistenia vymedzeného v bode 0.
- 4.3.2.2. Na konci decembra 2014 nebudú vedľajšie aktíva vyššie ako [10 – 20] miliárd EUR.
- 4.3.2.3. Na konci decembra 2016 nebudú vedľajšie aktíva vyššie ako [5 – 10] miliárd EUR.
- 4.3.2.4. Zásady, ktoré sa uplatňujú na vedľajšie činnosti
- 4.3.2.4.1. Obmedzenie novej produkcie
- 4.3.2.4.1.1. Ukončenie akejkoľvek novej produkcie s výnimkou tohto:
- 4.3.2.4.1.2. Zmluvne zaviazané, ale ešte nevyplatené sumy musia byť obmedzené na prísne minimum.
- 4.3.2.4.1.3. Žiadne ďalšie financovanie existujúcich zákazníkov, ku ktorému neexistuje zmluvný záväzok s výnimkou v prípade, že je to prísne nevyhnutné na zachovanie hodnoty kolaterálu úveru alebo inak nesúvisí s minimalizovaním kapitálových strát a/alebo zlepšením očakávanej vymoženej hodnoty úveru.
- 4.3.2.4.1.4. Správa existujúcich aktív: Existujúce aktíva sa spravujú spôsobom, ktorým sa maximalizuje Čistá aktuálna hodnota aktív. Konkrétne, ak klient nemôže dodržať podmienky svojho úveru, úver sa reštrukturalizuje (odklad alebo čiastočné vzdanie sa splátok, konverzia (časti) nároku na kapitál atď.) len v prípade, ak táto reštrukturalizácia povedie k zlepšeniu aktuálnej hodnoty úveru. Táto zásada sa vzťahuje aj na hypotekárne úvery.
- 4.3.2.4.2. Aktívne ukončenie vedľajších aktív
- 4.3.2.4.2.1. Vedľajšie aktíva sa spravujú s cieľom ich odpredaja, likvidácie alebo zníženia, riadnym spôsobom ale s minimalizovaním nákladov. Akékoľvek zvyšné aktíva na konci reštrukturalizačného obdobia sa majú znížiť riadnym spôsobom pri splatnosti aktív. Nepodnikne sa žiadna nová vedľajšia činnosť, pokiaľ nie je výslovne uvedená v záväzkoch. V tomto zmysle sa môžu podnikať tieto činnosti:
- 4.3.2.4.2.2. Všeobecne platí, že vedľajšie aktíva sa predajú čo najrýchlejšie. CGD sa zaväzuje predáť tieto aktíva vždy, pokiaľ predaj nevedie k nutnosti zaúčtovať stratu s výnimkou, ak je predajná cena neprimeraná so zreteľom na nekontroverzné ocenenie.

4.3.2.4.3. Predaj nestrategických majetkových účastí:

4.3.2.4.3.1. CGD sa zaväzuje odpredať tieto majetkové účasti v forme nestrategického imania do [...]:

Spoločnosť	Podiel (v %) (*)	Hodnota predaja (v mil. EUR) (**)	Dátum predaja
[...]	[...] %	[200 – 250]	[...]
[...]	[...] %	[10 – 20]	[...]

(*) Ocenené k 31. decembru 2012.

(**) Spoločnosť BPN bola v roku 2008 zoštatnená a v roku 2011 predaná. Niektoré jej aktíva boli prevedené na spoločnosť CGD.

4.3.2.4.3.2. Celková hodnota nestrategických majetkových účastí dosahovala na začiatku úsilia o zníženie pákového efektu 841 miliónov EUR. K 31. decembru 2012 dosahovali nestrategické majetkové účasti [200 – 250] miliónov EUR.

4.3.2.4.3.3. CGD úplne odpredá majetkové účasti uvedené vyššie do [...]. Ak CGD úplne neodpredá opísané majetkové účasti do [...], CGD dňa [...] určí Správcu pre odpredaj a udelí výhradný mandát na predaj zvyšných nestrategických majetkových účastí [...] najneskôr do [...].

4.3.2.4.3.4. Pokiaľ sa nepredá každá z uvedených nestrategických majetkových účastí, CGD nezvýši svoju finančnú expozíciu (napr. úvery a záruky) voči tejto spoločnosti v žiadnom prípade, s výnimkou, pokiaľ je a) v bežnom priebehu podnikania za prevládajúcich trhových podmienok alebo b) to prísne nevyhnutné na zachovanie hodnoty príslušnej majetkovej účasti; alebo c) inak súvisiace s minimalizovaním kapitálových strát a/alebo zlepšením očakávanej vymoženej hodnoty týchto expozícií alebo podielu. CGD vyvinie maximálne úsilie na zníženie svojej finančnej expozície voči týmto spoločnostiam.

5. **Mechanizmus splácania pomoci**

5.1. CGD sa zaväzuje splatiť CoCos vo výške 900 miliónov EUR v týchto tranziách:

5.1.1. Za účtovné obdobie 2014: [50 – 60] % nadmerného kapitálu nad príslušnou minimálnou kapitálovou požiadavkou podľa európskeho a portugalského práva (vrátane piliera 1 a 2) plus kapitálovú rezervu vo výške [100 – 150] základných bodov.

5.1.2. Za účtovné obdobie 2015 a nasledujúce: [90 – 100] % nadmerného kapitálu nad príslušnou minimálnou kapitálovou požiadavkou podľa európskeho a portugalského práva (vrátane piliera 1 a 2) plus kapitálovú rezervu vo výške [100 – 150] základných bodov.

5.2. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci Banky Portugalska ako orgánu vykonávajúceho bankový dohľad nad CGD, sa splácanie CoCos úplne alebo čiastočne pozastaví, ak sa na základe odôvodnenej žiadosti CGD schválenej monitorujúcim správcom dospeje k tomu, že by ohrozilo solventnosť Banky v ďalších rokoch.

5.3. CGD sa zaväzuje uhradiť 405,415 EUR (čo sa rovná výške kupónovej platby z 28. septembra 2012) Portugalskej republike do konca roka 2013.

6. **Opatrenia týkajúce sa etických zásad a správa a riadenie**

6.1. Zákaz nadobúdania: CGD sa zaväzuje zdržať sa nadobúdania. Vztahuje sa to na nákup spoločností s vlastnou právnou štruktúrou, ako aj na akcie v spoločnostiach alebo balíky aktív, ktoré predstavujú komerčnú transakciu alebo vetvu činnosti. Nevzťahuje sa na nadobudnutia, ktoré sa musia vykonať, aby sa

- udržala finančná stabilita a/alebo stabilita súvisiaca so združením, alebo v záujme účinnej hospodárskej súťaže za predpokladu, že ich vopred schválil monitorujúci správca. Nevzťahuje sa to buď na 1) nadobudnutia, ktoré z hľadiska správy existujúcich záväzkov zákazníkov vo finančných ťažkostiach patria k normálnemu existujúcemu podnikaniu banky, alebo 2) na činnosť týkajúcu sa rizikového kapitálu, alebo 3) na nadobudnutia, na ktoré sa vzťahujú výnimky stanovené v bode 4.2.6, ktoré sú v súlade s tam uvedeným postupom, alebo 4) na nadobudnutia v rámci skupiny, alebo 5) na nadobudnutia akcií v portugalských spoločnostiach, ktoré nie sú úverovými inštitúciami, v ktorých CGD už vlastní aspoň 50 % za predpokladu, že ich vopred schválil monitorujúci správca. Povinnosť sa bude uplatňovať do skončenia Reštrukturalizačného obdobia. CGD môže nadobúdať podiely v podnikoch za predpokladu, že kúpna cena uhradená CGD za akékoľvek nadobudnutie je menšia ako [0 – 5] % veľkosti súvahy CGD posledný deň mesiaca predchádzajúceho Rozhodnutiu a že kumulatívne čisté kúpne ceny uhradené CGD za všetky tieto nadobudnutia za celé Reštrukturalizačné obdobie sú menej ako [0 – 5] % veľkosti súvahy CGD k rovnakému dátumu.
- 6.2. Zákaz agresívnych komerčných praktík: Prijímajúca banka musí predísť účasti na agresívnych komerčných praktíkach počas celého trvania Reštrukturalizačného obdobia.
- 6.3. Obchodovanie na vlastný účet: Portugalsko zabezpečí, aby sa CGD nezapájala do žiadneho obchodovania na vlastný účet nad rámec minima nevyhnutného na bežné fungovanie pokladnice. Počas Reštrukturalizačného obdobia nepresiahne celkový limit VAR finančných aktív v držbe na obchodovanie [30 – 40] miliónov EUR.
- 6.4. Reklama: CGD nesmie využívať udelenie opatrení pomoci alebo akékoľvek z toho plynúce výhody na reklamné účely.
- 6.5. Uistenia týkajúce sa správy a riadenia
- 6.5.1. Všetci členovia riadiacich orgánov CGD musia mať právomoci stanovené v článkoch 30 a 31 Všeobecného rámca pre úverové inštitúcie a finančné spoločnosti schváleného vyhláškou č. 298/92 z 31. decembra v znení zmien, ako aj v usmerneniach EBA o hodnotení vhodnosti členov riadiaceho orgánu a držiteľov kľúčových funkcií z 22. novembra 2012 (EBA/GL/2012/06). Rada by nemala mať viac ako 20 členov. Cieľom akcionára CGD bude znížiť uvedený počet na 16 na konci súčasného funkčného obdobia rady.
- 6.5.2. Okrem výborov stanovených v stanovách CGD (ktorými je výkonný výbor a kontrolný výbor) a výboru pre stratégiu, správu a hodnotenie, ktorý zriadilo predstavenstvo a je zložený z nevykonných riaditeľov, má CGD menovať len vnútorné orgány, ktoré sú nevyhnutné na pomoc v riadení spoločnosti, ktoré budú zložené z členov výkonného výboru a ak je to vhodné, zo zamestnancov CGD, ktorí sú v pozíciách vrcholového manažmentu v príslušných oblastiach.
- 6.5.3. Všetky rozhodnutia CGD sa uskutočnia z čisto obchodných dôvodov a všetky interakcie Portugalska s CGD sú za podmienok trhového odstupu.
- 6.5.4. Portugalsko sa zaväzuje nevyvíjať vplyv na každodenné prevádzkové riadenie CGD, ani na vnútorné pravidlá CGD týkajúce sa politik kreditného rizika, stanovovania cien a poskytovania úverov. Portugalsko však môže vydať usmernenia týkajúce sa strategického zamerania CGD a iných záležitostí na základe všeobecných podmienok podnikového práva a práva verejných podnikov (vyhláška č. 558/99 zo 17. decembra v znení zmien). Portugalsko nebude ohrozovať úplnú nezávislosť manažmentu Banky, pokiaľ ide o politiku kreditného rizika a poskytovania úverov, ak sa s ním povedú konzultácie týkajúce sa obchodných plánov a plánov poskytovania úverov CGD špecifickým odvetviám hospodárstva.
- 6.5.5. Výbor pre úvery, rozšírený výbor pre úvery a kontrolný výbor CGD sa uvedú do takej pozície, aby konali úplne nezávisle, a vo všetkých menovaniach do výboru pre úvery, rozšíreného výboru pre úvery a kontrolného výboru sa rešpektuje, že členovia uvedených orgánov musia byť v takej pozícii, aby konali nezávisle a nepodliehali konfliktu záujmov.

- 6.5.6. CGD zabezpečí, aby najneskôr do 31. decembra 2013 jeho úverová politika a politika riadenia rizika zahŕňala zásadu, že sa so zákazníkmi musí zaobchádzať spravodlivo prostredníctvom nediskriminačných postupov odlišných od postupov súvisiacich s kreditným rizikom a schopnosťou platiť, čo sa jednotne uplatní v rámci skupiny. V úverovej politike a politike riadenia rizika sa vymedzia zásady a prahové hodnoty, nad ktorými musia poskytovanie úverov schvaľovať vyššie úrovne manažmentu, podmienky reštrukturalizácie úverov a zaobchádzanie so sťažnosťami a spormi.
- 6.5.7. CGD zabezpečí, aby sa najneskôr do 31. decembra 2013 venoval osobitný úsek v rámci úverovej politiky a politiky riadenia rizika pravidlám upravujúcim vzťahy s prepojenými veriteľmi (vrátane zamestnancov, akcionárov, riaditeľov, manažérov, ako aj ich manželov, detí a súrodencov a akéhokoľvek právneho subjektu, ktorý je priamo alebo nepriamo pod ich kontrolou).
- 6.5.8. S cieľom zabezpečiť dodržiavanie zásad stanovených v bode 6.5 až 6.5.6 zo strany CGD bude správca oprávnený:
- 6.5.8.1. dostávať kópie všetkých výkazov pochádzajúcich z orgánov vnútornej kontroly vrátane zápisníc zo zasadnutí a bude oprávnený viesť rozhovory podľa vlastného uváženia s akýmkoľvek kontrolórom alebo audítorm bez ohľadu na jeho riadiace zodpovednosti. Správca zabezpečí, i) aby sa riadne presadzovali odporúčania od stálych orgánov dohľadu alebo pravidelných kontrolórov/audítorov a ii) aby sa vykonávali akčné plány s cieľom napraviť akékoľvek zlyhanie zistené v rámci vnútornej kontroly.
- 6.5.8.2. pravidelne monitorovať obchodné praktiky CGD so zameraním sa na úverovú politiku a politiku vkladov. Správca preskúma politiku CGD voči reštrukturalizácii a zabezpečovaniu nesplácaných úverov. CGD oznámi Správcom akúkoľvek správu o riziku oznámenú výkonnej rade alebo akúkoľvek analýzu/preskúmanie zamerané na posúdenie expozície CGD voči riziku. Správca vykonáva vlastnú analýzu a prešetrovania na základe uvedených výkazov, rozhovorov a v prípade potreby preskúmanie jednotlivých úverových spisov. V tomto smere sa musí Správcom poskytnúť úplný prístup k úverovým spisom a správca je oprávnený viesť rozhovory s úverovými analytikmi a pracovníkmi v oblasti rizika, pokiaľ to považuje za vhodné.
- 6.5.8.3. pravidelne monitorovať riadenie CGD v oblasti sťažností a sporov. Správca zabezpečí, aby sa sťažnosti a spory riadili postupmi vymedzenými v rámci vnútornej kontroly CGD a aby CGD dodržiavala najlepšie odvetvové postupy. Správca určí nápravné opatrenia, ktoré sa vykonávajú v prípade nedostatkov v súčasnom postupe.
- 6.6. Odmeňovanie orgánov a zamestnancov:
- 6.6.1. CGD overí motivačný účinok a primeranosť svojich systémov odmeňovania a zabezpečí, aby ich výsledkom nebola expozícia voči neprimeraným rizikám, aby boli zamerané smerom k udržateľným, dlhodobým cieľom spoločnosti a boli transparentné.
- 6.6.2. CGD ako finančná inštitúcia zriadi a bude vykonávať svoje politiky v oblasti plátov a odmien prísne v súlade s pravidlami stanovenými portugalskou vládou vo vyhláske č. 104/2007 z 3. apríla (ktorou sa transponovala smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií) zmenenej vyhláškou č. 88/2011 z 20. júla a s pravidlami stanovenými Centrálnou bankou Portugalska v Aviso 10/2011 z 29. decembra.
- 6.6.3. Okrem toho musí byť politika odmeňovania CGD členov predstavenstva takisto v súlade s vyhláškou 71/2007 z 27. marca, ktorou sa ustanovuje režim štatútu členov predstavenstva v štátom kontrolovaných spoločnostiach.
- 6.6.4. Podobne sa CGD zaväzuje zabezpečiť, že Banka bude dodržiavať pravidlá a odporúčania stanovené Európskou komisiou v tejto veci v rámci EÚ pre štatnú pomoc.
- 6.6.5. Konkrétne, CGD sa zaväzuje obmedziť celkové odmeňovanie akéhokoľvek zamestnanca vrátane členov predstavenstva a vrcholového manažmentu na primeranú úroveň vrátane všetkých možných pevných a pohyblivých zložiek, so zahrnutím dôchodkov a v súlade s článkami 92 a 93 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES.

- 6.7. Zákaz výplaty dividend, kupónov a úrokov: CGD nebude (a zabezpečí, aby žiadna z jej dcérskych spoločností nevykonávala) vykonávať žiadne výplaty dividend, kupónov alebo úrokov držiteľom prioritných akcií a podriadeného dlhu, pokiaľ uvedené platby nie sú dlžné na základe zmluvných alebo zákonných záväzkov. CGD sa však umožňuje vykonávať výplaty (alebo umožní svojim dcérskym spoločnostiam vykonávať výplaty) dividend, kupónov alebo úrokov držiteľom prioritných akcií alebo podriadeného dlhu, ak môže preukázať, že nevyplatenie by zhoršilo alebo zabránilo splateniu CoCos (alebo výplate kupónov z CoCos), ktoré je opísané v oddiele 4.3.2.4.3.4.
- 6.8. Podpora portugalských MSP: So zreteľom za zabezpečenie financovania a zníženie pákového efektu reálnej ekonomiky sa CGD zaviazala portugalskej vláde, že vyčlení 30 miliónov EUR ročne do fondu, ktorý investuje do akcií portugalských MSP a korporácií so stredne vysokou kapitalizáciou. Fond spravuje podľa najlepších medzinárodných postupov Banka alebo tretia strana s dostatočnými odbornými znalosťami a informovanosťou o investičných príležitostiach. Investovanie vo fonde podlieha predchádzajúcemu schváleniu portugalským ministrom financií podľa kritérií vymedzených v ministerskej vyhláske, ktorou sa ustanovujú podmienky rekapitalizácie podľa vnútroštátneho práva, a bude v držbe CGD. Akékoľvek finančné prostriedky neprevedené do tohto fondu v lehote 12 mesiacov od záväzku sa prevedú do portugalskej štátnej pokladnice. Fond sa nepoužije ako mechanizmus na refinancovanie existujúcich úverov. Investície presahujúce uvedenú výšku podliehajú predchádzajúcemu schváleniu Európskej komisie.
- 6.9. Ostatné pravidlá vykonávania: CGD pokračuje v rozširovaní svojich operácií na monitorovanie rizika a vykonáva obchodnú politiku, ktorá je obozretná, správna a zameraná smerom k udržateľnosti.
- 6.10. Monitorujúci správca
- 6.10.1. Portugalsko zabezpečí, aby úplné a správne plnenie reštrukturalizačného plánu a úplné a správne plnenie všetkých záväzkov priebežne monitoroval nezávislý monitorujúci správca s dostatočnou kvalifikáciou.
- 6.10.2. Menovanie, povinnosti, záväzky a právomoci monitorujúceho správcu sa musia riadiť postupmi stanovenými v dodatku I k tomuto dokumentu.
- 6.10.3. Portugalsko a CGD zabezpečia, aby mali počas vykonávania rozhodnutia Komisia alebo monitorujúci správca neobmedzený prístup ku všetkým informáciám potrebným na vykonanie rozhodnutia. Komisia alebo monitorujúci správca môžu požiadať CGD o vysvetlenia a objasnenia. Portugalsko a CGD budú plne spolupracovať s Komisiou a monitorujúcim správcom so zreteľom na všetky otázky súvisiace s monitorovaním vykonávania rozhodnutia.
- 6.10.4. CGD bude každý rok podávať Komisii správu o vývoji vedľajších činností po prepustení monitorujúceho správcu na konci Reštrukturalizačného obdobia.
- 6.11. Správca pre odpredaj
- 6.11.1. Portugalsko zabezpečí, aby CGD predala majetok organizačného útvaru poistenia (odhadnutý na [...] miliárd EUR) Caixa Seguros v náležitom čase. Na tento účel CGD menuje správcu pre odpredaj [...] v prípade, že CGD neuzavrie záväznú dohodu o kúpe a predaji s končenu platnosťou najneskôr do [...].
- 6.11.2. Portugalsko zabezpečí, aby CGD predala svoje nestrategické majetkové účasti (kapitálový podiel v [...] zodpovedajúci [200 – 250] miliónom EUR). Na tento účel CGD menuje správcu pre odpredaj [...] v prípade, že CGD neuskutoční odpredaj v celom rozsahu najneskôr do [...].
- 6.11.3. Správca pre odpredaj je nezávislý od CGD a pracuje v mene a na základe pokynov GR COMP, má nevyhnutné kvalifikácie na vykonávanie svojho mandátu (napríklad ako investičná banka alebo poradca) a nie je v konflikte záujmov, ani mu nebude vystavený. Správcu pre odpredaj odmeňuje CGD spôsobom, ktorý nezhoršuje nezávislé a účinné plnenie jeho mandátu.

Dodatok I

MONITORUJÚCI SPRÁVCA**A. Menovanie monitorujúceho správcu**

- i) Portugalsko sa zaväzuje zabezpečiť, aby CGD menovalo monitorujúceho správcu, ktorý má povinnosti a záväzky stanovené v odseku C tohto dodatku. Mandát sa uplatňuje na celé trvanie Reštrukturalizačného plánu, t. j. do 31. decembra 2017. Na konci mandátu musí Správca predložiť záverečnú správu.
- ii) Správca musí byť nezávislý od CGD. Správca musí mať, napríklad ako investičná banka, poradca alebo audítora, špecializované znalosti, ktoré sa vyžadujú na plnenie jeho mandátu a nesmie byť nikdy vystavený konfliktom záujmov. Správcu odmeňuje CGD spôsobom, ktorý nesmie zhoršiť nezávislé a účinné plnenie jeho mandátu.
- iii) Portugalsko predloží mená dvoch alebo viacerých osôb Komisii na schválenie v pozícii monitorujúceho správcu najneskôr šesť týždňov po oznámení rozhodnutia.
- iv) Tieto návrhy musia obsahovať dostatočné informácie o uvedených osobách, aby mohla Komisia overiť, či navrhovaný správca spĺňa požiadavky stanovené v odseku A bode ii) a konkrétne musia zahŕňať:
 - a) úplné podmienky navrhovaného mandátu so všetkými ustanoveniami potrebnými na to, aby si mohol správca plniť povinnosti; a
 - b) návrh pracovného plánu, v ktorom je opísané, ako správca plánuje vykonávať jemu pridelené povinnosti.
- v) Komisia sa môže rozhodnúť schváliť alebo zamietnuť navrhnutých správcov a schváliť navrhovaný mandát, ktorý podlieha akýmkoľvek úpravám, ktoré považuje za potrebné na to, aby sa správcovi umožnilo plniť si svoje záväzky. Ak je schválené len jedno meno, CGD menuje príslušnú osobu alebo inštitúciu za správcu alebo zabezpečí menovanie uvedenej osoby alebo inštitúcie v súlade s mandátom schváleným Komisiou. Ak je schválené viac ako jedno meno, CGD sa môže rozhodnúť, ktorú zo schválených osôb menuje za správcu. Správca bude menovaný do jedného týždňa od schválenia Komisiou, v súlade s mandátom schváleným Komisiou.
- vi) Ak sú všetci navrhnutí správcovia zamietnutí, Portugalsko predloží mená najmenej dvoch ďalších osôb alebo inštitúcií do dvoch týždňov, odkedy je informované o zamietnutí, v súlade s požiadavkami a postupom stanoveným v odsekoch A bode i) a A bode iv).
- vii) Ak Komisia zamietne aj všetkých ďalších navrhnutých správcov, Komisia nominuje správcu, ktorého CGD menuje alebo ktorého menovanie zabezpečí, v súlade s mandátom správcu schváleným Komisiou.

B. Menovanie správcu pre odpredaj

- i) Portugalsko sa zaväzuje zabezpečiť, aby CGD menovalo správcu pre odpredaj na základe postupu menovania, ktorý je uvedený pre monitorujúceho správcu.
- ii) Portugalsko predloží mená dvoch alebo viacerých osôb Komisii na schválenie za správcu pre odpredaj najneskôr [...], pokiaľ CGD dovtedy neuzavrie záväznú dohodu o predaji a kúpe Caixa Seguros s konečnou platnosťou.
- iii) Portugalsko predloží mená dvoch alebo viacerých osôb Komisii na schválenie za správcu pre odpredaj najneskôr [...], pokiaľ CGD dovtedy neuzavrie záväznú dohodu o predaji zvyšných nestrategických majetkových účastí ([...]) s konečnou platnosťou.

C. Všeobecné povinnosti a záväzky

Správca bude pomáhať Komisii zabezpečiť, aby CGD dodržiavalo záväzky a prevezme povinnosti monitorujúceho správcu uvedené v dokumente o záväzkoch. správca bude vykonávať povinnosti podľa svojho mandátu v súlade s pracovným plánom, ako aj revíziami pracovného plánu, ktoré schválila Komisia. Komisia môže z vlastnej iniciatívy alebo na požiadanie správcu alebo CGD vydávať príkazy alebo pokyny správcovi, aby sa zabezpečilo dodržiavanie záväzkov. CGD nie je oprávnená vydávať pokyny správcovi. Správca je viazaný povinnosťami mlčanlivosti ustanovenej na základe právnych predpisov.

D. Povinnosti a záväzky monitorujúceho správcu a správcu pre odpredaj

1. Povinnosťou správcu je zaručiť úplné a správne dodržiavanie záväzkov stanovených v záväzkoch a úplné a správne plnenie reštrukturalizačného plánu CGD. Komisia môže z vlastnej iniciatívy alebo na požiadanie správcu vydávať akékoľvek príkazy alebo pokyny správcovi alebo CGD, aby sa zabezpečilo dodržiavanie záväzkov priložených k rozhodnutiu.

2. Správca:

i. navrhne Komisii vo svojej prvej správe podrobný pracovný plán, v ktorom je opísané, ako plánuje monitorovať dodržiavanie záväzkov priložených k rozhodnutiu;

ii. monitoruje úplné a správne plnenie Reštrukturalizačného plánu CGD, najmä:

- a) zníženie celkovej súvahy a RVA;
- b) obmedzenie podnikateľských činností;
- c) ukončenie vopred vymedzených oblastí podnikania;
- d) postup predaja akcií vo vopred vymedzených oblastiach podnikania;
- e) reštrukturalizáciu prevádzok v Španielsku;

iii. monitoruje, aby CGD dodržiavala zásady v úseku správy a riadenia podniku, skutočne mala zavedenú efektívnu a primeranú internú organizáciu a skutočne uplatňovala náležité obchodné praktiky. Správca preto bude:

- a) dostávať kópie všetkých výkazov pochádzajúcich z orgánov vnútornej kontroly a bude oprávnený viesť rozhovory podľa vlastného uváženia s akýmkoľvek kontrolórom alebo audítorom bez ohľadu na jeho riadiace zodpovednosti. Správca zabezpečí: i) aby sa riadne presadzovali odporúčania od stálych orgánov dohľadu alebo pravidelných kontrolórov/audítorov a ii) aby sa vykonávali akčné plány s cieľom napraviť akékoľvek zlyhanie zistené v rámci vnútornej kontroly.
- b) pravidelne monitorovať obchodné praktiky CGD so zameraním sa na úverovú politiku a politiku vkladov. Správca preskúma politiku CGD voči reštrukturalizácii a zabezpečovaniu nesplácaných úverov. CGD oznámi správcovi akúkoľvek správu o riziku oznámenú výkonnej rade alebo akúkoľvek analýzu/preskúmanie zamerané na posúdenie expozície CGD voči riziku. Správca vykonáva vlastnú analýzu a prešetrovania na základe uvedených výkazov, rozhovorov a v prípade potreby preskúmanie jednotlivých úverových spisov. V tomto smere sa musí správcovi poskytnúť úplný prístup k úverovým spisom a správca je oprávnený viesť rozhovory s úverovými analytikmi a pracovníkmi v oblasti rizika, pokiaľ to považuje za vhodné.
- c) pravidelne monitorovať riadenie CGD v oblasti sťažností a sporov. Správca zabezpečí, aby sa sťažnosti a spory riadili postupmi vymedzenými v rámci vnútornej kontroly CGD a aby CGD dodržiavala najlepšie odvetvové postupy. Správca určí nápravné opatrenia, ktoré sa vykonajú v prípade nedostatkov v súčasnom postupe.

- iv. monitorovať dodržiavanie všetkých ostatných záväzkov;
- v. prebrať ostatné funkcie pridelené správcovi v záväzkoch priložených k rozhodnutiu;
- vi. navrhovať opatrenia CGD, ktoré bude považovať za potrebné na to, aby sa zabezpečilo, že CGD bude plniť záväzky priložené k rozhodnutiu;
- vii. zohľadňovať akékoľvek regulačné zmeny týkajúce sa platobnej schopnosti a likvidity pri overovaní vývoja skutočných finančných nástrojov, pokiaľ ide o predpoklady uvedené v reštrukturalizačnom pláne; a
- viii. predkladať návrh písomnej správy Komisii, Portugalsku a CGD v lehote tridsiatich dní po skončení každého šesťmesačného obdobia. Komisia, Portugalsko a CGD môžu predložiť pripomienky k návrhu do piatich pracovných dní. Do piatich pracovných dní od doručenia pripomienok správca vypracuje konečnú správu so zapracovaním pripomienok, pokiaľ je to možné a podľa vlastného uváženia, a predloží ju Komisii a Portugalsku. Až potom správca pošle kópiu konečnej správy CGD. Ak návrh správy alebo konečná správa obsahuje akékoľvek informácie, ktoré nemôžu byť poskytnuté CGD, CGD sa pošle len znenie návrhu správy alebo konečnej správy, ktoré neobsahuje dôverné informácie. Za žiadnych okolností správca nepredloží znenie správy Portugalsku a/alebo CGD pred jej predložením Komisii.

Správa bude zameraná na povinnosti stanovené v mandáte správcu a na dodržiavanie záväzkov zo strany CGD, čím sa Komisii umožní posúdiť, či je CGD riadená v súlade so záväzkami. V prípade potreby môže Komisia spresniť rozsah správy. Okrem týchto správ správca urýchlene podáva písomnú správu Komisii, ak má dôvody domnievať sa, že CGD nedodržiava tieto záväzky, pričom zároveň pošle CGD znenie, ktoré neobsahuje dôverné informácie.

- 3. Správca pre odpredaj predá majetok organizačného útvaru poistenia (odhadnutý na [0 – 5] miliárd EUR) Caixa Seguros [...] kupujúcemu. Správca pre odpredaj zahrnie do dohody o predaji a kúpe také zmluvné podmienky, ktoré považuje za vhodné pre účelný predaj do [...]. Správca pre odpredaj môže do dohody o predaji a kúpe zahrnúť najmä také zvyčajné záväzky a záruky a odškodnenia, ktoré sú odôvodnene potrebné na uskutočnenie predaja. Správca pre odpredaj chráni oprávnené finančné záujmy CGD so zohľadnením bezpodmienečnej povinnosti CGD odpredať [...].
- 4. Správca pre odpredaj predá zvyšné nestrategické majetkové účasti (odhadovaná predajná cena [200 – 250] miliónov EUR) [...] kupujúcemu. Správca pre odpredaj zahrnie do dohody o predaji a kúpe také zmluvné podmienky, ktoré považuje za vhodné pre účelný predaj do [...]. Správca pre odpredaj chráni oprávnené finančné záujmy CGD so zohľadnením bezpodmienečnej povinnosti CGD odpredať [...].

E. Povinnosti a záväzky CGD

- 1. CGD poskytne a bude vyžadovať od svojich poradcov, aby poskytli správcovi všetku spoluprácu, pomoc a informácie, ktoré môže správca odôvodnene vyžadovať na vykonávanie svojich úloh na základe tohto mandátu. Správca bude mať neobmedzený prístup k akýmkoľvek knihám, záznamom, dokumentom, manažmentu alebo iným zamestnancom, zariadeniam, miestam a technickým informáciám o CGD alebo podniku, ktorý sa má prediť, ktoré sú potrebné na jeho plnenie si povinností na základe mandátu. CGD sprístupní správcovi jednu alebo viac kancelárií vo svojich podnikateľských priestoroch a všetci zamestnanci CGD budú k dispozícii na stretnutia so správcom s cieľom poskytnúť mu všetky informácie, ktoré potrebuje na vykonávanie svojich povinností.
- 2. Pod podmienkou schválenia zo strany CGD (toto schválenie nemôže byť bezdôvodne odmietnuté alebo oneskorené) a na jej náklady môže správca určiť poradcov (najmä pre poradenstvo v oblasti podnikových financií alebo práva), ak správca považuje určenie týchto poradcov za potrebné alebo vhodné na účel plnenia si jeho povinností a záväzkov na základe mandátu za predpokladu, že akékoľvek náklady a iné výdavky, ktoré vzniknú správcovi, sú primerané. Ak CGD odmietne schváliť poradcov navrhnutých správcom, môže ich určenie namiesto toho schváliť Komisia, po vypočítaní dôvodov CGD. Len správca je oprávnený vydávať pokyny poradcovi.

F. Nahradenie, odvolanie a opätovné menovanie správcu

1. Ak správca ukončí svoje funkcie v rámci záväzkov alebo ak existujú iné významné dôvody, ako je konflikt záujmov na strane správcu:
 - i. Komisia môže po vypočutí správcu požiadať CGD, aby ho nahradila

alebo
 - ii. CGD môže so súhlasom Komisie nahradiť správcu.
 2. Ak je správca odvolaný v súlade s odsekom F bodom 1), môže sa požadovať, aby pokračoval vo výkone svojej funkcie do nástupu nového správcu, ktorému správca v celom rozsahu odovzdá všetky relevantné informácie. Nový správca bude menovaný v súlade s postupom uvedeným v odseku A bodoch iii) až vii).
 3. Okrem odvolania v súlade s odsekom F bodom 1) správca prestane vykonávať svoje činnosti až po tom, čo ho Komisia zbavila jeho povinností. Toto odvolanie sa uskutoční po vykonaní všetkých záväzkov, ktorých splnením bol správca poverený. Komisia však môže kedykoľvek požiadať o opätovné menovanie správcu, ak sa následne zistí, že príslušné nápravné opatrenia neboli úplne a riadne vykonané.
-

Dodatok II

PRÍSPEVOK ČISTÝCH AKTÍV VYPLÝVAJÚCI Z ÚČASTÍ NA INÝCH DOMÁCIH ORGANIZAČNÝCH ÚTVAROH (METÓDA VLASTNÉHO IMANIA)

Hodnoty k decembru 2012

Organizačný útvar	Krajina	Podiel (v %)	Čisté aktíva metóda vlastného imania (v miliónoch EUR)	Činnosť
SIBS SGPS	Portugalsko	21,6	14,7	Holdingová spoločnosť špecializujúca sa na elektronické platby a správu portugalského systému bankomatov, ktorý využívajú všetky banky prítomné v Portugalsku. V spoločnosti sa zúčastňuje 26 bánk, ktoré pôsobia na portugalskom trhu.
Prado – Cartolinas da Lousã	Portugalsko	37,4	4,4	Výrobca priemyselných jednotiek lepenky a papiera. [...].
Torre Ocidente	Portugalsko	25,0	4,1	Realitná spoločnosť, majiteľ jediného aktíva na komerčný lízing. [...].
Locarent	Portugalsko	50,0	3,9	Poskytovateľ služieb prenájmu áut.
C ^a Papel do Prado	Portugalsko	37,4	1,3	Spoločnosť, ktorá vlastní realitné aktíva neaktívneho závodu [...].
TF Fundo Turismo	Portugalsko	33,5	1,3	Správca realitných investičných fondov v odvetví cestovného ruchu, ktorého väčšinovým akcionárom je portugalský štát.
Yunit Serviços	Portugalsko	33,33	0,3	Spoločnosť, ktorá vyvíja riešenia elektronického obchodu pre produkty a služby MSP.
Bem Comum SCR	Portugalsko	32,0	0,1	Správca investičných fondov špecializujúci sa na propagáciu a podporu tvorby nového podnikania samostatnými podnikateľmi a nezamestnanými.

Dodatok III

PODROBNÉ AKTÍVA BCG ŠPANIELSKO (VRÁTANE AKTÍV, KTORÉ BUDÚ PREVEDENÉ NA ŠPANIELSKU POBOČKU)

[...]

*Dodatok IV***PODROBNÉ AKTÍVA ŠPANIELSKEJ POBOČKY**

[...]

*Dodatok V***ZOZNAM [...] ŠPANIELSKYCH POBOČIEK ([...])**

[...]

AKTY PRIJATÉ ORGÁNMI ZRIADENÝMI MEDZINÁRODNÝMI DOHODAMI

Právny účinok podľa medzinárodného práva verejného majú iba originálne texty EHK OSN. Status tohto predpisu a dátum nadobudnutia jeho účinnosti je potrebné overiť v poslednom znení dokumentu EHK OSN o statuse TRANS/WP.29/343, ktorý je k dispozícii na internetovej stránke:
<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocstts.html>

Predpis Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK/OSN) č. 85 – Jednotné ustanovenia týkajúce sa typového schválenia spaľovacích motorov alebo elektrických hnacích jednotiek určených na pohon motorových vozidiel kategórií M a N z hľadiska merania čistého výkonu a maximálneho 30-minútového výkonu elektrických hnacích jednotiek

Obsahuje celý platný text vrátane:

doplnku 6 k pôvodnému zneniu predpisu – dátum nadobudnutia účinnosti: 15. júl 2013.

OBSAH

1. Rozsah pôsobnosti
2. Vymedzenie pojmov
3. Žiadosť o typové schválenie
4. Typové schválenie
5. Špecifikácie a skúšky
6. Zhoda výroby
7. Sankcie v prípade nezhody výroby
8. Zmena a rozšírenie typového schválenia typu hnacej jednotky
9. Definitívne zastavenie výroby
10. Názvy a adresy technických služieb zodpovedných za vykonávanie schvaľovacích skúšok a názvy a adresy schvaľovacích úradov

PRÍLOHY

1. Základné charakteristiky spaľovacích motorov a informácie týkajúce sa vykonávania skúšok
2. Základné parametre elektrickej hnacej jednotky a informácie týkajúce sa vykonávania skúšok
- 3a) Oznámenie o udelení typového schválenia alebo jeho rozšírení, zamietnutí či odňatí, prípadne o definitívnom zastavení výroby hnacej jednotky podľa predpisu č. 85

3b) Oznámenie o udelení typového schválenia alebo jeho rozšírení, zamietnutí, či odobratí, prípadne o definitívnom zastavení výroby typu vozidla vzhľadom na hnaciu jednotku podľa predpisu č. 85

4. Usporiadanie značiek typového schválenia

5. Metóda merania čistého výkonu spaľovacieho motora

6. Metóda merania čistého výkonu a maximálneho 30-minútového výkonu elektrických hnacích jednotiek

7. Kontrola zhody výroby

8. Referenčné palivá

1. ROZSAH PÔSOBNOSTI

1.1. Tento predpis sa vzťahuje na znázornenie krivky výkonu pri plnom zaťažení v závislosti od otáčok motora alebo elektromotora, udávanom výrobcom pre spaľovacie motory alebo elektrické hnacie jednotky, a maximálny 30-minútový výkon elektrických hnacích jednotiek určených na pohon motorových vozidiel kategórií M a N ⁽¹⁾.

1.2. Spaľovacie motory patria do jednej z týchto kategórií:

motory s vratnými piestami (zážihové alebo vznetrové), ale s výnimkou motorov s voľnými piestami;

motory s rotujúcimi piestami (zážihové alebo vznetrové);

motory s prirodzeným nasávaním a mechanicky preplňované motory.

1.3. Elektrické hnacie jednotky sa skladajú z regulátorov a motorov a používajú sa ako jediný druh pohonu na pohon vozidiel.

2. VYMEDZENIE POJMOV

2.1. „*typové schválenie hnacej jednotky*“ je typové schválenie typu hnacej jednotky z hľadiska jej čistého výkonu meraného podľa postupu špecifikovaného v prílohách 5 alebo 6 k tomuto predpisu;

2.2. „*typ hnacej jednotky*“ je kategória spaľovacieho motora alebo elektrickej hnacej jednotky určenej na inštaláciu do motorového vozidla, ktorá sa neodlišuje v tých základných parametroch, ktoré sú vymedzené v prílohe 1 alebo 2 k tomuto predpisu;

2.3. „*čistý výkon*“ je výkon dosiahnutý na skúšobnom zariadení na konci kľukového hriadeľa alebo jeho ekvivalentu pri zodpovedajúcich otáčkach motora alebo elektromotora s príslušenstvom uvedeným v tabuľke 1 v prílohe 5 alebo v prílohe 6 k tomuto predpisu a je stanovený za referenčných atmosférických podmienok;

2.4. „*maximálny čistý výkon*“ je maximálna hodnota čistého výkonu meraná pri plnom zaťažení motora;

⁽¹⁾ Podľa definície v Konsolidovanej rezolúcii o konštrukcii vozidiel (R.E.3), dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2, bod 2. – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html

- 2.5. „maximálny 30-minútový výkon“ je maximálny čistý výkon elektrickej hnacej jednotky pri napätí jednosmerného prúdu (DC) vymedzenom v bode 5.3.1. tohto predpisu, ktorý môže dodať hnacia jednotka v priebehu 30 minút ako priemerný;
- 2.6. „hybridné vozidlá (HV)“:
- 2.6.1. „hybridné vozidlo (HV)“ je vozidlo vybavené na účely pohonu vozidla najmenej dvomi rôznymi meničmi energie a dvomi rôznymi systémami uskladnenia energie (vo vozidle);
- 2.6.2. „hybridné elektrické vozidlo (HEV)“ je vozidlo, ktoré na účely mechanického pohonu čerpá energiu z oboch týchto zdrojov uskladnenej energie vo vozidle:
- spotrebovateľné palivo,
 - zásobník elektrickej energie (napr. batéria, kondenzátor, zotrvačník/generátor atď.);
- 2.6.3. Pri hybridných elektrických vozidlách sa „hnacia sústava“ skladá z kombinácie dvoch rôznych typov hnacích jednotiek:
- spaľovacieho motora a
 - jednej (alebo viacerých) elektrických hnacích jednotiek;
- 2.7. „štandardné výrobné vybavenie“ je vybavenie, ktoré poskytuje výrobca na určité použitie;
- 2.8. „dvojpalivový motor“ je systém motora, typovo schválený podľa predpisu č. 49 alebo namontovaný na vozidlo typovo schválené s ohľadom na jeho emisie podľa predpisu č. 49 a ktorý je navrhnutý na prevádzku s motorovou naftou a plyným palivom, obidve palivá sa merajú osobitne, pričom množstvo jedného spotrebovaného paliva vzhľadom na druhé sa môže líšiť v závislosti od prevádzky;
- 2.9. „dvojpalivé vozidlo“ je vozidlo, ktoré je poháňané dvojpalivovým motorom, ktorý čerpá palivo z oddelených palivových nádrží vozidla;
- 2.10. „dvojpalivový režim“ je normálny prevádzkový režim dvojpalivového motora, pri ktorom motor súčasne spaľuje motorovú naftu aj plyné palivo pri určitých prevádzkových podmienkach motora;
- 2.11. „diesellový režim“ je normálny prevádzkový režim dvojpalivového motora, počas ktorého motor za žiadnych prevádzkových podmienok nevyužíva plyné palivo.
3. ŽIADOSŤ O TYPOVÉ SCHVÁLENIE
- 3.1. Žiadosť o typové schválenie typu hnacej jednotky z hľadiska merania čistého výkonu a maximálneho 30-minútového výkonu elektrických hnacích jednotiek musí predložiť výrobca hnacej jednotky, výrobca vozidla alebo jeho poverený zástupca.

- 3.2. Je k nej priložený v troch kópiách opis hnacej jednotky zahŕňajúcej všetky príslušné časti uvedené v:
- prílohe 1 len pre vozidlá so spaľovacím motorom, alebo
 - prílohe 2 len pre vozidlá s elektrickým pohonom, alebo
 - v prílohách 1 a 2 pre vozidlá s hybridným elektrickým pohonom.
- 3.3. Pri hybridných elektrických vozidlách (HEV) sa skúšky spaľovacieho motora (podľa prílohy 5) vykonávajú oddelene od skúšok elektrických hnacích jednotiek (podľa prílohy 6).
- 3.4. Hnacia jednotka (alebo skupina hnacích jednotiek), ktorá predstavuje typ (typy) hnacej jednotky (skupiny hnacích jednotiek), ktorá má byť schválená (ktoré majú byť schválené), so zariadením predpísaným v prílohách 5 a 6 k tomuto predpisu, sa odovzdá/odovzdávajú technickej službe, ktorá vykonáva schvaľovacie skúšky.
4. TYPOVÉ SCHVÁLENIE
- 4.1. Ak bol výkon hnacej jednotky, predloženej na typové schválenie podľa tohto predpisu, zmeraný podľa špecifikácií uvedených v bode 5, udelí sa typu hnacej jednotky typové schválenie.
- 4.2. Každému typovo schválenému typu hnacej jednotky sa musí prideliť číslo typového schválenia. Jeho prvé dve číslice (v súčasnosti 00 pre predpis v jeho pôvodnej forme) označujú sériu zmien zahŕňajúcu posledné hlavné technické zmeny vykonané v predpise v čase vydania typového schválenia. Tá istá zmluvná strana nesmie prideliť to isté číslo typového schválenia inému typu hnacej jednotky.
- 4.3. Oznámenie o udelení typového schválenia typu hnacej jednotky alebo o jeho rozšírení či odmietnutí podľa tohto predpisu sa stranám dohody z roku 1958 uplatňujúcim tento predpis oznámi prostredníctvom formulára zhodného so vzorom v prílohe 3 k tomuto predpisu.
- 4.4. Oznámenie o udelení typového schválenia typu vozidla alebo o jeho rozšírení či odmietnutí s ohľadom na typ hnacej jednotky podľa tohto predpisu sa stranám dohody z roku 1958 uplatňujúcim tento predpis oznámi prostredníctvom formulára zhodného so vzorom v prílohe 3 k tomuto predpisu.
- 4.5. Na každej hnacej jednotke, zhodnej s typom hnacej jednotky typovo schválenej podľa tohto predpisu, musí byť viditeľne a na ľahko prístupnom mieste pripevnená značka typového schválenia uvedená v schvaľovacom formulári, ktorá pozostáva z:
- 4.5.1. kruhu okolo písmena „E“, za ktorým nasleduje rozlišovacie číslo štátu, ktorý typové schválenie udelil ⁽¹⁾;
- 4.5.2. čísla tohto predpisu, po ktorom nasleduje písmeno „R“, pomlčka a číslo typového schválenia vpravo od kruhu predpísaného v bode 4.5.1;

⁽¹⁾ Rozlišovacie čísla zmluvných strán dohody z roku 1958 sú uvedené v prílohe 3 ku Konsolidovanej rezolúcii o konštrukcii vozidiel (R.E.3) (dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2/Amend.3 – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html)

- 4.5.3. prípadne namiesto pripevnenia týchto značiek a symbolov typového schválenia na hnaciu jednotku sa môže výrobca rozhodnúť, že každý typ hnacej jednotky schválenej podľa tohto predpisu doplní dokumentom, ktorý bude obsahovať uvedené informácie, takže značky a symboly typového schválenia môžu byť pripevnené na vozidle.
- 4.6. Ak sa hnacia jednotka zhoduje s typom schváleným podľa jedného alebo viacerých predpisov pripojených k dohode v krajine, ktorá udelila typové schválenie podľa tohto predpisu, symbol predpísaný v bode 4.5.1 sa nemusí opakovať; v takom prípade predpis a čísla typového schválenia všetkých predpisov, podľa ktorých bolo typové schválenie udelené v krajine, ktorá udelila typové schválenie podľa tohto predpisu, sa umiestnia vo zvislých stĺpcoch vpravo od symbolu predpísaného v bode 4.5.1.
- 4.7. Značka typového schválenia musí byť jasne čitateľná a nezmazateľná.
- 4.8. Značka typového schválenia musí byť umiestnená tesne vedľa identifikačných čísiel hnacej jednotky, ktoré stanovil výrobca.
- 4.9. V prílohe 4 k tomuto predpisu sú uvedené príklady usporiadania značky typového schválenia.

5. ŠPECIFIKÁCIE A SKÚŠKY

5.1. Všeobecné

Časti, ktoré sú náchylné ovplyvniť výkon hnacej jednotky, musia byť navrhnuté, konštruované a zmontované tak, aby umožňovali hnacej jednotke pri normálnom používaní spĺňať podmienky tohto predpisu i napriek vibráciám, ktorým môže byť vystavená.

5.2. Opis skúšok pre spaľovacie motory

5.2.1. Skúška čistého výkonu sa musí uskutočniť za chodu motora na plný plyn v prípade zážihových motorov a pri plnom zaťažení v prípade vznetrových a dvojpaliivových motorov, pričom je motor vybavený podľa tabuľky 1 prílohy 5 k tomuto predpisu.

5.2.1.1. V prípade dvojpaliivového motora, ktorý má dieselový režim, sa skúška musí uskutočniť za chodu motora v dvojpaliivovom režime a za chodu v dieselovom režime toho istého motora.

5.2.2. Merania sa majú vykonať pri dostatočnom počte otáčok motora, aby sa správne definovala krivka výkonu medzi najnižšími a najvyššími otáčkami motora odporúčanými výrobcom. Toto pásmo otáčok musí zahŕňať otáčky, pri ktorých má motor svoj maximálny výkon a maximálny krútiaci moment. Pre každé otáčky sa stanoví priemer z aspoň dvoch meraní v stabilizovaných stavoch.

5.2.3. Použité palivo musí byť takéto:

5.2.3.1. Pre zážihové motory poháňané benzínom:

Použije sa také palivo, ktoré je dostupné na trhu. V akomkoľvek spornom prípade sa použije jedno z referenčných palív vymedzených CEC ⁽¹⁾ pre benzínové motory v dokumentoch CEC RF-01-A-84 a RF-01-A-85.

5.2.3.2. Pre zážihové motory a dvojpaliivové motory poháňané LPG:

⁽¹⁾ Európska koordinačná rada.

5.2.3.2.1. V prípade motora so samoprispôsobivým palivovým systémom:

Použije sa také palivo, ktoré je dostupné na trhu. V sporných prípadoch je referenčným palivom jedno z referenčných palív špecifikovaných v prílohe 8.

5.2.3.2.2. V prípade motorov bez samoprispôsobivého palivového systému:

použije sa referenčné palivo špecifikované v prílohe 8 s najnižším obsahom C3, alebo

5.2.3.2.3. v prípade motorov označených pre jedno špecifické zloženie paliva:

použije sa palivo, pre ktoré je motor označený.

5.2.3.2.4. Použité palivo sa uvedie v skúšobnom protokole.

5.2.3.3. V prípade zážihových motorov a dvojpalivových motorov poháňaných zemným plynom:

5.2.3.3.1. v prípade motora so samoprispôsobivým palivovým systémom:

Použije sa také palivo, ktoré je dostupné na trhu. V akomkoľvek spornom prípade sa použije jedno z referenčných palív špecifikovaných v prílohe 8.

5.2.3.3.2. V prípade motorov bez samoprispôsobivého palivového systému:

používaným palivom musí byť jedno z palív dostupných na trhu s Wobbovým indexom aspoň $52,6 \text{ MJm}^{-3}$ ($4 \text{ }^\circ\text{C}$, $101,3 \text{ kPa}$). V akomkoľvek spornom prípade sa použije referenčné palivo G20 špecifikované v prílohe 8, t. j. palivo s najvyšším Wobbovým indexom, alebo

5.2.3.3.3. v prípade motorov označených pre určitú skupinu palív:

použitú palivo musí byť palivo dostupné na trhu s Wobbeovým indexom najmenej $52,6 \text{ MJm}^{-3}$ ($4 \text{ }^\circ\text{C}$, $101,3 \text{ kPa}$), ak je motor označený pre H-rozsah plynov, alebo najmenej $47,2 \text{ MJm}^{-3}$ ($4 \text{ }^\circ\text{C}$, $101,3 \text{ kPa}$), ak je motor označený pre L-rozsah plynov. V akomkoľvek spornom prípade sa použije referenčné palivo G20 uvedené v prílohe 8, ak je motor označený pre H-skupinu plynov, alebo referenčné palivo G23 uvedené v prílohe 8, ak je motor označený pre L-skupinu plynov, t. j. palivo s najvyšším Wobbovým indexom pre príslušnú skupinu, alebo

5.2.3.3.4. v prípade motorov označených pre jedno špecifické zloženie paliva LNG:

použije sa palivo, pre ktoré je motor označený alebo referenčné palivo G 20 uvedené v prílohe 8, ak je motor označený LNG 20.

5.2.3.3.5. V prípade motorov označených pre jedno špecifické zloženie paliva:

použije sa palivo, pre ktoré je motor označený.

5.2.3.3.6. Použité palivo sa uvedie v skúšobnom protokole.

5.2.3.4. Pre vznetrové motory a dvojpaliivé motory:

použije sa také palivo, ktoré je dostupné na trhu. V akomkoľvek spornom prípade sa použije referenčné palivo definované CEC pre vznetrové motory v dokumente CEC RF-03-A-84.

5.2.3.5. Zážihové motory vozidiel, ktoré môžu spaľovať benzín alebo plynné palivo, sa musia skúšať s obidvomi palivami, v súlade s ustanoveniami v bodoch 5.2.3.1. až 5.2.3.3. Vozidlá, ktoré jazdia na benzín aj na plyn, ale ktoré majú benzínový systém len pre prípady núdze alebo len na štartovanie a ktorých benzínová nádrž nemôže obsahovať maximálne 15 litrov benzínu, sa na účely testu považujú za vozidlá jazdiace len na plynné palivo.

5.2.3.6. Dvojpaliivé motory alebo vozidlá, ktoré majú dieselový režim, sa testujú s palivami vhodnými pre každý režim, v súlade s ustanoveniami uvedenými v bodoch 5.2.3.1 až 5.2.3.5.

5.2.4. Merania sa musia vykonať podľa ustanovení prílohy 5 k tomuto predpisu.

5.2.5. Skúšobný protokol musí obsahovať výsledky a všetky výpočty, ktoré sa vyžadujú na zistenie čistého výkonu, ako je uvedené v doplnku prílohy 5 k tomuto predpisu, spolu s parametrami motora, uvedenými v prílohe 1 k tomuto predpisu. Na vypracovanie tohto dokumentu môže príslušný orgán použiť správu vyhotovenú schvaľovacím alebo uznávacím laboratóriom podľa ustanovení tohto predpisu.

5.3. Opis skúšok na merania čistého výkonu a maximálneho 30-minútového výkonu elektrických hnacích jednotiek

Elektrická hnacia jednotka musí byť vybavená tak, ako je špecifikované v prílohe 6 k tomuto predpisu. Elektrická hnacia jednotka musí byť napájaná z jednosmerného zdroja napätia s maximálnym poklesom napätia o 5 % v závislosti od času a elektrického prúdu (vylučujú sa časové intervaly kratšie ako 10 sekúnd). Výrobca vozidla musí uviesť skúšobné napájacie napätie.

Poznámka: Ak akumulátor obmedzuje maximálny 30-minútový výkon, môže byť maximálny 30-minútový výkon elektrického vozidla menší ako maximálny 30-minútový výkon hnacej jednotky vozidla podľa tejto skúšky.

5.3.1. Určovanie čistého výkonu

5.3.1.1. Elektromotor a jeho celé príslušenstvo musia byť kondicionované pri teplote $25\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 5\text{ }^{\circ}\text{C}$ minimálne dve hodiny.

5.3.1.2. Skúška čistého výkonu musí pozostávať z chodu pri nastavení regulátora výkonu naplno.

5.3.1.3. Tesne pred začiatkom skúšky sa nechá elektromotor bežať tri minúty v skúšobnom zariadení s výkonom rovným 80 % maximálneho výkonu pri otáčkach odporúčaných výrobcom.

5.3.1.4. K správneému vymedzeniu krivky výkonu od nulových otáčok po najvyššie otáčky elektromotora odporúčaných výrobcom sa merania musia vykonať pri dostatočnom rozsahu otáčok motora. Celá skúška musí prebehnúť v priebehu 5 minút.

5.3.2. Určovanie maximálneho 30-minútového výkonu

- 5.3.2.1. Elektromotor a jeho celé príslušenstvo musia byť kondicionované pri teplote $25\text{ °C} \pm 5\text{ °C}$ minimálne štyri hodiny.
- 5.3.2.2. Elektrická hnacia jednotka musí bežať v skúšobnom zariadení pri výkone, ktorý je najlepším odhadom výrobcu pre maximálny 30-minútový výkon. Otáčky musia byť v rozsahu otáčok, pri ktorých je čistý výkon vyšší ako 90 % maximálneho výkonu meraného podľa bodu 5.3.1. Tieto otáčky odporučí výrobca.
- 5.3.2.3. Otáčky a výkon sa zaznamenajú. Výkon musí byť v rozsahu $\pm 5\%$ hodnoty výkonu pre začiatok skúšky. Maximálny 30-minútový výkon je priemer výkonu v rámci 30-minútovej periódy.

5.4. Výklad výsledkov

Uznajú sa čistý výkon a maximálny 30-minútový výkon pre elektrické hnacie jednotky uvedené výrobcom pre typ hnacej jednotky, ak sa neodlišujú o viac ako $\pm 2\%$ od maximálneho výkonu a viac ako $\pm 4\%$ pre ostatné meracie body na krivke s toleranciou $\pm 2\%$ pre otáčky motora alebo elektromotora alebo v rozsahu otáčok motora alebo elektromotora od $(X1\text{ min.}^{-1} + 2\%)$ do $(X2\text{ min.}^{-1} - 2\%)$ ($X1 < X2$) od hodnôt nameraných technickou službou na hnacej jednotke predloženej na skúšku.

V prípade dvojpalivových motorov čistý výkon udaný výrobcom musí byť meraný pri dvojpalivovom režime tohto motora.

6. ZHODA VÝROBY

Postupy na zabezpečenie zhody výroby musia byť v súlade s postupmi stanovenými v doplnku 2 (E/EHK/324-E/EHK/TRANS/505/Rev.2) k dohode, pričom musia byť splnené tieto požiadavky:

- 6.1. Motory schválené podľa tohto predpisu musia byť vyrobené tak, aby sa zhodovali so schváleným typom.
- 6.2. Musia byť splnené minimálne požiadavky na postupy kontroly zhody výroby stanovené v prílohe 7 k tomuto predpisu.

7. SANKCIE V PRÍPADE NEZHODY VÝROBY

- 7.1. Typové schválenie udelené typu hnacej jednotky podľa tohto predpisu môže byť odňatá, ak nie sú splnené vyššie stanovené požiadavky alebo ak sa hnacia jednotka, ktorá má značku typového schválenia, nezhoduje so schváleným typom.
- 7.2. Ak zmluvná strana dohody z roku 1958 uplatňujúca tento predpis odníme typové schválenie, ktoré predtým udelila, bezodkladne o tom informuje ostatné zmluvné strany, ktoré uplatňujú tento predpis, prostredníctvom formulára oznámenia podľa vzoru uvedeného v prílohe 3A alebo 3B k tomuto predpisu.

8. ZMENA A ROZŠÍRENIE TYPOVÉHO SCHVÁLENIA TYPU HNACEJ JEDNOTKY

- 8.1. Každá modifikácia hnacej jednotky v rámci typu hnacej jednotky z hľadiska parametrov uvedených v prílohe 1 alebo 2 sa musí oznámiť schvaľovaciemu úradu, ktorý schválil typ hnacej jednotky. Schvaľovací úrad potom môže byť:
 - 8.1.1. konštatovať, že vykonané zmeny nemajú výrazne nepriaznivý vplyv a že vozidlo v každom prípade stále spĺňa požiadavky, alebo

- 8.1.2. požadovať ďalší skúšobný protokol od technickej služby zodpovednej za vykonávanie skúšok.
- 8.2. Potvrdenie alebo zamietnutie typového schválenia s uvedením zmien sa zmluvným stranám dohody, ktoré uplatňujú tento predpis oznamuje prostredníctvom postupu uvedeného v bode 4.3.
- 8.3. Schvaľovací úrad, ktorý vydáva rozšírenie typového schválenia, prideliť takémuto rozšíreniu sériové číslo a informuje o tom ostatné zmluvné strany dohody z roku 1958, ktoré tento predpis uplatňujú, a to prostredníctvom formulára oznámenia, ktorého vzor je uvedený v prílohe 3a alebo 3b k tomuto predpisu.
9. DEFINITÍVNE ZASTAVENIE VÝROBY
- Ak držiteľ typového schválenia prestane úplne vyrábať hnciu jednotku schválenú podľa tohto predpisu, musí o tom informovať schvaľovací úrad, ktorý udelil typové schválenie. Po prijatí príslušného oznámenia uvedený úrad o tom informuje ostatné strany dohody z roku 1958, ktoré uplatňujú tento predpis, prostredníctvom formulára oznámenia podľa vzoru v prílohe 3a alebo prílohe 3b k tomuto predpisu.
10. NÁZVY A ADRESY TECHNICKÝCH SLUŽIEB ZODPOVEDNÝCH ZA VYKONÁVANIE SCHVAĽOVACÍCH SKÚŠOK A NÁZVY A ADRESY SCHVAĽOVACÍCH ÚRADOV
- Strany dohody, ktoré uplatňujú tento predpis, oznámia Sekretariátu Organizácie Spojených národov názvy a adresy technických služieb zodpovedných za vykonávanie schvaľovacích skúšok a/alebo názvy a adresy schvaľovacích úradov, ktoré typové schválenie udeľujú a ktorým sa zasielajú oznámenia o schválení, predĺžení alebo zamietnutí typového schválenia vydaného v iných krajinách.
-

PRÍLOHA 1

ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY SPAĽOVACÍCH MOTOROV A INFORMÁCIE TÝKAJÚCE SA VYKONÁVANIA SKÚŠOK

Tieto informácie, pokiaľ prichádzajú do úvahy, sa spolu s obsahom predložia v troch vyhotoveniach. Akékoľvek výkresy sa musia dodať vo vhodnej mierke vo formáte A4 alebo musia byť poskladané na tento formát a musia byť dostatočne podrobné. Pokiaľ sa predkladajú fotografie, musia byť dostatočne podrobné.

Ak majú systémy, komponenty alebo samostatné technické jednotky elektronické riadenie, je potrebné poskytnúť informácie o jeho vlastnostiach.

- 0. Všeobecná identifikácia vozidla:
- 0.1. Značka (obchodné meno výrobcu):
- 0.2. Typ a všeobecný obchodný opis, resp. opisy:
- 0.3. Prostriedky identifikácie typu, ak sú vyznačené na vozidle:
- 0.3.1. Umiestnenie takého označenia:
- 0.4. Kategória vozidla:
- 0.5. Názov a adresa výrobcu:
- 0.6. Adresa, resp. adresy montážnych závodov:
- 1. Všeobecné konštrukčné charakteristiky vozidla
 - 1.1. Fotografie a/alebo výkresy reprezentatívneho vozidla:
 - 1.2. Riadenie: ľavostranné/pravostranné ⁽¹⁾:
 - 1.3. Dvojpališové vozidlo: Áno/Nie ⁽¹⁾
 - 1.3.1. Dvojpališový motor, ktorý má dieselový režim: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 2.0. Hnacia jednotka
 - 2.1. Výrobca:
 - 2.2. Výrobca kód motora (vyznačený na motore alebo iné prostriedky identifikácie):
 - 2.3. Pracovný princíp: zážihový/vznetový, štvortakt/dvojtakt ⁽¹⁾
 - 2.4. Počet a usporiadanie valcov:
 - 2.5. Vrtanie: mm
 - 2.6. Zdvih: mm
 - 2.7. Poradie zapáľovania:
 - 2.8. Objem valcov motora: cm³
 - 2.9. Objemový kompresný objem:
 - 2.10. Výkresy spaľovacieho priestoru, hlavy piestu a v prípade zážihových motorov piestnych krúžkov:

- 2.11. Maximálny čistý výkon: kW pri min^{-1}
- 2.12. Maximálne prípustné otáčky motora predpísané výrobcom: min^{-1}
- 2.13. Najvyšší čistý krútiaci moment (¹): Nm pri min^{-1} (hodnota uvedená výrobcom)
- 3.0. Palivo: motorová nafta/benzín/LPG/CNG/LNG (¹)
- 3.0.1. Prípadne ďalší znak, resp. znaky v značke typového schválenia požadované podľa predpisu č. 49, ktorých účelom je rozlíšiť, pre ktorý typ motora bolo typové schválenie udelené (napr. HLt).
- 3.1. RON, olovnatý:
- 3.2. RON, bezolovnatý:
- 3.3. Prívod paliva
- 3.3.1. Karburátorom, resp. karburátormi: Áno/Nie (¹)
- 3.3.1.1. Značka, resp. značky:
- 3.3.1.2. Typ, resp. typy:
- 3.3.1.3. Montovaný počet:
- 3.3.1.4. Úpravy
- 3.3.1.4.1. Trysky:
- 3.3.1.4.2. Venturiho trubice:
- 3.3.1.4.3. Hladiny v plavákovvej komore:
- 3.3.1.4.4. Hmotnosť plaváka:
- 3.3.1.4.5. Ihly plaváka:
- alebo krivka dodávky paliva v závislosti od prietoku vzduchu a nastavenia potrebné na dodržanie priebehu tejto krivky
- 3.3.1.5. Systém studeného štartu: ručný/automatický (¹)
- 3.3.1.5.1. Pracovný princíp, resp. princípy:
- 3.3.1.5.2. Pracovné limity/nastavenia (¹):
- 3.3.2. Vstrekovaním paliva (len v prípade vznetrových motorov): Áno/Nie (¹)
- 3.3.2.1. Opis systému:
- 3.3.2.2. Pracovný princíp: priamy vstrek/predkomôrkový/vírivá komôrka (¹)
- 3.3.2.3. Vstrekovacie čerpadlo
- 3.3.2.3.1. Značka, resp. značky:
- 3.3.2.3.2. Typ, resp. typy:

- 3.3.2.3.3. Maximálna dodávka paliva (¹): mm³/zdvih alebo cyklus pri otáčkach čerpadla: min⁻¹ alebo prípadne charakteristický diagram:
- 3.3.2.3.4. Časovanie vstreku:
- 3.3.2.3.5. Krivka predvstreku:
- 3.3.2.3.6. Postup kalibrácie: skúšobný stav/motor (¹)
- 3.3.2.4. Regulátor
- 3.3.2.4.1. Typ:
- 3.3.2.4.2. Značka:
- 3.3.2.4.3. Medzné otáčky
- 3.3.2.4.3.1. Medzné otáčky pri zaťažení: min⁻¹
- 3.3.2.4.3.2. Medzné otáčky bez zaťaženia: min⁻¹
- 3.3.2.4.4. Maximálne otáčky bez zaťaženia: min⁻¹
- 3.3.2.4.5. Voľnobežné otáčky:
- 3.3.2.5. Vstrekovacie potrubie
- 3.3.2.5.1. Dĺžka: mm
- 3.3.2.5.2. Vnútorý priemer: mm
- 3.3.2.6. Vstrekoval, resp. vstrekovalce
- 3.3.2.6.1. (hodnota uvedená výrobcom).....
- 3.3.2.6.2. Typ, resp. typy:
- 3.3.2.6.3. Otvárací tlak: kPa alebo charakteristický diagram:
- 3.3.2.7. Systém štartu za studena
- 3.3.2.7.1. Značka, resp. značky:
- 3.3.2.7.2. Typ, resp. typy:
- 3.3.2.7.3. Opis:
- 3.3.2.8. Elektronická riadiaca jednotka
- 3.3.2.8.1. Značka, resp. značky:
- 3.3.2.8.2. Opis systému:
- 3.3.3. Vstrekovanie paliva (len v prípade zážihových motorov): Áno/Nie (¹)
- 3.3.3.1. Pracovný princíp: sacie potrubie (jednobodové/viacbodové (¹))/priamy vstrek/iný (špecifikovať) (¹):
- 3.3.3.2. Značka, resp. značky:
- 3.3.3.3. Typ, resp. typy:
- 3.3.3.4. Opis systému
- 3.3.3.4.1. Typ alebo číslo riadiacej jednotky:

- 3.3.3.4.2. Typ regulátora paliva:
- 3.3.3.4.3. Typ snímača prietoku vzduchu:
- 3.3.3.4.4. Typ rozdeľovača paliva:
- 3.3.3.4.5. Typ tlakového regulátora:
- 3.3.3.4.6. Typ skrine klapky:
- V prípade iných systémov ako s plynulým vstrekom paliva uviesť zodpovedajúce údaje.
- 3.3.3.5. Vstrekovače: kPa alebo charakteristický diagram:
- 3.3.3.6. Časovanie vstrekú:
- 3.3.3.7. Systém štartu za studena
- 3.3.3.7.1. Pracovný princíp, resp. princípy:
- 3.3.3.7.2. Pracovné limity/nastavenia ⁽¹⁾:
- 3.4. Plynové a dvojpaličové motory
- 3.4.1. Samoprispôsobivý palivový systém: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 3.4.2. V prípade motora bez samoprispôsobivého palivového systému: špecifické zloženie paliva/rozsah palív, pre ktoré je motor kalibrovaný.
- 4.0. Palivové čerpadlo
- 4.1. Tlak: kPa alebo charakteristický diagram:
- 5.0. Elektrická sústava
- 5.1. Menovité napätie: V, kladné/záporné uzemnenie ⁽¹⁾
- 5.2. Generátor
- 5.2.1. Typ:
- 5.2.2. Menovitý výkon: VA
- 6.0. Zapalovanie
- 6.1. Značka, resp. značky:
- 6.2. Typ, resp. typy:
- 6.3. Pracovný princíp:
- 6.4. Krivka predstihu zapalovania:
- 6.5. Statické časovanie zážihu: stupňov pred hornou úvraťou
- 6.6. Medzera medzi kontaktmi prerušovača: mm
- 6.7. Uhol zopnutia: stupňov

- 7.0. Chladiaci systém (kvapalina/vzduch) ⁽¹⁾
- 7.1. Menovité nastavenie mechanizmu regulácie teploty motora:
- 7.2. Kvapalina
- 7.2.1. Druh kvapaliny:
- 7.2.2. Obehové čerpadlo, resp. čerpadlá: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 7.2.3. Charakteristiky:
- 7.2.3.1. Značka, resp. značky:
- 7.2.3.2. Typ, resp. typy:
- 7.2.4. Prevodový pomer, resp. pomery:
- 7.2.5. Opis ventilátora a jeho pohonného mechanizmu:
- 7.3. Ovzdušie
- 7.3.1. Dúchadlo: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 7.3.2. Charakteristiky:, alebo
- 7.3.2.1. Značka, resp. značky:
- 7.3.2.2. Typ, resp. typy:
- 7.3.3. Prevodový pomer, resp. pomery:
- 8.0. Sací systém
- 8.1. Preplňovač: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 8.1.1. Značka, resp. značky:
- 8.1.2. Typ, resp. typy:
- 8.1.3. Opis systému (napr. maximálny preplňovací tlak:
KPa prípadne vypúšťací ventil):
- 8.2. Medzichladič: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 8.3. Opis a výkresy sacieho potrubia a jeho príslušenstva (pretlaková komora, vykurovacie zariadenie, prídavné prívody vzduchu atď.):
- 8.3.1. Opis sacieho potrubia (vrátane výkresov a/alebo fotografií):
- 8.3.2. Vzduchový filter, výkresy:, alebo
- 8.3.2.1. Značka, resp. značky:
- 8.3.2.2. Typ, resp. typy:

- 8.3.3. Sací tlmič, výkresy:, alebo
- 8.3.3.1. Značka, resp. značky:
- 8.3.3.2. Typ, resp. typy:
- 9.0. Výfukový systém
- 9.1. Opis a/alebo výkres výfukového potrubia:
- 9.2. Opis a/alebo výkres výfukového systému:
- 9.3. Maximálny povolený protitlak výfukových plynov pri menovitých otáčkach motora a pri 100 % zaťažení: ... kPa
- 10.0. Minimálne prierezy sacích a výstupných otvorov:
- 11.0. Časovanie ventilov alebo rovnocenné údaje
- 11.1. Maximálny zdvih ventilov, uhly otvárania a zatvárania alebo detaily časovania alternatívnych systémov distribúcie vo vzťahu k úvrtiam:
- 11.2. Referenčné rozpätia a/alebo rozpätia nastavenia ⁽¹⁾:
- 12.0. Opatrenia proti znečisťovaniu ovzdušia
- 12.1. Dodatočné zariadenia proti znečisťovaniu (ak existujú a ak nie sú zahrnuté v inom bode)
- 12.2. Katalyzátor: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 12.2.1. Počet katalyzátorov a prvkov:
- 12.2.2. Rozmery, tvar a objem katalyzátora, resp. katalyzátorov:
- 12.3. Kyslíkový snímač: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 12.4. Vstrekovanie vzduchu: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 12.5. Recirkulácia výfukových plynov: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 12.6. Filter častíc: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 12.6.1. Rozmery, tvar a objem zachytávača častíc:
- 12.7. Ostatné systémy (opis a prevádzka):
- 13.0. Systém zásobovania palivom LPG: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 13.1. Číslo typového schválenia podľa predpisu č. 67:
- 13.2. Elektronická riadiaca jednotka motora pre zásobovanie palivom LPG:
- 13.2.1. Značka, resp. značky:
- 13.2.2. Typ, resp. typy:
- 13.2.3. Emisie vzhľadom na možnosti nastavenia:

- 13.3. Ďalšia dokumentácia:
- 13.3.1. Opis ochrany katalyzátora pri prepnutí z benzínového pohonu na LPG alebo späť:
- 13.3.2. Usporiadanie systému (elektrické prípojky, vákuové prípojnú kompenzačné hadice atď.):
- 13.3.3. Výkresy symbolov:
- 14.0. Systém zásobovania palivom NG: Áno/Nie (!)
- 14.1. Číslo typového schválenia podľa predpisu č. 110:
- 14.2. Elektronická riadiaca jednotka motora pre zásobovanie palivom LPG:
- 14.2.1. Značka, resp. značky:
- 14.2.2. Typ, resp. typy:
- 14.2.3. Emisie vzhľadom na možnosti nastavenia:
- 14.3. Ďalšia dokumentácia:
- 14.3.1. Popis ochrany katalyzátora pri prepnutí z benzínového pohonu na NG alebo späť:
- 14.3.2. Usporiadanie systému (elektrické prípojky, vákuové prípojnú kompenzačné hadice atď.):
- 14.3.3. Výkresy symbolov:
- 15.0. Výrobcom povolené teploty
- 15.1. Chladiaci systém
- 15.1.1. Chladenie kvapalinou
- Maximálna teplota na výstupe: °C
- 15.1.2. Chladenie vzduchom
- 15.1.2.1. Referenčný bod:
- 15.1.2.2. Maximálna teplota v referenčnom bode: °C
- 15.2. Maximálna výstupná teplota na vstupe do medzichladiča: °C
- 15.3. Maximálna teplota výfukových plynov v miestne, kde výfukové potrubie (resp. potrubia) susedí s vonkajšou prírubou (resp. prírubami) výfukového potrubia: °C
- 15.4. Teplota paliva
- Minimálna: °C
- Maximálna: °C
- 15.5. Teplota maziva
- Minimálna: °C
- Maximálna: °C

- 16.0. Systém mazania
- 16.1. Opis systému
- 16.1.1. Umiestnenie nádrže s mazivom:
- 16.1.2. Systém dodávky maziva (čerpádlom/vstrekom do nasávania/zmiešaním s palivom atď.) ⁽¹⁾:
- 16.2. Čerpadlo maziva
- 16.2.1. Značka, resp. značky:
- 16.2.2. Typ, resp. typy:
- 16.3. Zmes s palivom
- 16.3.1. Percentuálne zloženie zmesi:
- 16.4. Chladič oleja: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 16.4.1. Výkres, resp. výkresy:, alebo
- 16.4.1.1. Značka, resp. značky:
- 16.4.1.2. Typ, resp. typy:
- Ostatné pomocné zariadenia poháňané motorom (ako je uvedené v bode 2.3.2 prílohy 5) (zoznam a prípadne stručný popis):
- 17.0. Doplňujúce informácie o podmienkach skúšky (len pre zážihové motory)
- 17.1. Zapaľovacie sviečky
- 17.1.1. Značka:
- 17.1.2. Typ:
- 17.1.3. Nastavenie vzdialenosti elektród:
- 17.2. Cievka zapaľovania
- 17.2.1. Značka:
- 17.2.2. Typ:
- 17.3. Kondenzátor zapaľovania
- 17.3.1. Značka:
- 17.3.2. Typ:
- 17.4. Odrušovacie zariadenie
- 17.4.1. Značka:
- 17.4.2. Typ:
- 17.5. Plynné palivo použité pri skúške: Referenčné palivo ⁽²⁾/iné ⁽¹⁾
- 17.5.1. Ak plynné palivo použité pri skúške je referenčné palivo, označenie použitého plynu:
- 17.5.2. Ak plynné palivo použité pri skúške nie je referenčné palivo, označenie použitého plynu:
- (Dátum, zložka)

⁽¹⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

⁽²⁾ Ako je uvedené v prílohe 8 k tomuto predpisu.

PRÍLOHA 2

ZÁKLADNÉ PARAMETRE ELEKTRICKEJ HNACEJ JEDNOTKY A INFORMÁCIE TÝKAJÚCE SA VYKONÁVANIA SKÚŠOK

1. Všeobecné
 - 1.1. Značka:
 - 1.2. Typ:
 - 1.3. Hnacia jednotka ⁽¹⁾: jeden motor/niekoľko motorov (počet)
 - 1.4. Usporiadanie prevodu: paralelné/transaxiálne/iné, uveďte:
 - 1.5. Skúšobné napätie: V
 - 1.6. Základná rotácia motora: min⁻¹
 - 1.7. Maximálna otáčky kľukového hriadeľa motoramin⁻¹
(alebo ak nie je): redukčný prevod/výstupný hriadeľ prevodovky ⁽²⁾ min⁻¹
 - 1.8. Otáčky max. výkonu ⁽³⁾ (špecifikované výrobcom): min⁻¹
 - 1.9. Najvyšší výkon (špecifikovaný výrobcom): kW
 - 1.10. Maximálny 30-minútový výkon (špecifikovaný výrobcom): kW
 - 1.11. Flexibilný rozsah (kde P ≥ 90 % maximálneho výkonu):
otáčky na začiatku rozsahu: min⁻¹
otáčky na konci rozsahu: min⁻¹
2. Motor
 - 2.1. Princíp činnosti
 - 2.1.1. Jednosmerný prúd (DC)/striedavý prúd (AC) ⁽¹⁾ – počet fáz:
 - 2.1.2. Budenie/samostatné/sériové/zmiešané ⁽¹⁾
 - 2.1.3. Synchronny/asynchronny ⁽¹⁾
 - 2.1.4. Vinutý rotor/s permanentnými magnetmi/s krytom ⁽¹⁾
 - 2.1.5. Počet pólov motora:
 - 2.2. Zotrvačná hmotnosť:
3. Regulátor výkonu
 - 3.1. Značka:
 - 3.2. Typ:
 - 3.3. Princíp regulácie: vektorový/otvorená slučka/uzavretý/iný, špecifikovať:
 - 3.4. Maximálny efektívny prúd privádzaný do motora ⁽³⁾: A
počas sekúnd
 - 3.5. Používaný rozsah napätia: V až V

4. Chladiaci systém:
- Motor: kvapalinový/vzduchový ⁽¹⁾
- Regulátor: kvapalinový/vzduchový ⁽¹⁾
- 4.1. Parametre kvapalinového chladiaceho vybavenia
- 4.1.1. Druh kvapaliny obehové čerpadlá: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 4.1.2. Parametre alebo značka (resp. typy) a typ (resp. typy) čerpadla:
- 4.1.3. Termostat: nastavenie:
- 4.1.4. Chladič: výkres (resp. výkresy) alebo značka (resp. značky) a typ (resp. typy):
- 4.1.5. Poistný ventil: nastavenie tlaku:
- 4.1.6. Ventilátor: parametre alebo značka (resp. značky) a typ (resp. typy):
- 4.1.7. Ventilátor s prstencom:
- 4.2. Charakteristiky vzduchového chladiaceho zariadenia
- 4.2.1. Dúchadlo: charakteristiky alebo značka (resp. značky) a typ (resp. typy):
- 4.2.2. Štandardné vzduchové rozvody:
- 4.2.3. Systém regulácie teploty: Áno/Nie ⁽¹⁾
- 4.2.4. Stručný opis:
- 4.2.5. Vzduchový filter: značka (resp. značky): typ (resp. typy):
- 4.3. Prípustné teploty podľa údajov výrobcu
- 4.3.1. výstup z motora: (max.) °C
- 4.3.2. Vstup na regulátor: (max.) °C
- 4.3.3. V referenčnom bode (resp. bodoch) motora: (max.) °C
- 4.3.4. V referenčnom bode (resp. bodoch) regulátora: (max.) °C
5. Kategória izolácie:
6. Medzinárodná ochrana (IP)-kód:
7. Princíp systému mazania ⁽¹⁾:
- Ložiská: trecie/guličkové
- Mazivo: mazací tuk/olej
- Tesnenie: Áno/Nie
- Obehové mazanie: áno/nie

⁽¹⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

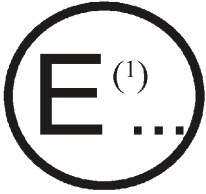
⁽²⁾ Zaradený prevodový stupeň.

⁽³⁾ Uveďte odchýlky.

PRÍLOHA 3A

OZNÁMENIE

(Maximálny formát: A4 (210 × 297 mm))

Vydal: Názov správneho orgánu

.....

týkajúce sa ⁽²⁾: udelenia typového schválenia,
 rozšírenia typového schválenia,
 zamietnutia typového schválenia,
 odňatia typového schválenia,
 definitívneho zastavenia výroby

hnacej jednotky podľa predpisu č. 85

Schválenie č. Rozšírenie č.

1. Technická organizácia poverená schvaľovacími skúškami:
2. Spaľovací motor:
 - 2.1. Značka:
 - 2.2. Typ:
 - 2.3. Názov a adresa výrobcu:
3. Elektrická hnacia jednotka (resp. jednotky):
 - 3.1. Značka:
 - 3.2. Typ:
 - 3.3. Názov a adresa výrobcu:
4. Hnacia jednotka predložená na typové schválenie:
5. Technická služba zodpovedná za vykonávanie schvaľovacích skúšok:
6. Dátum protokolu vydaného touto službou:
7. Číslo protokolu vydaného touto službou:
8. Umiestnenie značky typového schválenia:
9. Dôvod (resp. dôvody) rozšírenia typového schválenia (podľa potreby):
10. Spaľovací motor
 - 10.1. Udané hodnoty
 - 10.1.1. Maximálny čistý výkon: kW, pri min.⁻¹

- 10.1.2. Maximálny čistý krútiaci moment: Nm, pri min^{-1}
- 10.2. Základné parametre typu motora:
Princíp činnosti: štvortaktný/dvojtaktný ⁽²⁾
Počet a usporiadanie valcov:
Zdvihový objem: cm^3
Prívod paliva: karburátor/nepriame vstrekovanie/priame vstrekovanie ⁽²⁾
Tlakový kompresor (preplňovač): Áno/Nie ⁽²⁾
Čistenie výfukových plynov: Áno/Nie ⁽²⁾
Dvojpalivový motor: Áno v dieselovom režime/Áno bez dieselového režimu/Nie ⁽²⁾
- 10.3. Požiadavky motora na palivo: olovnatý benzín/bezolovnatý benzín/motorová nafta/NG/LPG ⁽²⁾:
11. Elektrická hnacia jednotka (resp. jednotky):
- 11.1. Udané hodnoty
- 11.1.1. Maximálny čistý výkon: kW, pri min^{-1}
- 11.1.2. Maximálny čistý krútiaci moment: Nm, pri min^{-1}
- 11.1.3. Maximálny čistý krútiaci moment pri nulových otáčkach: Nm.
- 11.1.4. Maximálny 30-minútový výkon: kW
- 11.2. Základné parametre elektrickej hnacej jednotky
- 11.2.1. Skúšobné napätie jednosmerného prúdu (DC): V
- 11.2.2. Pracovný princíp:
- 11.2.3. Chladiaci systém:
Motor: kvapalinový/vzduchový ⁽²⁾
Menič: kvapalinový/vzduchový ⁽²⁾
12. Typové schválenie udelené/rozšírené/odmietnuté/odňaté ⁽²⁾
13. Miesto:
14. Dátum:
15. Podpis:
16. Všetky dokumenty predložené v súvislosti so žiadosťou o typové schválenie alebo rozšírenie môžu byť poskytnuté na požiadanie.

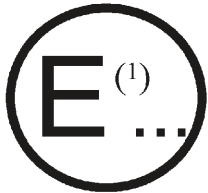
(¹) Rozlišovacie číslo štátu, ktorý udelil/rozšíril/odmietol/odobral typové schválenie (pozri tiež ustanovenia o typovom schválení v tomto predpise).

(²) Nehodiace sa prečiarknuť.

PRÍLOHA 3B

OZNÁMENIE

(Maximálny formát: A4 (210 × 297 mm))

Vydal: Názov správneho orgánu

.....
.....
.....

týkajúce sa (2): udelenia typového schválenia,
rozšírenia typového schválenia,
zamietnutia typového schválenia,
odňatia typového schválenia,
definitívneho zastavenia výroby

typu vozidla vzhľadom na hnaciu jednotku podľa predpisu č. 85.

Schválenie č. Rozšírenie č.

- 1. Značka a typ vozidla:
- 2. Názov a adresa výrobcu:
- 3. Prípadne názov a adresa výrobcovho zástupcu:
- 4. Technická organizácia poverená schvaľovacími skúškami:
- 5. Spaľovací motor:
 - 5.1. Značka:
 - 5.2. Typ:
 - 5.3. Názov a adresa výrobcu:
- 6. Elektrická hnacia jednotka (resp. jednotky):
 - 6.1. Značka:
 - 6.2. Typ:
 - 6.3. Názov a adresa výrobcu:
- 7. Hnacia jednotka predložená na typové schválenie:
- 8. Technická služba zodpovedná za vykonávanie schvaľovacích skúšok:
- 9. Dátum protokolu vydaného touto službou:
- 10. Číslo protokolu vydaného touto službou:
- 11. Umiestnenie značky typového schválenia:
- 12. Dôvod (resp. dôvody) rozšírenia typového schválenia (podľa potreby):
- 13. Spaľovací motor
 - 13.1. Udané hodnoty

- 13.1.1. Maximálny čistý výkon: kW, pri min⁻¹
- 13.1.2. Maximálny čistý krútiaci moment: Nm, pri min⁻¹
- 13.2. Základné parametre typu motora:
Princíp činnosti: štvortaktný/dvojtaktný ⁽²⁾
Počet a usporiadanie valcov:
Zdvihový objem: cm³
Prívod paliva: karburátor/nepriame vstrekovanie/priame vstrekovanie ⁽²⁾
Tlakový kompresor (preplňovač): Áno/Nie ⁽²⁾
Čistenie výfukových plynov: Áno/Nie ⁽²⁾
Dvojpalivový motor: Áno v dieselovom režime/Áno bez dieselového režimu/Nie ⁽²⁾
- 13.3. Požiadavky motora na palivo: olovnatý benzín/bezolovnatý benzín/motorová nafta/CNG/LNG/LPG ⁽²⁾:
14. Elektrická hnacia jednotka (resp. jednotky):
- 15.1. Udané hodnoty
- 15.1.1. Maximálny čistý výkon: kW, pri min⁻¹
- 15.1.2. Maximálny čistý krútiaci moment: Nm, pri min⁻¹
- 15.1.3. Maximálny čistý krútiaci moment pri nulových otáčkach: Nm.
- 15.1.4. Maximálny 30-minútový výkon: kW
- 15.2. Základné parametre elektrickej hnacej jednotky
- 15.2.1. Skúšobné napätie jednosmerného prúdu (DC): V
- 15.2.2. Pracovný princíp:
- 15.2.3. Chladiaci systém:
Motor: kvapalinový/vzduchový ⁽²⁾
Menič: kvapalinový/vzduchový ⁽²⁾
16. Typové schválenie udelené/rozšírené/odmietnuté/odňaté ⁽²⁾
17. Miesto:
18. Dátum:
19. Podpis:
20. Všetky dokumenty predložené v súvislosti so žiadosťou o typové schválenie alebo rozšírenie môžu byť poskytnuté na požiadanie.

(¹) Rozlišovacie číslo štátu, ktorý udelil/rozšíril/odmietol/odobral typové schválenie (pozri tiež ustanovenia o typovom schválení v tomto predpise).

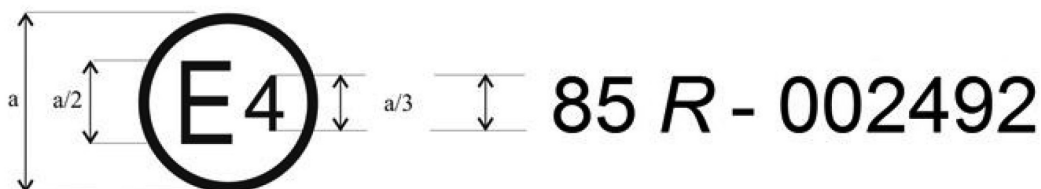
(²) Nehodiace sa prečiarknuť.

PRÍLOHA 4

USPORIADANIE ZNAČIEK TYPOVÉHO SCHVÁLENIA

Vzor A

(Pozri bod 4.4 tohto predpisu)

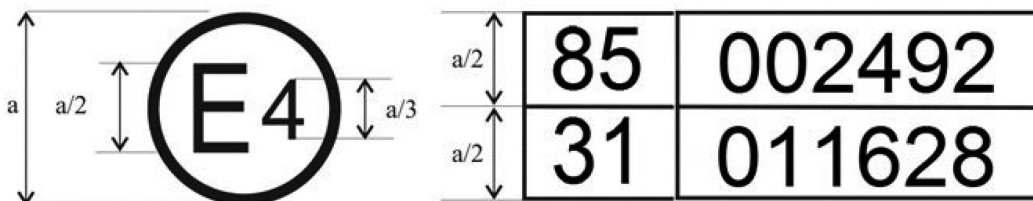

a = najmenej 8 mm.

Vyššie uvedená značka typového schválenia pripevnená na hnacej jednotke znamená, že uvedený typ hnacej jednotky bol typovo schválený v Holandsku (E 4) z hľadiska merania čistého výkonu, podľa predpisu č. 85 a pod číslom typového schválenia 002492. Číslo typového schválenia udáva, že typové schválenie bolo udelené v súlade s požiadavkami predpisu č. 85 v jeho pôvodnom znení.

Vzor B

(Pozri bod 4.5 tohto predpisu)

a = najmenej 8 mm.

Uvedená značka typového schválenia pripevnená na vozidle uvádza, že príslušný typ vozidla bol schválený v Holandsku (E 4) podľa predpisu č. 85 a č. 31 ⁽¹⁾. Prvé dve číslice čísel typového schválenia udávajú, že v čase udelenia príslušných schválení bol predpis č. 85 v pôvodnom znení a predpis č. 31 v znení série zmien 01.

⁽¹⁾ Druhé číslo sa uvádza len ako príklad.

PRÍLOHA 5

METÓDA NA MERANIE ČISTÉHO VÝKONU SPAĽOVACIEHO MOTORA

1. TIETO USTANOVENIA SA VZŤAHUJÚ NA METÓDU NA STANOVENIE VÝKONOVEJ KRIVKY SPAĽOVACIEHO MOTORA PRI PLNOM ZATAŽENÍ AKO FUNKCIA OTÁČOK MOTORA.

2. PODMIENKY SKÚŠANIA

2.1. Motor musí byť zabehnutý v súlade s odporúčaniami výrobcu.

2.2. Pokiaľ sa dá meranie výkonu vykonať len na motore s pripojenou prevodovkou, musí sa jej účinnosť zohľadniť.

2.3. Pomocné zariadenia

2.3.1. Pomocné zariadenia, ktoré sa majú namontovať

Počas skúšky musí byť pomocné zariadenie potrebné na prevádzku motora pre dané použitie (ako je uvedené v tabuľke 1), namontované na skúšobnom zariadení pokiaľ možno v tej istej polohe, v akej by malo byť pri určenom používaní.

2.3.2. Pomocné zariadenia, ktoré sa majú odmontovať

Určité zariadenia vozidla, ktoré môžu byť namontované na motore a ktoré sú nevyhnutné len pre činnosť vozidla, sa pri skúške odmontujú. Ako príklad je uvedený tento zoznam, ktorý nie je úplný:

Vzduchový kompresor pre brzdy, kompresor servoriadenia, kompresor vzduchového pruženia

Klimatizačný systém

Ak sa tieto zariadenia nedajú odmontovať, môže sa stanoviť výkon, ktorý absorbujú v nezaťažených podmienkach, a tento výkon sa pripočíta k nameranému výkonu motora.

Tabuľka 1

Príslušenstvo, ktoré má byť namontované na účely skúšky na stanovenie čistého výkonu motora

(„sériovo vyrábané zariadenie“ je zariadenie dodávané výrobcom na konkrétne použitie)

Č.	Pomocné zariadenia	namontované pre skúšku čistého výkonu
1	Sací systém Sacie potrubie Systém regulácie emisií kľukovej skrine Vzduchový filter Tlmič sania Obmedzovač otáčok motora	Áno, sériovo vyrábané zariadenie Áno, sériovo vyrábané zariadenie ^(1a)
2	Zariadenie na ohrev sacieho potrubia	Áno, sériovo vyrábané zariadenie. Pokiaľ možno nastaviť do najpriaznivejšej polohy.
3	Výfukový systém Čistič výfukových plynov Výfukové potrubie Preplňovacie zariadenie Prípojné potrubie ^(1b) Tlmič ^(1b) Výstupná trúbka ^(1b) Výfuková brzda ⁽²⁾	Áno, sériovo vyrábané zariadenie
4	Prívodné palivové čerpadlo ⁽³⁾	Áno, sériovo vyrábané zariadenie

Č.	Pomocné zariadenia	namontované pre skúšku čistého výkonu
5	Karburátor Elektronický systém regulácie, prietokomer vzduchu atď. (ak je namontovaný) Reduktor tlaku Odparovač Miešač	Áno, sériovo vyrábané zariadenie Zariadenie pre plynové motory
6	Zariadenie na vstrekovanie paliva (benzínu a nafty) Prefilter Filter Čerpadlo Vysokotlakové potrubie Vstrekovač Vstupný vzduchový ventil ⁽⁴⁾ , ak je nainštalovaný Elektronický riadiaci systém, prietokomer vzduchu atď. ... (ak je namontovaný) Regulátor/riadiaci systém Automatický obmedzovač regulačnej tyče pri plnom zaťažení v závislosti od atmosférických podmienok	Áno, sériovo vyrábané zariadenie
7	Kvapalinové chladiace zariadenie Kapota motora Výstup vzduchu z motorového priestoru Ventilátor chladiča ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾ Kryt ventilátora Vodné čerpadlo Termostat ⁽⁷⁾	Nie Áno ⁽⁵⁾ , sériovo vyrábané zariadenie
8	Chladienie vzduchom Kryt Dúchadlo ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾ Zariadenie na reguláciu teploty	Áno, sériovo vyrábané zariadenie Áno, sériovo vyrábané zariadenie
9	Elektrické zariadenia	Áno ⁽⁸⁾ , sériovo vyrábané zariadenie
10	Systém preplňovania (ak je namontovaný) Kompresor poháňaný buď priamo motorom a/alebo výfukovými plynmi Medzichladič plniaceho vzduchu ⁽⁹⁾ Obehové čerpadlo chladiacej kvapaliny alebo ventilátor (poháňaný motorom) Zariadenia regulujúce prietok chladiacej kvapaliny (ak sú namontované)	Áno, sériovo vyrábané zariadenie
11	Pomocný ventilátor na skúšobnom zariadení	Áno, ak je potrebný
12	Zariadenia proti znečisťovaniu ⁽¹⁰⁾	Áno, sériovo vyrábané zariadenie

^(1a) Úplný sací systém musí byť pripojený tak, ako je určený pre zvažované použitie:

v prípade, že existuje riziko značného účinku na výkon motora,
v prípade dvojdobých a zážihových motorov,
keď o to požiada výrobca.

V ostatných prípadoch sa môže použiť rovnocenný systém a malo by sa skontrolovať, či sa sací tlak nelíši o viac než 100 Pa od limitu stanoveného výrobcom pre čistý vzduchový filter.

^(1b) Kompletný výfukový systém, predpokladaný pre dané použitie, sa namontuje:

v prípade, že existuje riziko značného účinku na výkon motora,
v prípade dvojdobých a zážihových motorov,
keď o to požiada výrobca.

V ostatných prípadoch sa môže nainštalovať rovnocenný systém za predpokladu, že tlak meraný na výstupe výfukového systému motora sa nelíši o viac než 1000 Pa od tlaku stanoveného výrobcom.

Výstup z výfukového systému motora je definovaný ako bod vzdialený 150 mm v smere toku od ukončenia časti výfukového systému namontovaného na motore.

Chladienie kvapaliny môže byť zabezpečené buď chladičom motora alebo vonkajším obvodom tak, aby strata tlaku v tomto obvode a tlak na vstupe čerpadla zostali v podstate rovnaké ako tlaky v systéme chladienia motora. Žalúzie radiátora, ak je nimi chladič vybavený, musia byť v otvorenej polohe.

- (2) Ak je do motora včlenená výfuková brzda, musí byť škrtiaca klapka upevnená v úplne otvorenej polohe.
- (3) V prípade potreby smie byť nastavený tlak v prívoде paliva, aby zodpovedal tlakom, ktoré sa vyskytujú pri mimoriadnom zvažovanom použití motora (mimoriadne, ak je použitý systém s vracaním paliva).
- (4) Sací vzduchový ventil je ovládacím ventilom pneumatického regulátora vstrekovacieho čerpadla. Regulátor alebo zariadenia na vstrekovanie paliva môžu obsahovať ďalšie zariadenia, ktoré môžu ovplyvňovať množstvo vstrekovanej paliva.
- (5) Chladič, ventilátor, kryt ventilátora, vodné čerpadlo a termostat majú byť na skúšobnom stave umiestnené v tej istej vzájomnej polohe ako na vozidle. Obeh chladiacej kvapaliny zabezpečuje len vodné čerpadlo motora. Ak nemôže byť systém ventilátora, chladiča a krytu pripojený k motoru obvyklým spôsobom, výkon absorbovaný ventilátorom, keď je namontovaný samostatne v správnej polohe vzhľadom na chladič a kryt (ak sa používa), sa určuje pri otáčkach zodpovedajúcich otáčkam motora použitým na meranie výkonu motora buď výpočtom zo štandardných parametrov alebo praktickými skúškami. Tento výkon, korigovaný na štandardné atmosférické podmienky [293,2 K (20 °C) a 101,3 kPa], je potrebné odpočítať od korigovaného výkonu motora.
- (6) V prípade odpojiteľného alebo regulovateľného ventilátora či dúchadla sa musí skúšať s odpojiteľným ventilátorom (alebo dúchadlom) odpojeným, v prípade regulovateľného ventilátora, či dúchadla pri behu s maximálnym sklzom.
- (7) Termostat sa môže nastaviť do úplne otvorenej polohy.
- (8) Minimálny výkon generátora: výkon generátora musí byť obmedzený na hodnotu potrebnú pre prevádzku príslušenstva, potrebného na prevádzku motora. Ak je nevyhnutné pripojenie batérie, musí byť použitá plne nabitá batéria v dobrom stave.
- (9) Motory s medzichladičom plniaceho vzduchu sa musia skúšať s chladením plniaceho vzduchu, chladeným kvapalinou či vzduchom, namiesto vzduchom chladeného medzichladiča však možno použiť systém inštalovaný na skúšobnom zariadení, ak ho výrobca uprednostní.
V oboch prípadoch musí byť výkon pri každých otáčkach meraný pri zhodnom tlakovom poklese a teplotnom poklese plniaceho vzduchu na medzichladiči skúšobného zariadenia, ako predpisuje výrobca pre systém na úplnom vozidle.
- (10) Môžu napr. zahŕňať systém recirkulácie výfukových plynov, katalytický konvertor, tepelný reaktor, systém sekundárneho vzduchu a systém na ochranu proti odparovaniu paliva.

2.3.3. Štartovacie zariadenie vznetrového motora

Pre zariadenie použité k štartovaniu vznetrových motorov sa zvažujú dva nasledujúce prípady:

- a) elektrické štartovanie: namontovaný je generátor, ktorý zásobuje prípadné zariadenia nevyhnutné na činnosť motora;
- b) štartovanie inými než elektrickými prostriedkami: pokiaľ je nejaké elektrické príslušenstvo nevyhnutné pre činnosť motora, je pre neho namontovaný generátor. V opačnom prípade sa generátor demontuje.

V každom prípade je montovaný a pracuje v nezaťažených podmienkach systém, vytvárajúci a uchovávajúci energiu potrebnú pre štartovanie.

2.4. Podmienky nastavenia

Podmienky nastavenia pre skúšku určenia čistého výkonu sú uvedené v tabuľke 2.

Tabuľka 2

Podmienky nastavenia

1. Nastavenie karburátora, resp. karburátorov	V súlade s výrobnými špecifikáciami výrobcu a aplikované bez ďalších zmien pre dané použitie vozidla
2. Nastavenie prívodného systému vstrekovacieho čerpadla	
3. Časovanie zapalovania alebo vstrek (krivka časovania)	
4. Nastavenie regulátora	
5. Zariadenie na reguláciu emisií	

3. ÚDAJE, KTORÉ SA MAJÚ ZAZNAMENAŤ

- 3.1. Skúška čistého výkonu sa musí uskutočniť za chodu, pri plnom plyne u zážihových motorov a pri nastavení vstrekovacieho čerpadla, pri ktorom sa udržiava plná vstrekovacia dávka u vznetrových motorov, motor je vybavený podľa tabuľky 1.

- 3.2. Zaznamenávané údaje sú uvedené v bode 4 doplnku k tejto prílohe. Výkonnostné údaje sa majú získavať za stabilizovaných prevádzkových podmienok s primeraným prívodom čerstvého vzduchu do motora. Spaľovacie komory môžu obsahovať usadeniny, ale len v obmedzenom množstve. Skúšobné podmienky, ako teplota nasávaného vzduchu, sa zvolia tak, aby boli čo najbližšie referenčným podmienkam (pozri bod 5.2. tejto prílohy) s cieľom znížiť korekčný faktor.
- 3.3. Teplota vzduchu nasávaného do motora (okolitý vzduch) sa má merať do vzdialenosti 0,15 m od bodu vstupu do čističa vzduchu alebo, ak čistič vzduchu nie je použitý, do vzdialenosti 0,15 m pred sacím hrdlom. Teplomér alebo termočlánok má byť chránený pred vyžarujúcim teplom a umiestnený priamo v prúde vzduchu. Musí byť takisto chránený proti spätnému rozptylu paliva. Má sa použiť dostatočný počet umiestnení teplomerov, aby bolo možné stanoviť reprezentatívnu hodnotu priemernej vstupnej teploty.
- 3.4. Počas aspoň jednej minúty sa nesmú zaznamenávať žiadne údaje, až kým sa neudrží v zásade konštantný krútiaci moment, otáčky a teploty.
- 3.5. Otáčky motora počas chodu alebo odčítania sa nemajú od stanovených otáčok líšiť o viac ako ± 1 percento alebo $\pm 10 \text{ min.}^{-1}$, pričom rozhoduje väčšia hodnota.
- 3.6. Údaje o zaťažení brzdy, spotrebe paliva a teplote nasávaného vzduchu sa musia odpočítavať súčasne a výsledkom merania má byť priemer dvoch stabilizovaných, po sebe nasledujúcich hodnôt, ktoré sa nelíšia o viac než 2 % pre zaťaženie brzdy a spotrebu paliva.
- 3.7. Teplota chladiaceho média na výstupe z motora sa musí udržiavať na hodnote špecifikovanej výrobcom. Pokiaľ nie je táto teplota výrobcom určená, musí byť táto teplota $353 \text{ K} \pm 5 \text{ K}$. Pre vzduchom chladené motory musí byť udržiavaná teplota v bode určenom výrobcom v rozpätí $\pm \frac{0}{20}$ K od maximálnej hodnoty určenej výrobcom pre referenčné podmienky.
- 3.8. Teplota paliva sa má merať na vstupe do karburátora alebo na vstupe do vstrekovacieho čerpadla a má sa udržiavať v limitoch stanovených výrobcom motora.
- 3.9. Teplota mazacieho oleja meraná v olejovej vani alebo na výstupe z olejového chladiča, ak je namontovaný, sa má udržiavať v rámci limitov stanovených výrobcom motora.
- 3.10. Prídavné regulačné zariadenie sa smie použiť v prípade, že je nevyhnutné na udržanie teplôt v rozmedzí určenom vo vyššie uvedených bodoch 3.7, 3.8 a 3.9 tejto prílohy.

4. PRESNOSTĚ MERANÍ

- 4.1. Krútiaci moment: ± 11 % meraného krútiaceho momentu.

Systém merania krútiaceho momentu sa musí kalibrovať tak, aby zohľadňoval straty spôsobené trením. Presnosť v dolnej polovici meracieho rozsahu dynamometra môže byť ± 2 % nameraného krútiaceho momentu.

- 4.2. „Otáčky motora“: Otáčky sa merajú s presnosťou $\pm 0,5$ %. Otáčky motora sa prednostne merajú automaticky synchronizovaným otáčkomerom a chronometrom (alebo počítačom času).
- 4.3. Spotreba paliva: ± 1 % nameranej spotreby.
- 4.4. Teplota paliva: ± 2 K.
- 4.5. Teplota nasávaného vzduchu motorom: ± 1 K.
- 4.6. Barometrický tlak: ± 100 Pa.
- 4.7. Tlak v sacom potrubí: ± 50 Pa.
- 4.8. Tlak vo výfukovom potrubí: ± 200 Pa.

5. KOREKČNÉ FAKTORY VÝKONU

5.1. Definícia

Korekčný faktor výkonu je koeficient na stanovenie výkonu motora za referenčných atmosférických podmienok, špecifikovaných v bode 5.2:

pričom:

$$P_o = L \cdot P$$

P_o je korigovaný výkon (t. j. výkon pri referenčných atmosférických podmienkach)

L je korekčný faktor (L_a alebo L_d)

P je nameraný výkon (pri skúške)

5.2. Referenčné atmosférické podmienky

5.2.1. Teplota (T_o): 298 K (25 °C)5.2.2. Suchý tlak (P_{s0}): 99 kPa

Poznámka: Suchý tlak vychádza z celkového tlaku 100 kPa a tlaku vodných pár 1 kPa.

5.3. Skúšobné atmosférické podmienky

Atmosférické podmienky v priebehu skúšky musia byť takéto:

5.3.1. Teplota (T)

Pre zážihové motory: $288 \text{ K} \leq T \leq 308 \text{ K}$

Pre dieselové motory $283 \text{ K} \leq T \leq 313 \text{ K}$

5.3.2. Tlak (P_s)

$80 \text{ kPa} \leq P_s \leq 110 \text{ kPa}$

5.4. Stanovenie korekčného faktora α_a a α_d ⁽¹⁾5.4.1. Súčiniteľ α_a zážihového motora s atmosférickým satím alebo preplňovaného zážihového motora

Korekčný faktor α_a sa získa pomocou tohto vzorca:

$$\alpha_a = \left(\frac{99}{P_s} \right)^{1,2} \cdot \left(\frac{T}{298} \right)^{0,6} \quad (2)$$

Kde:

P_s je celkový suchý atmosférický tlak v kilopascaloch (kPa); to znamená celkový barometrický tlak bez tlaku vodnej pary,

T je absolútna teplota motorom nasávaného vzduchu v Kelvinoch (K).

Podmienky, ktoré v laboratóriu musia byť dodržané

Aby bola skúška platná, musia byť hodnoty korekčného súčiniteľa α_a také, aby $0,93 \leq \alpha_a \leq 1,07$.

Ak sú tieto limity prekročené, musí sa získaná korigovaná hodnota uviesť v skúšobnom protokole, kde sa presne uvedú aj podmienky skúšky (teplota a tlak).

⁽¹⁾ Skúšky sa môžu vykonávať v klimatizovaných skúšobných priestoroch, kde sa môžu regulovať atmosférické podmienky.

⁽²⁾ V prípade motorov vybavených automatickými regulátormi teploty vzduchu, ak je zariadenie také, že pri plnom zaťažení pri teplote 25 °C sa nedodáva žiaden ohrievaný vzduch, skúška sa vykoná s úplne uzavretým zariadením. Ak zariadenie stále pracuje pri 25 °C, potom sa skúška musí vykonať so zariadením za bežnej prevádzky a exponent teploty v korekčnom faktore je nula (žiadna teplotná korekcia).

5.4.2. Dieselové motory – faktor α_d

Korekčný faktor výkonu (α_d) pre vznetové motory pri konštantnom prívode paliva sa stanoví podľa vzorca:

$$\text{kde } \alpha_d = (f_a) f_m$$

f_a je atmosférický faktor

f_m je charakteristický parameter pre každý typ motora a nastavenia

5.4.2.1. Atmosférický faktor f_a

Tento faktor udáva vplyvy podmienok prostredia (tlak, teplota a vlhkosť) na vzduch nasávaný motorom. Vzorec pre atmosférický faktor sa líši podľa typu motora.

5.4.2.1.1. Zážihové motory s prirodzeným nasávaním a mechanicky preplňované motory

$$f_a = \left(\frac{99}{P_s} \right) \cdot \left(\frac{T}{298} \right)^{0,7}$$

5.4.2.1.2. Motory s turbodúchadlom s chladením alebo bez chladenia nasávaného vzduchu

$$f_a = \left(\frac{99}{P_s} \right)^{0,7} \cdot \left(\frac{T}{298} \right)^{1,5}$$

5.4.2.2. Faktor motora f_m

f_m je funkciou q_c (korigovaný prietok paliva) podľa tohto vzorca:

$$f_m = 0,036 q_c - 1,14$$

kde: $q_c = q/r$

Kde:

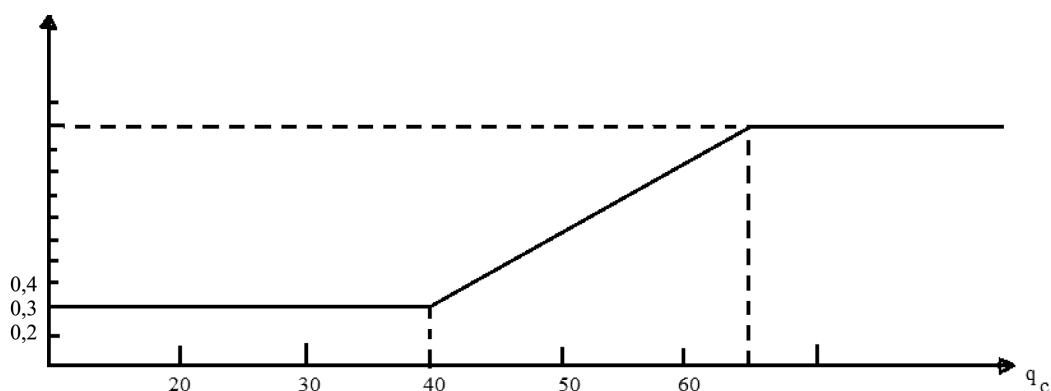
q je prietok paliva v miligramoch na cyklus a na liter celkového zdvihového objemu (mg/(liter.cyklus)).

r je pomer tlakov na výstupe a vstupe kompresora ($r = 1$ pre motory s prirodzeným nasávaním)

Tento vzorec je platný pre interval hodnôt q_c medzi 40 mg/(liter.cyklus) a 65 mg/(liter.cyklus)

Pre hodnoty q_c nižšie ako 40 mg/(liter.cyklus) sa použije konštantná hodnota f_m 0,3 ($f_m = 0,3$).

Pre hodnoty q_c vyššie ako 65 mg/(liter.cyklus) sa použije konštantná hodnota f_m 1,2 ($f_m = 1,2$) (pozri obrázok):

5.4.2.3. Podmienky, ktoré v laboratóriu musia byť dodržané

Aby bola skúška platná: korekčný koeficient α_d musí byť v rozmedzí $0,9 \leq \alpha_d \leq 1,1$

Ak sú tieto limity prekročené, musí sa získaná korigovaná hodnota uviesť v skúšobnom protokole, kde sa presne uvedú aj podmienky skúšky (teplota a tlak).

Doplnok

Výsledky skúšok merania čistého výkonu motora

Tento formulár vyplní laboratórium, ktoré vykonalo skúšku.

1. Podmienky skúšania
 - 1.1. Merané tlaky pri maximálnom výkone
 - 1.1.1. Celkový barometrický tlak: Pa
 - 1.1.2. Tlak vodných pár: Pa
 - 1.1.3. Protitlak výfuku: Pa
 - 1.2. Merané teploty pri maximálnom výkone
 - 1.2.1. vstupného vzduchu: K
 - 1.2.2. na výstupe z medzichladiča: K
 - 1.2.3. chladiacej kvapaliny:
 - 1.2.3.1. chladiacej kvapaliny na výstupe z motora: K ⁽¹⁾
 - 1.2.3.2. v referenčnom bode v prípade vzduchového chladenia: K ⁽¹⁾
 - 1.2.4. mazacieho oleja: K (uviesť miesto merania)
 - 1.2.5. paliva
 - 1.2.5.1. na vstupe palivového čerpadla: K
 - 1.2.5.2. v zariadení na meranie spotreby paliva: K
 - 1.2.6. vo výfuku, nameraná v bode susediacom s výstupovou prírubou (resp. prírubami) výfukového potrubia (resp. potrubí): °C
 - 1.3. Otáčky motora pri voľnobehu: min⁻¹
 - 1.4. Charakteristiky dynamometra
 - 1.4.1. Značka: Predloha:
 - 1.4.2. Typ:
 - 1.5. Charakteristiky opacimetra
 - 1.5.1. Značka:
 - 1.5.2. Typ:
2. Palivo
 - 2.1. Pre zážihové motory na kvapalné palivo
 - 2.1.1. Značka:
 - 2.1.2. Špecifikácia:
 - 2.1.3. Antidetonačné prísady (olovo atď.):.....
 - 2.1.3.1. Typ:

⁽¹⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

- 2.1.3.2. Obsah: mg/l
- 2.1.4. Oktánové číslo RON: (ASTM D 26 99-70)
- 2.1.4.1. MON č.:
- 2.1.4.2. Hustota: g/cm³ pri 288 K
- 2.1.4.3. Dolná výhrevnosť: kJ/kg

	Otáčky motora (min ⁻¹)	Menovitý prietok G (litre/sekunda)	Limitné absorpčné hodnoty (m ⁻¹)	Namerané absorpčné hodnoty (m ⁻¹)
1				
2				
3				
4				
5				
6				

Maximálny čistý výkon: kW pri min⁻¹

Maximálny čistý krútiaci moment: Nm pri min⁻¹

2.2. Pre zážihové a dvojpališkové motory na plynné palivo

- 2.2.1. Značka:
- 2.2.2. Špecifikácia:
- 2.2.3. Tlak v zásobníku: bar
- 2.2.4. Tlak pri použití: bar
- 2.2.5. Dolná výhrevnosť: kJ/kg

2.3. Pre vznetové motory na plynné palivo

- 2.3.1. Spôsob plnenia: plyn
- 2.3.2. Špecifikácia použitého plynu:.....
- 2.3.3. Pomer motorová nafta/plyn:.....
- 2.3.4. Dolná výhrevnosť:.....

2.4. Pre vznetové a dvojpališkové motory na dieselové palivo

- 2.4.1. Značka:
- 2.4.2. Špecifikácia použitého paliva:.....
- 2.4.3. Cetánové číslo (ASTM D 976-71).....
- 2.4.4. Hustota: g/cm³ pri 288 K
- 2.4.5. Dolná výhrevnosť: kJ/kg

3. Mazivo

- 3.1. Značka:

- 3.2. Špecifikácia:
- 3.3. SAE viskozita:
4. Podrobné výsledky meraní ⁽²⁾

Otáčky motora, mi^{-1}		
Nameraný krútiaci moment, Nm		
Nameraný výkon, kW		
Nameraný prietok paliva, g/h		
Barometrický tlak, kPa		
Tlak vodnej pary, kPa		
Teplota nasávaného vzduchu, K		
Výkon, ktorý je potrebný pridať pre č. 1 pomocné zariadenia neuvedené č. 2 v tabuľke hore, v kW č. 3		
Korekčný faktor výkonu		
Korigovaný brzdny výkon, kW (s/bez ⁽¹⁾ ventilátora)		
Výkon ventilátora, kW (odpočíta sa ak ventilátor nie je namontovaný)		
Čistý výkon, kW		
Čistý krútiaci moment, Nm		
Korigovaná špecifická spotreba paliva g/(kWh) ⁽²⁾		
Teplota chladiacej kvapaliny na výstupe, K		
Teplota mazacieho oleja t v meracom bode, K		
Teplota vzduchu za preplňovačom, K ⁽³⁾		
Teplota paliva na vstupe vstrekovacieho čerpadla, K		
Teplota vzduchu za chladičom plniaceho vzduchu, K ⁽³⁾		
Tlak za preplňovačom, kPa ⁽³⁾		
Tlak za chladičom plniaceho vzduchu, kPa		

Poznámky:

⁽¹⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

⁽²⁾ Ráta sa s čistým výkonom pre vznetové a zážihové motory, v druhom prípade násobené

⁽³⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

⁽²⁾ Krivky charakteristík čistého výkonu a čistého krútiaceho momentu sa majú nakresliť ako funkcie otáčok motora.

PRÍLOHA 6

METÓDA MERANIA ČISTÉHO VÝKONU A MAXIMÁLNEHO 30-MINÚTOVÉHO VÝKONU ELEKTRICKÝCH HNAČÍCH JEDNOTIEK

1. TIETO POŽIADAVKY PLATIA PRE MERANIE MAXIMÁLNEHO ČISTÉHO VÝKONU A MAXIMÁLNEHO 30-MINÚTOVÉHO VÝKONU ELEKTRICKÝCH HNAČÍCH JEDNOTIEK POUŽITÝCH NA POHON ČISTO ELEKTRICKÝCH CESTNÝCH VOZIDIEL.

2. PODMIENKY SKÚŠANIA

2.1. Hnacia jednotka musí byť v chode v súlade s odporúčaniami výrobcu.

2.2. Ak meranie výkonu môže byť vykonané iba na hnacej jednotke s namontovanou prevodovkou alebo reduktorom, musí sa zohľadniť účinnosť.

2.3. Pomocné zariadenia

2.3.1. Pomocné zariadenia, ktoré sa majú namontovať

Prídavné zariadenia, ktoré sú nevyhnutné pre činnosť hnacej jednotky pri budúcom použití (ako je uvedené v tabuľke 1 tejto prílohy), musia byť počas skúšky namontované v tej istej pozícii ako na vozidle.

2.3.2. Pomocné zariadenia, ktoré sa majú odmontovať

Prídavné zariadenia nevyhnutné pre vlastnú činnosť vozidla a tie, ktoré môžu byť namontované na motore, sa majú počas vykonávania skúšky odmontovať. Ako príklad sa uvádza tento neúplný zoznam:

vzduchový kompresor pre brzdy, kompresor servoriadenia, kompresor systému zavesenia, klimatizačný systém atď.

Ak príslušenstvo nie je možné odmontovať, môže sa určiť výkon, ktorý pohlcuje v nezaťažených podmienkach, a pripočíta sa k nameranému výkonu.

Tabuľka 1

Pomocné zariadenia namontované pri skúške na určovanie čistého výkonu a maximálneho 30-minútového výkonu elektrických hnacích jednotiek

(„sériovo vyrábané zariadenie“ je zariadenie, ktoré výrobca dodáva na určité použitie)

Č.	Pomocné zariadenia	namontované pri skúške čistého výkonu a maximálneho 30-minútového výkonu
1	Zdroj napätia jednosmerného prúdu	Pokles napätia počas skúšky menší ako 5 %
2	Menič otáčok a regulačné zariadenie	Áno: sériovo vyrábané zariadenie
3	Kvapalinové chladiace systémy	
	Kapota motora	Nie
	Výstup z kapoty	
	Chladič ⁽¹⁾ ⁽²⁾	
	Ventilátor	
	Kryt ventilátora	Áno: sériovo vyrábané zariadenie
	Čerpadlo	
	Termostat ⁽³⁾	

Č.	Pomocné zariadenia	namontované pri skúške čistého výkonu a maximálneho 30-minútového výkonu
	Chladienie vzduchom Vzduchový filter Kryt Ventilátor Systém nastavovania teploty	Áno: sériovo vyrábané zariadenie
4	Elektrické vybavenie	Áno: sériovo vyrábané zariadenie
5	Pomocný ventilátor skúšobného zariadenia	Áno, ak je potrebný

(¹) Chladič, ventilátor, kryt ventilátora, vodné čerpadlo a termostat musia byť umiestené na skúšobnom zariadení v takej istej relatívnej polohe ako na vozidle. Obeh chladiacej kvapaliny zabezpečuje len vodné čerpadlo hnacej jednotky.

Chladienie kvapaliny môže byť zabezpečené buď chladičom hnacej jednotky alebo vonkajším obvodom tak, aby strata tlaku v tomto obvode a tlak na vstupe čerpadla zostali v podstate rovnaké ako tlaky v systéme chladienia hnacej jednotky. Žalúzie chladiča, ak je nimi chladič vybavený, musia byť v otvorenej polohe.

Ak nemôže byť ventilátor, chladič a kryt ventilátora pripojený k motoru pre skúšku na skúšobnom zariadení obvyklým spôsobom, výkon absorbovaný ventilátorom, keď je namontovaný samostatne v správnej polohe vzhľadom na chladič a kryt (ak sa používa), sa určuje pri otáčkach zodpovedajúcich otáčkam motora použitým na meranie výkonu motora buď výpočtom zo štandardných parametrov, alebo praktickými skúškami. Tento výkon, korigovaný na štandardné atmosférické podmienky, by sa mal odčítať od skutočného výkonu.

(²) Kde je zahrnutý odpojiteľný alebo postupový ventilátor alebo dúchadlo, mala by sa skúška vykonať s odpojeným odpojiteľným ventilátorom (alebo dúchadlom) alebo pri maximálnych sklzových podmienkach.

(³) Termostat sa môže nastaviť do úplne otvorenej polohy.

2.4. Podmienky nastavenia

Podmienky nastavenia sa musia zhodovať so špecifikáciami výrobcu pre sériový motor a musia sa použiť bez ďalšej alternatívy pre jednotlivé použitie.

2.5. Údaje, ktoré sa majú zaznamenať

2.5.1. Skúška na určenie čistého výkonu sa musí vykonať pri nastavení regulátora akcelerácie do maximálnej polohy.

2.5.2. Motor musí byť v chode podľa odporúčaní žiadateľa o typové schválenie.

2.5.3. Súčasne sa musia zaznamenať údaje o krútiacom momente a otáčkach.

2.5.4. Ak je potrebné, teplota chladiacej kvapaliny zaznamenaná na výstupe motora sa musí udržiavať na ± 5 K teploty nastavenia termostatu špecifikovanej výrobcom.

Pre pohonné jednotky chladené vzduchom sa teplota v bode určenom výrobcom musí udržiavať v rozmedzí $+ 0/- 20$ K maximálnej hodnoty špecifikovanej výrobcom.

2.5.5. Teplota mazacieho oleja meraná v olejovej vani alebo na výstupe z olejového výmenníka tepla (ak je) sa musí udržiavať v rozmedzí limitov predpísaných výrobcom.

2.5.6. Ak je potrebné, môže sa použiť pomocný regulačný systém na udržiavanie teploty v rozmedzí limitov špecifikovaných v bodoch 2.5.4 a 2.5.5.

3. PRESNOSŤ MERANÍ

- 3.1. Krútiaci moment: $\pm 1\%$ meraného krútiaceho momentu.

System merania krútiaceho momentu sa musí kalibrovať tak, aby zohľadňoval straty spôsobené trením. Presnosť v dolnej polovici meracieho rozsahu dynamometra môže byť $\pm 2\%$ nameraného krútiaceho momentu.

- 3.2. Otáčky motora: $0,5\%$ nameraných otáčok.

- 3.3. Teplota vzduchu nasávaného do motora: $\pm 2\text{ K}$.
-

PRÍLOHA 7

KONTROLA ZHODY VÝROBY

1. VŠEOBECNÉ

Tieto požiadavky sú zhodné so skúškami, ktoré sa vykonávajú na kontrolu zhody výroby, podľa bodu 6 a jeho podbodov.

2. SKÚŠOBNÉ POSTUPY

Metódy skúšania a meracie prístroje musia byť také, ako sú opísané v prílohe 5 alebo 6 k tomuto predpisu.

3. ODBER VZORIEK

Vyberie sa jedna hnacia jednotka. Ak po skúške podľa bodu 5.1 sa hnacia jednotka nezhoduje s požiadavkami tohto predpisu, musia sa preskúšať ďalšie dve hnacie jednotky.

4. KRITÉRIÁ MERANIA

4.1. Čistý výkon spaľovacieho motora

Počas skúšok na overenie zhody výroby sa musí merať výkon pri dvoch otáčkach motora S1 a S2, zodpovedajúcich bodom merania maximálneho výkonu a maximálneho krútiaceho momentu akceptovaného pre typové schválenie. Pri týchto dvoch úrovniach otáčok motora, ktoré sú v prípustnej tolerancii $\pm 5\%$, sa čistý výkon meraný najmenej v jednom bode v rámci rozsahov $S1 \pm 5\%$ a $S2 \pm 5\%$ nesmie odlišovať o viac ako $\pm 5\%$ od hodnoty, ktorá je schválená.

4.2. Čistý výkon a maximálny 30-minútový výkon elektrických hnacích jednotiek

Pri skúškach na overenie zhody výroby sa musí čistý výkon merať pri otáčkach motora S1 zodpovedajúcich bodu merania maximálneho výkonu akceptovaného pre typové schválenie. Pri týchto otáčkach sa nesmie čistý výkon odlišovať o viac ako $\pm 5\%$ od hodnoty, ktorá je schválená.

5. VYHODNOTENIE VÝSLEDKOV

5.1. Ak čistý výkon a maximálny 30-minútový výkon hnacej jednotky, skúšanej podľa bodu 2, spĺňa požiadavku bodu 4, výroba sa považuje za zhodnú s typovým schválením.

5.2. Ak požiadavky bodu 4 nie sú splnené, preskúšajú sa takým istým spôsobom ďalšie dve hnacie jednotky.

5.3. Ak hodnota čistého výkonu alebo maximálneho 30-minútového výkonu druhej a/alebo tretej hnacej jednotky z bodu 5.2 nespĺňa požiadavky bodu 4, výroba bude považovaná za nevyhovujúcu požiadavkám tohto predpisu a uplatnia sa podmienky bodu 7.1.

PRÍLOHA 8

REFERENČNÉ PALIVÁ

1. Technické údaje referenčných palív LPG

		Palivo A	Palivo B	Skúšobná metóda
Zloženie:				ISO 7941
C3	0,1 % objemu	30 ± 2	85 ± 2	
C4	0,1 % objemu	zvyšok	zvyšok	
< C3, > C4	0,1 % objemu	max. 2 %	max. 2 %	
Olefiny	0,1 % objemu	9 ± 3	12 ± 3	
Zvyšok po odparení	ppm	max. 50	max. 50	NFM 41-015
Obsah vody		žiadne	žiadne	vizuálna kontrola
Obsah síry	ppm hmotnosti (*)	max. 50	max. 50	EN 24260
Sírovodík		žiadne	žiadne	
Korózia medi	hodnotenie	Trieda 1	Trieda 1	ISO 625 1 (**)
Zápach		Charakteristická	Charakteristická	
Oktánové číslo stanovené motorovou metódou MON		min. 89	min. 89	EN 589 príloha B

(*) Hodnota, ktorá sa určí za štandardných podmienok 293,2 K (20 °C) a 101,3 kPa.

(**) Touto metódou nemožno presne určiť prítomnosť korozívnych materiálov, ak vzorka obsahuje inhibítory korózie alebo iné chemikálie, ktoré znižujú korozívne pôsobenie vzorky na prúžok medi. Pridávanie takýchto zlúčenín len na účely ovplyvnenia výsledkov skúšky je preto zakázané.

2. Technické údaje referenčného paliva NG

		G20	G23	G25
Zloženie:				
CH ₄	% objemu	100	92,5	86
N ₂	% objemu	0	7,5	14
Wobbe Index (*)	MJ/m ³	53,6 ± 2 %	48,2 ± 2 %	43,9 ± 2 %

(*) podľa spalného tepla a vypočíta sa pri 0 °C.

Plyny tvoriace zmesi musia mať najmenej tieto čistoty:

N₂: 99 %

CH₄: 95 % s celkovým obsahom vodíka, oxidu uhoľnatého a kyslíka nižším ako 1 % a celkovým obsahom dusíka a oxidu uhličitého nižším ako 2 %.

Wobbeov index je pomer výhrevnosti plynu na jednotkový objem a druhej odmocniny jeho relatívnej hustoty za rovnakých referenčných podmienok:

$$\text{Wobbeov index} = H_{\text{gas}} \frac{\sqrt{\rho_{\text{air}}}}{\sqrt{\rho_{\text{gas}}}}$$

s/so

H_{gas} = výhrevnosť paliva v MJ/m³

ρ_{air} = hustota vzduchu pri 0 °C

ρ_{gas} = hustota paliva pri teplote 0 °C

Uvádza sa, že Wobbeov index je celkový alebo čistý podľa toho, či je výhrevnosť celková (spalné teplo) alebo čistá výhrevnosť.

Právny účinok podľa medzinárodného práva verejného majú iba originálne texty EHK OSN. Status tohto predpisu a dátum nadobudnutia jeho platnosti je potrebné overiť v poslednom znení dokumentu EHK OSN o statuse TRANS/WP.29/343, ktorý je k dispozícii na internetovej stránke:

<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocsts.html>

**Predpis Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (EHK OSN) č. 115 –
Jednotné ustanovenia o typovom schvaľovaní:**

I. osobitných retrofitných systémov pre LPG (skvapalnené ropné plyny) montovaných do motorových vozidiel na používanie LPG v ich pohonnom systéme

II. osobitných retrofitných systémov pre CNG (stlačený zemný plyn) montovaných do motorových vozidiel na používanie CNG v ich pohonnom systéme

Obsahuje celý platný text vrátane:

doplňku 6 k pôvodnému zneniu predpisu – dátum nadobudnutia účinnosti: 10. júna 2014

PREDPIS

1. Rozsah pôsobnosti
2. Vymedzenie pojmov
3. Žiadosť o typové schválenie
4. Označenia
5. Typové schválenie
6. Špecifikácie týkajúce sa retrofitných systémov
7. Návod na obsluhu
8. Úprava a rozšírenie schválenia typu retrofitného systému
9. Zhoda výroby
10. Sankcie v prípade nezahody výroby
11. Definitívne zastavenie výroby
12. Názvy a adresy technických služieb zodpovedných za vykonávanie schvaľovacích skúšok a názvy a adresy schvaľovacích úradov

PRÍLOHY

- 1A Oznámenie týkajúce sa udelenia, rozšírenia, zamietnutia alebo odňatia typového schválenia alebo definitívneho zastavenia výroby typu retrofitného zariadenia pre LPG podľa predpisu č. 115

- 1B Oznamenie týkajúce sa udelenia, rozšírenia, zamietnutia alebo odňatia typového schválenia alebo definitívneho zastavenia výroby typu retrofitného zariadenia pre CNG podľa predpisu č. 115
- 2A Usporiadanie značky typového schválenia retrofitného systému pre LPG
- 2B Usporiadanie značky typového schválenia retrofitného systému pre CNG
- 3A Úplný zoznam informácií na účely typového schválenia retrofitného systému pre LPG montovaného do vozidla
- 3B Úplný zoznam informácií na účely typového schválenia retrofitného systému pre CNG montovaného do vozidla
- 4. Opis postupov pri skúške tesnosti systémov CNG/LPG zabudovaných do vozidiel
- 5. Predpisy týkajúce sa pripevnenia nádrže resp. nádrží na LPG a CNG
- 6A Dvojpaliivé vozidlá s benzínovými motormi s priamym vstrekováním – výpočet pomeru LPG voči energii
- 6B Dvojpaliivé vozidlá s benzínovými motormi s priamym vstrekováním – výpočet pomeru CNG voči energii

1. ROZSAH PÔSOBNOSTI

Tento predpis sa uplatňuje na:

- 1.1. Časť I: osobitné retrofitné systémy pre LPG montované do motorových vozidiel na používanie LPG v ich pohonom systéme.

Časť II: osobitné retrofitné systémy pre CNG montované do motorových vozidiel na používanie CNG v ich pohonom systéme.
- 1.2. Tento predpis sa uplatňuje v prípade, keď výrobca retrofitných systémov zachová pôvodné vlastnosti celého systému pre špecifický rad vozidiel rodiny, ktorému bol typové schválenie udelené.
- 1.3. Tento predpis sa neuplatňuje na postupy, kontroly a inšpekcie zamerané na overenie správnej montáže retrofitných systémov vo vozidlách, keďže tieto aspekty závisia od právomoci zmluvnej strany, na území ktorej je vozidlo evidované.
- 1.4. Tento predpis sa uplatňuje na retrofitné systémy určené na montáž do vozidiel kategórie M a N ⁽¹⁾, s výnimkou:
 - a) vozidlá typovo schválené podľa predpisu č. 83 v znení série zmien 00, 01, 02, 03 alebo 04;
 - b) vozidlá typovo schválené podľa predpisu č. 49 v znení série zmien 00, 01, 02 alebo 03;
 - c) vozidlá typovo schválené podľa smernice Rady 70/220/EHS ⁽²⁾ vrátane, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/69/ES ⁽³⁾;
 - d) vozidlá typovo schválené podľa smernice Rady 88/77/EHS ⁽⁴⁾ vrátane, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/1/ES ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Podľa definície v Konsolidovanej rezolúcii o konštrukcii vozidiel (R.E.3), dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2, bod 2. – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 76, 6.4.1970, s. 1.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 282, 1.11.1996.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 36, 9.2.1988, s. 33.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 40, 17.2.1996, s. 1.

- 1.5. Požiadavky na rozdielne kategórie (M_1 , N_1 alebo iné) sú vymedzené v odsekoch 2 až 7 ⁽⁶⁾.
- Keď sa do vozidla namontuje retrofitný systém, upravené vozidlo musí spĺňať všetky ustanovenia predpisu, na základe ktorého bolo typové schválenie pôvodne udelené.
2. VYMEDZENIE POJMOV
- 2.1. „Typové schválenie retrofitného systému pre LPG alebo CNG“ je schválenie typu retrofitného systému na zabudovanie do motorových vozidiel na spaľovanie LPG alebo CNG.
- 2.1.1. Osobitný retrofitný systém pre LPG schváleného typu, môže pozostávať z viacerých komponentov, ktoré sú zatriedené a typovo schválené podľa časti I predpisu č. 67 v znení série zmien 01 a osobitného návodu na obsluhu vozidla.
- 2.1.2. Osobitný retrofitný systém pre CNG schváleného typu, môže pozostávať z viacerých komponentov, ktoré sú zatriedené a typovo schválené podľa časti I predpisu č. 110 a osobitného návodu na obsluhu vozidla.
- 2.1.3. „Vozidlo sa považuje za jednopalivové“ vtedy, keď je po zabudovaní retrofitného systému predovšetkým skonštruované na stály pohon spaľovaním LPG alebo CNG, môže však mať benzínový systém na núdzové účely, v prípade ktorého je obsah palivovej nádrže maximálne 15 litrov benzínu.
- 2.1.4. „Vozidlo sa považuje za dvojpaličové“ vtedy, keď je po zabudovaní retrofitného systému vybavené zásobníkom plynu a osobitnou palivovou nádržou s objemom viac ako 15 litrov benzínu, a je skonštruované na pohon spaľovaním len jedného paliva. Súčasné používanie oboch palív je obmedzené množstvom alebo časom trvania.
- 2.1.5. „Systém hlavného a závislého zariadenia“ je retrofitný systém, v ktorom je elektronická riadiaca jednotka LPG alebo elektronická riadiaca jednotka CNG schopná prepnúť reguláciu pomocou elektronickej riadiacej jednotky zo spaľovania benzínu na spaľovanie LPG alebo CNG.
- 2.1.6. „Pôvodné vozidlo“ je vozidlo pred namontovaním retrofitného systému.
- 2.2. „Špecifický retrofitný systém pre LPG alebo CNG schváleného typu“ je systém, ktorý sa nelíši v takých znakoch, ako je:
- 2.2.1. výrobca retrofitného systému (zodpovedný za žiadosť o typové schválenie retrofitného systému);
- 2.2.2. typ tlakového regulátora/vaporizéra od rovnakého výrobcu;
- 2.2.3. typ plynového palivového systému od rovnakého výrobcu (t. j. indukčná miešačka, vstrekovacie zariadenie, jednobodový alebo viacbodový systém vstrekovania pary alebo kvapaliny);
- 2.2.4. stanovené typy snímačov a ovládačov;
- 2.2.5. typ palivovej nádrže (t. j. odvod kvapaliny LPG/tlak výparov LPG, odvod výparov LPG, odvod kvapaliny LPG/tlaku pomocou čerpadla, odvod výparov CNG), bezpečnostné zariadenia a príslušenstvo palivovej nádrže podľa predpisu č. 67 v znení série zmien 01 alebo prípadne podľa predpisu č. 110 (t. j. poistný tlakový ventil);
- 2.2.6. zariadenia na pripevnenie palivovej nádrže;
- Poznámka:* Pokiaľ ide o body 2.2.4, 2.2.5 a 2.2.6, výrobca retrofitného zariadenia môže do svojho návodu na montáž doplniť iné komponenty uvedené v typovom schválení ako vzájomne vymeniteľné položky (pozri bod 7).
- 2.2.7. typ elektrickej riadiacej jednotky od rovnakého výrobcu;
- 2.2.8. základné princípy softvéru a stratégia regulácie;
- 2.2.9. návod na montáž (pozri bod 7);
- 2.2.10. návod pre koncového používateľa (pozri bod 7).

⁽⁶⁾ Pokiaľ ide o požiadavky na bezpečnosť, odporúča sa uplatňovanie minimálnych požiadaviek predpisu č. 67 v znení série zmien 01 a predpisu č. 110 na všetky vozidlá vybavené retrofitnými systémami.

- 2.3. „Výrobca systému“ je organizácia, ktorá môže prevziať technickú zodpovednosť za výrobu retrofitných systémov pre LPG a CNG a môže preukázať, že sa vyznačuje potrebnými vlastnosťami a má nevyhnutné prostriedky na dosiahnutie posúdenia kvality a zhody výroby retrofitného systému.
- 2.4. „Subjekt vykonávajúci montáž“ je organizácia, ktorá môže na seba prevziať technickú zodpovednosť za správnu a bezpečnú montáž typovo schváleného retrofitného systému pre LPG a CNG v súlade s bodom 6.1.1.3, respektíve bodom 6.2.1.3 tohto predpisu (7).
- 2.5. Na účely tohto predpisu je „základné vozidlo“, pokiaľ ide o systém LPG aj systém CNG, vozidlo, ktoré sa vyberie na účely preukázania splnenia požiadaviek tohto predpisu a na ktoré sa vzťahujú vozidlá určitého radu.
- 2.5.1. Podľa tohto nariadenia je „vozidlo radu“ vozidlo, ktoré má so základným vozidlom spoločné tieto základné vlastnosti:

Vymedzenie pojmu „rad“ je založené na vlastnostiach pôvodného vozidla.

- 2.5.1.1. a) je vyrobené rovnakým výrobcom vozidiel;
- b) je zaradené do rovnakej kategórie M₁, M₂, M₃, N₁, N₂ alebo N₃. Vozidlá zatriedené do kategórie M₁ a N₁ môžu patriť do rovnakého radu.
- c) podlieha rovnakým emisným limitom alebo limitom, ktoré sú uvedené v predchádzajúcich sériách zmien k uplatniteľnému predpisu;
- d) ak má plynový palivový systém centrálny prívod pre celý motor: jeho typovo schválený výkon je 0,7 až 1,15-násobkom výkonu základného motora. Ak má plynový palivový systém samostatný prívod do každého valca: jeho typovo schválený výkon na valec je 0,7 až 1,15-násobkom výkonu motora základného vozidla;
- e) prívod paliva a proces spaľovania (vstrekovanie: priame alebo nepriame, jednobodové alebo viacbodové);
- f) má rovnaký systém regulácie znečisťujúcich látok:
- i) rovnaký typ katalyzátora, ak je namontovaný (trojcestný, oxidačný, na zníženie emisií NO_x);
 - ii) vstrekovanie vzduchu (s alebo bez);
 - iii) recirkulácia výfukových plynov (s recirkuláciou alebo bez nej).

Ak skúšané vozidlo nebolo vybavené vstrekovaním vzduchu alebo recirkuláciou výfukových plynov, motory s týmito zariadeniami sú povolené.

2.5.1.2. So zreteľom na požiadavku bodu 2.5.1.1 písm. a) sa rad vozidiel môže vzťahovať aj na vozidlá vyrábané inými výrobcami vozidiel, ak možno schvaľovaciemu úradu preukázať, že sa používa rovnaký typ motora a emisná stratégia.

2.5.1.3. So zreteľom na požiadavku bodu 2.5.1.1 písm. d):

- a) ak v prípade centrálného prívodu paliva pre celé vozidlo overovacia skúška preukáže, že dve vozidlá poháňané plynom by mohli patriť do rovnakého radu vozidiel s výnimkou ich typovo schváleného výkonu P1, resp. P2 (P1 < P2), a obidve sa skúšajú, akoby boli základnými vozidlami, ich príslušnosť k jednému radu vozidiel sa bude považovať za platnú pri typovo schválenom výkone v rozsahu od 0,7*P1 do 1,15*P2;

(7) V rámci legislatívnej právomoci zmluvnej strany, ako sa uvádza v bode 1.3 tohto predpisu, s cieľom zaistiť náležitú spôsobilosť subjektu vykonávajúceho montáž, sa odporúča požadovať platné osvedčenia vydané výrobcou systému a/alebo kvalifikovanými organizáciami, ktoré potvrdzujú potrebné odborné znalosti zamestnancov tohto subjektu a jeho vhodnosti vykonávať montáž retrofitného systému.

- b) ak v prípade samostatného prívodu paliva pre každý valec overovacia skúška preukáže, že dve vozidlá poháňané plynom by mohli patriť do rovnakého radu vozidiel s výnimkou ich typovo schváleného výkonu, teda P1 resp. P2 ($P1 < P2$), a obidve sa skúšajú, akoby boli základnými vozidlami, ich príslušnosť k jednému radu vozidiel sa bude považovať za platnú pri typovo schválenom výkone v rozsahu od $0,7 \cdot P1$ do $1,15 \cdot P2$.
- 2.5.1.4. So zreteľom na požiadavku bodu 2.5.1.1 písm. f) v prípade systému „hlavného a závislého zariadenia“ podľa vymedzenia v bode 2.1.6 sa príslušnosť k jednému radu vozidiel bude považovať za platnú, bez ohľadu na prítomnosť vstrekovania vzduchu alebo recirkulácie výfukových plynov.
- 2.6. Pokiaľ ide o vymedzenia komponentov retrofitných systémov pre LPG, pozri predpis č. 67 v znení série zmien 01.
- 2.7. Pokiaľ ide o vymedzenia komponentov retrofitných systémov pre CNG, pozri predpis č.110.
3. ŽIADOSŤ O TYPOVÉ SCHVÁLENIE
- 3.1. Žiadosť o typové schválenie určitého retrofitného systému predkladá výrobca alebo jeho riadne splnomocnený zástupca.
- 3.2. K žiadosti sa prikladajú nasledujúce doklady vyhotovené trojmo s týmito podrobnosťami:
- 3.2.1. opis retrofitného systému, ktorý zahŕňa všetky príslušné podrobnosti, a to vrátane čísel typových schválení každého komponentu podľa prílohy 3A k tomuto predpisu pre systém LPG a prílohy 3B k tomuto predpisu pre systém CNG;
- 3.2.2. opis základného vozidla, resp. vozidiel, na ktorom sa budú skúšať požiadavky tohto predpisu;
- 3.2.3. opis všetkých úprav uplatnených na pôvodné základné vozidlo, len v prípade dvojpaliivového vozidla;
- 3.2.4. overenie zhody so špecifikáciami predpísanými v bode 6. tohto predpisu;
- 3.2.5. ak je to potrebné na účely bodu 5.2, oznámenie o udelení typového schválenia retrofitnému systému základného vozidla, ktoré je odlišné od retrofitného systému, pre ktorý sa typové schválenie žiada, osvedčuje, že retrofitný systém bol schválený ako systém hlavného a závislého zariadenia podľa vymedzenia v bode 2.1.5.
- 3.3. Návod, resp. návody na inštaláciu, pokiaľ ide o montáž retrofitného systému do základného vozidla, resp. vozidiel.
- 3.4. Návod pre koncového používateľa.
- 3.5. Vzorka konkrétneho retrofitného systému, riadne namontovaného v základnom vozidle, resp. vozidlách.
4. OZNAČENIA
- 4.1. K vzorke, resp. vzorkám určitého retrofitného systému predložené na typové schválenie sa priloží štítok s obchodným menom alebo ochrannou známkou výrobcu retrofitného systému a typom, ako je uvedené v prílohe 2A a 2B.
- 4.2. Všetky retrofitné systémy namontované vo vozidle patriaceho k určitému radu vozidiel podľa vymedzenia v bode 2 tohto predpisu musia byť označené štítkom, na ktorom je uvedené číslo typového schválenia a technické špecifikácie, ako sa vyžaduje v prílohe 2A a 2B. Tento štítok musí byť pevne pripustený k nosnej konštrukcii vozidla a musí byť zreteľne čitateľný a nezmazateľný.
5. TYPOVÉ SCHVÁLENIE
- 5.1. Ak vzorka retrofitného systému predložená na typové schválenie spĺňa požiadavky bodu 6 tohto predpisu, typové schválenie sa retrofitnému systému udelí.
- 5.2. Retrofitné systémy, ktoré už boli typovo schválené ako systémy hlavného a závislého zariadenia v najmenej jednom základnom vozidle, nemusia byť v súlade s bodom 6.1.4.4.2.1 alebo 6.2.4.4.2.1 tohto predpisu.

- 5.3. Každému schválenému typu retrofitného systému sa prideliť číslo typového schválenia. Jeho prvé dve číslice (v súčasnosti 00 podľa predpisu v jeho pôvodnom znení) označujú sériu zmien obsahujúcu posledné závažné technické zmeny vykonané v predpise v čase vydania typového schválenia. Tá istá zmluvná strana nesmie prideliť to isté číslo typového schválenia inému typu retrofitného zariadenia.
- 5.4. Oznámenie o udelení typového schválenia alebo o jeho odmietnutí či rozšírení, pokiaľ ide o typ/časť retrofitného systému podľa tohto predpisu, sa zasiela zmluvným stranám, ktoré uplatňujú tento predpis, prostredníctvom formulára oznámenia podľa vzoru uvedeného v prílohe 1A a 1B k tomuto predpisu.
- 5.5. Na všetky retrofitné systémy zhodné s typom schváleným podľa tohto predpisu sa navyše k značke predpísanej v bode 4.1 na štítok umiestni medzinárodná značka typového schválenia, ako je uvedené v prílohe 2A a 2B. Táto značka typového schválenia pozostáva z:
- 5.5.1. písmena „E“ v kruhu, za ktorým nasleduje rozlišovacie číslo štátu, ktorý udelil typové schválenie ⁽⁸⁾;
- 5.5.2. čísla tohto predpisu, za ktorým nasleduje písmeno „R“, pomlčka a číslo typového schválenia vpravo od kruhu uvedeného v bode 5.5.1. Číslo typového schválenia pozostáva z čísla typového schválenia retrofitného systému, uvedeného vo formulári oznámenia pre tento typ (pozri bod 5.2 a prílohy 1A a 1B), ktorému predchádzajú dve čísla udávajúce poslednú sériu zmien k tomuto predpisu.
- 5.6. Značka typového schválenia musí byť jasne čitateľná a nezmazateľná.
- 5.7. V prílohe 2A a 2B k tomuto predpisu sa uvádzajú príklady usporiadania uvedeného štítku so značkou typového schválenia.
6. ŠPECIFIKÁCIE TÝKAJÚCE SA RETROFITNÝCH SYSTÉMOV
- 6.1. Časť I – špecifikácie retrofitného systému pre LPG:
- 6.1.1. Požiadavky na montáž špecifických zariadení na používanie LPG v pohonnom systéme vozidla
- 6.1.1.1. Retrofitný systém pre LPG pozostáva najmenej z týchto prvkov:
- 6.1.1.1.1. komponentov uvedených v predpise č. 67 v znení série zmien 01 a vymedzených podľa potreby;
- 6.1.1.1.2. návodu na montáž,
- 6.1.1.1.3. návodu pre koncového používateľa.
- 6.1.1.2. Retrofitný systém LPG môže zahŕňať aj komponenty uvedené ako nepovinné podľa predpisu č. 67 v znení série zmien 01.
- 6.1.1.3. Retrofitný systém pre LPG zabudovaný vo vozidle náležitým spôsobom podľa vymedzenia v uvedenom návode na montáž je v súlade s požiadavkami na montáž podľa predpisu č. 67 v znení série zmien 01. Pokiaľ ide o pripevnenie palivovej nádrže, požiadavky predpisu č. 67 v znení série zmien 01 sa považujú za splnené, ak sú splnené požiadavky prílohy 5 k tomuto predpisu.
- 6.1.2. Emisie znečisťujúcich látok a emisie CO₂ len pre kategórie vozidiel M₁ a N₁)
- 6.1.2.1. Na účely skúšobných postupov opísaných v predpise č. 83 ⁽⁹⁾ a č. 101, alebo prípadne predpise č. 49 ⁽¹⁰⁾ v rozsahu požiadaviek bodu 6.1.2.4 a 6.1.2.5 sa predloží jedna vzorka retrofitného systému pre LPG podľa opisu v bode 2.2 tohto predpisu, ktorý je namontovaný v základnom vozidle, resp. vozidlách podľa opisu v bode 2.5 tohto predpisu. Na vykonanie skúšky na porovnanie maximálneho výkonu sa dodajú vozidlá a/alebo motory opísanej v predpise č. 85 v prípade motorov alebo vymedzené v bode 6.1.3 v prípade vozidiel.

⁽⁸⁾ Rozlišovacie čísla zmluvných strán dohody z roku 1958 sú uvedené v prílohe 3 ku Konsolidovanej rezolúcii o konštrukcii vozidiel (R.E.3) (dokument ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.2/Amend.3 – www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29resolutions.html)

⁽⁹⁾ Podľa predpisu č. 83 v znení série zmien v účinnosti počas počiatočného typového schvaľovania motora.

⁽¹⁰⁾ Podľa predpisu č. 49 v znení série zmien v účinnosti počas počiatočného typového schvaľovania motora.

- 6.1.2.2. Požiadavky motora na palivo: motorom bežne používaný druh paliva môže byť:
- iba LPG (režim LPG) v prípade jednopalivových motorov ⁽⁹⁾;
 - buď bezolovnatý benzín (benzínový režim) alebo LPG (režim LPG) v prípade dvojpalivového motora;
 - motorová nafta alebo motorová nafta aj LPG (dvojpalivový motor).
- (Ustanovenia pre dvojpalivové motory je nutné ešte stanoviť.)
- 6.1.2.3. „Znečisťujúce látky“ sú:
- oxid uhoľnatý
 - uhlíkovodíky s predpokladaným pomerom:
CH_{1,85} pre benzín,
CH_{1,86} pre motorovú naftu,
CH_{2,52} pre LPG,
CH (potrebne definovať) pre duálne palivo;
 - oxidy dusíka, pričom posledne uvedené sú vyjadrené v ekvivalente oxidu dusičitého (NO₂);
 - častice atď.
- 6.1.2.4. Emisie výfukových plynov a emisie CO₂ (kategórie vozidiel M₁ a N₁):
- 6.1.2.4.1. Osobitné požiadavky na skúšky typu I (overenie priemerných emisií výfukových plynov po štarte za studena):
- 6.1.2.4.1.1. Merania výfukových emisií sa vykonajú po štarte za studena v prípade každého paliva:
- referenčného benzínu;
 - referenčného LPG A;
 - referenčného LPG B.
- Emisie CO, HC a NO_x sa vypočítajú podľa predpisu č. 83 ⁽⁹⁾.
- 6.1.2.4.1.2. Nastavenie dynamometra
- So súhlasom schvaľovacieho úradu možno použiť jednu z týchto metód:
- 6.1.2.4.1.2.1. Používanie činiteľov/koefficientov zotrvačnosti pôvodného vozidla:
- Ak sa pri typovom schvaľovaní použijú koeficienty zotrvačnosti pôvodného vozidla, uplatňujú sa tieto podmienky:
- hmotnosť základného vozidla sa odmeria spolu s retrofitným systémom namontovaným vo vozidle vrátane úplne naplnenej nádrže na LPG, alebo sa vypočíta ako súčet referenčnej hmotnosti pôvodného vozidla a hmotnosti retrofitného systému spolu s úplne naplnenou nádržou na LPG;
 - zotrvačná hmotnosť základného vozidla sa určuje podľa hmotnosti vozidla vybaveného retrofitným systémom;
 - valivý odpor základného vozidla zodpovedá hodnote pôvodného vozidla pomerne upravenej k hmotnosti základného vozidla nameranej alebo vypočítanej, ako je uvedené vyššie:

$$F0' = f0 + (\text{abs}(f0)) * (p/m)$$

Kde:

F0 = valivý odpor základného vozidla

f_0 = valivý odpor pôvodného vozidla

m = referenčná hmotnosť pôvodného vozidla

p = hmotnosť retrofitného systému;

d) ostatné koeficienty odporu základného vozidla sa rovnajú koeficientom pôvodného vozidla.

6.1.2.4.1.2.2. Pomocou tabuľky hodnôt:

a) hmotnosť základného vozidla sa odmeria spolu s retrofitným systémom namontovaným vo vozidle vrátane úplne naplnenej nádrže na LPG, alebo sa vypočíta ako súčet referenčnej hmotnosti pôvodného vozidla a hmotnosti retrofitného systému spolu s úplne naplnenou nádržou na LPG;

b) zotrvačná hmotnosť základného vozidla sa určuje podľa hmotnosti vozidla vybaveného retrofitným systémom;

c) koeficient a je koeficient, ktorý zodpovedá referenčnej hmotnosti vozidla vybaveného retrofitným systémom;

d) koeficient b je koeficient, ktorý zodpovedá referenčnej hmotnosti pôvodného vozidla.

6.1.2.4.1.3. Skúška emisií výfukových plynov v benzínovom režime

Podľa požiadaviek bodu 6.1.2.4.1.5 sa skúšky vykonávajú trikrát pri použití referenčného benzínu. Základné vozidlo, resp. vozidlá, vybavené retrofitným systémom spĺňajú limitné hodnoty podľa typového schválenia pôvodného vozidla, resp. vozidiel, a to vrátane faktorov zhoršenia uplatnených pri typovom schvaľovaní pôvodného vozidla, resp. vozidiel.

6.1.2.4.1.4. Bez ohľadu na požiadavky bodu 6.1.2.4.1.3 môžu v prípade každej znečisťujúcej látky alebo kombinácie znečisťujúcich látok výsledky jednej z troch skúšok predpísaný limit prekročiť maximálne o 10 % za predpokladu, že aritmetický priemer výsledkov týchto troch skúšok je nižší než predpísaný limit. Ak sú predpísané limity prekročené v prípade viac ako jednej znečisťujúcej látky, nie je podstatné, či sa to stane pri tej istej skúške, alebo pri rôznych skúškach.

6.1.2.4.1.5. Počet emisných skúšok predpísaný v bode 6.1.2.4.1.3 možno znížiť za týchto podmienok:

a) jedna skúška sa vyžaduje vtedy, ak výsledok v prípade každej znečisťujúcej látky podliehajúcej obmedzeniu dosahuje maximálnu hodnotu 0,7 emisného limitu

(t. j. $V_1 \leq 0,70 G$);

b) dve skúšky sa vyžadujú vtedy, ak sú v prípade každej znečisťujúcej látky podliehajúcej obmedzeniu splnené tieto požiadavky:

$V_1 \leq 0,85 G$ a $V_1 + V_2 \leq 1,70 G$ a $V_2 \leq G$

kde:

V_1 hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky získaná z prvej skúšky typu I;

V_2 hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky získaná z druhej skúšky typu I;

G limitná hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky ($CO/HC/NO_x$) podľa typového schválenia vozidla (resp. vozidiel) vydelená faktormi zhoršenia.

6.1.2.4.1.6. Skúška emisií výfukových plynov v režime LPG

Podľa požiadaviek bodu 6.1.2.4.1.8 sa skúšky vykonávajú trikrát, pričom pri každej skúške sa použije referenčný LPG. Základné vozidlo vybavené retrofitným systémom spĺňa limitné hodnoty podľa typového schválenia pôvodného vozidla, resp. vozidiel, a to vrátane faktorov zhoršenia uplatnených pri typovom schvaľovaní pôvodného vozidla, resp. vozidiel.

Ak je základné vozidlo v súlade s predpisom č. 83 v znení série zmien 05, so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/69/ES⁽¹¹⁾, s predpisom č. 49 v znení série zmien 04 alebo so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 1999/96/ES⁽¹²⁾, vozidlo smie pri každej skúške používať benzín maximálne 90 sekúnd.

V prípade vozidiel, ktoré spĺňajú posledné série zmien k predpisu č. 83 a č. 49, alebo naposledy zmenené smernice a európske nariadenia, tento čas nesmie prekročiť 60 sekúnd.

6.1.2.4.1.6.1. Štartovanie motora

Je dovolené, aby sa motor naštartoval použitím benzínu a potom prepol na LPG po vopred stanovenej dobe, ktorú vodič nemôže zmeniť.

6.1.2.4.1.6.2. Použitie benzínu

Ak je základné vozidlo v súlade s predpisom č. 83 v znení série zmien 05, so smernicou 98/69/ES, s predpisom č. 49 v znení série zmien 04 alebo so smernicou 1999/96/ES, vozidlo smie pri každej skúške používať benzín maximálne 90 sekúnd.

V prípade vozidiel, ktoré spĺňajú posledné série zmien k predpisu č. 83 a č. 49, alebo naposledy zmenené smernice a európske nariadenia, tento čas nesmie prekročiť 60 sekúnd.

6.1.2.4.1.6.3. Osobitné ustanovenia pre benzínové motory s priamym vstrekaním

Bez ohľadu na bod 6.1.2.4.1.6.2 je v prípade vozidiel s benzínovými motormi s priamym vstrekaním povolené použiť benzín výlučne alebo benzín súčasne s LPG počas celého skúšobného cyklu za predpokladu, že spotreba energie z plynu je vyššia ako 80 % celkového množstva energie spotrebovanej počas skúšky.

Tento percentuálny podiel sa vypočíta v súlade s metódou stanovenou v prílohe 6A.

6.1.2.4.1.7. Bez ohľadu na požiadavky bodu 6.1.2.4.1.6 môžu v prípade každej znečisťujúcej látky alebo kombinácie znečisťujúcich látok výsledky jednej z troch skúšok predpísaný limit prekročiť maximálne o 10 % za predpokladu, že aritmetický priemer výsledkoch týchto troch skúšok je nižší než predpísaný limit. V tomto prípade môžu byť predpísané limity prekročené v prípade viac ako jednej znečisťujúcej látky pri tej istej skúške alebo pri rôznych skúškach.

6.1.2.4.1.8. Počet emisných skúšok predpísaný v bode 6.1.2.4.1.6 možno v prípade každého referenčného paliva LPG znížiť za týchto podmienok:

a) jedna skúška sa vyžaduje vtedy, ak výsledok v prípade každej znečisťujúcej látky alebo kombinovaných emisií dvoch znečisťujúcich látok podliehajúcich obmedzeniu dosahuje maximálnu hodnotu 0,7 emisného limitu (t. j. $M_1 \leq 0,70 G$);

b) dve skúšky sa vyžadujú vtedy, ak sú v prípade každej znečisťujúcej látky alebo kombinovaných emisií dvoch znečisťujúcich látok podliehajúcich obmedzeniu splnené tieto požiadavky:

$$M_1 \leq 0,85 G \text{ a } M_1 + M_2 \leq 1,70 G \text{ a } M_2 \leq G$$

kde:

M_1 hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky získaná z prvej skúšky typu I;

M_2 hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky získaná z druhej skúšky typu I;

G limitná hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky ($CO/HC/NO_x$) alebo súčtu dvoch znečisťujúcich látok ($HC + NO_x$) podľa typového schválenia vozidla (resp. vozidiel) vydelená faktormi zhoršenia.

6.1.2.4.2. Osobitné požiadavky na skúšku typu II (emisná skúška oxidu uhoľnatého pri voľnobežných otáčkach) pre vozidlá s maximálnou hmotnosťou nad 3 500 kg:

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ L 350, 28.12.1998, s. 1.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ L 44, 16.2.2000, s. 1.

- 6.1.2.4.2.1. Jedna vzorka retrofitného systému pre LPG podľa opisu v bode 2.2 tohto predpisu, ktorý je namontovaný v základnom vozidle podľa opisu v bode 2.5 tohto predpisu, sa podrobí postupom v rámci skúšky typu II opísaných v predpise č. 83 (9).
- 6.1.2.4.2.2. Bez ohľadu na ustanovenia predpisu č. 83 (9) sa skúška typu II vykonáva na žiadosť výrobcu systému len pri použití jedného referenčného paliva LPG zvolené podľa zváženého technickej služby zodpovednej za skúšku.
- 6.1.2.4.3. Retrofitný systém pre LPG podľa opisu v bode 2.2 tohto predpisu, ktorý je namontovaný v základnom vozidle, resp. vozidlách, spĺňa požiadavky a skúšky predpisu č. 83 (9) v benzínovom režime aj režime LPG.
- 6.1.2.4.3.1. Emisie CO₂ sa prípadne vypočítajú podľa predpisu č. 101 v prípade každého základného vozidla.

Priemerné emisie CO₂ sa vypočítajú takto:

$$CO_{2LPG} = 1/n \sum_{i=1}^n (CO_{2Ai} + CO_{2Bi})/2$$

$$CO_{2petrol} = 1/n \sum_{i=1}^n CO_{2petrol.i}$$

kde:

i počet základných vozidiel (i = 1 až n)

CO_{2Ai} priemerné emisie CO₂ dosiahnuté z troch skúšok typu I s retrofitným systémom a s LPG A v prípade vozidla č. i,

CO_{2Bi} priemerné emisie CO₂ dosiahnuté z troch skúšok typu I s retrofitným systémom a s LPG B v prípade vozidla č. i,

CO_{2benzín.i} priemerné emisie CO₂ dosiahnuté z troch skúšok typu I s referenčným benzínom v prípade vozidla č. i.

- 6.1.2.4.3.2. Priemerná spotreba paliva sa vypočíta rovnakým spôsobom ako priemer emisií CO₂, ako je stanovené v bode 6.1.2.4.3.1.
- 6.1.2.4.3.3. Percentá emisií CO₂ a spotreby paliva sa vypočítajú takto:

$$K_{CO_2} = CO_{2LPG}/CO_{2benzín}$$

$$K_{Cons} = Cons_{LPG}/Cons_{benzín}$$

Pre každé vozidlo z radu vozidiel sa oficiálne hodnoty emisií CO₂ vynásobia uvedenými percentami.

- 6.1.2.5. Emisie výfukových plynov (kategórie vozidiel M₂, M₃, N₂ a N₃)
Tento bod je v prípade potreby vyhradený pre osobitné požiadavky na emisie naftových motorov schválených podľa predpisu č. 49 a vybavených retrofitným systémom pre LPG (dvojpaliivových).
- 6.1.3. Požiadavky na výkon
Základné vozidlo, resp. vozidlá, alebo motor, resp. motory, sa podrobujú skúškam takto:

6.1.3.1. Jedna vzorka retrofitného systému pre LPG podľa opisu v bode 2.2 tohto predpisu, ktorý je namontovaný v základnom vozidle, resp. vozidlách, sa podrobí skúšobným postupom podľa bodu 6.1.3.2 alebo 6.1.3.3. Nameraný výkon pri použití LPG musí byť menší, ako výkon nameraný pri použití benzínu +5 %.

6.1.3.2. Skúška dynamometrickou metódou na podvozku

Maximálny výkon na kolesách sa meria pomocou dynamometra na podvozku v prípade každého základného vozidla pri použití týchto palív:

- a) referenčného benzínu;
- b) referenčného LPG A alebo B.

Priemerná hodnota výkonu sa spomedzi nameraných hodnôt vypočíta takto:

$$\text{Power}_{\text{petrol}} = 1/n \sum_{i=1}^n \text{Power}_{\text{petrol},i}$$

$$\text{Power}_{\text{LPG}} = 1/n \sum_{i=1}^n \text{Power}_{\text{LPG},i}$$

percento výkonu motora sa vypočíta takto:

$$K_{\text{výkon}} = \text{výkon}_{\text{LPG}} / \text{výkon}_{\text{benzín}}$$

Pre každé vozidlo z radu vozidiel sa oficiálne hodnoty výkonu motora vynásobia uvedeným percentom.

6.1.3.3. Skúška dynamometrickou metódou na motore

Maximálny výkon na kľukovom hriadelí sa meria pomocou dynamometra na motore podľa predpisu č. 85 v prípade každého základného vozidla, resp. vozidiel, pri použití týchto palív:

- a) komerčného benzínu alebo motorovej nafty;
- b) komerčného LPG.

Priemerná hodnota výkonu sa spomedzi nameraných hodnôt vypočíta takto:

$$\text{Power}_{\text{petrol}} = 1/n \sum_{i=1}^n \text{Power}_{\text{petrol},i}$$

$$\text{Power}_{\text{LPG}} = 1/n \sum_{i=1}^n \text{Power}_{\text{LPG},i}$$

Percento výkonu motora sa vypočíta takto:

$$K_{\text{výkon}} = \text{výkon}_{\text{LPG}} / \text{výkon}_{\text{benzín}}$$

Pre každé vozidlo z radu vozidiel sa oficiálne hodnoty výkonu motora vynásobia uvedeným percentom.

6.1.4. Požiadavky na palubný diagnostický systém (OBD) a skúšky v prípade vozidiel vybavených retrofitnými systémami pre LPG.

- 6.1.4.1. Na účely tohto bodu sa uplatňujú tieto pojmy:
- 6.1.4.1.1. „Pôvodný komponent súvisiaci s emisiami“ je akýkoľvek komponent v prívode vzduchu, vo výfukovom alebo odparovacom systéme, ktorý regulátoru benzínu odovzdáva vstupné údaje alebo z regulátora benzínu prijíma výstupné údaje.
- 6.1.4.1.2. „Komponent LPG súvisiaci s emisiami“ je akýkoľvek komponent v prívode vzduchu alebo vo výfukovom systéme, ktorý regulátoru LPG odovzdáva vstupné údaje alebo z regulátora LPG prijíma výstupné údaje.
- 6.1.4.2. V prípade, že je potrebné riadne zabudovať retrofitný systém pre LPG do vozidla, je povolené simulovať skutočnú činnosť pôvodných komponentov súvisiacich s emisiami, ktoré nie sú v režime LPG zapnuté.
- 6.1.4.3. Retrofitný systém pre LPG podľa opisu v bode 2.2 tohto predpisu, ktorý je namontovaný v základnom vozidle, resp. vozidlách, spĺňa požiadavky a skúšky prílohy 11 k predpisu č. 83 v znení série zmien 05 v benzínovom režime aj režime LPG.
- 6.1.4.4. Osobitné požiadavky na palubný diagnostický systém a skúšky retrofitného systému hlavného a závislého zariadenia:
- 6.1.4.4.1. Bez ohľadu na požiadavky bodu 6.1.4.3 retrofitný systém hlavného a závislého zariadenia spĺňa tieto požiadavky:
- elektronická riadiaca jednotka benzínu musí na účely riadenia motora zostať aktivovaná v benzínovom režime aj režime LPG;
 - počas benzínového režimu musí palubný diagnostický systém benzínového režimu zostať v činnosti ako jediný palubný diagnostický systém vozidla;
 - počas režimu LPG musí palubný diagnostický systém benzínového režimu naďalej monitorovať pôvodné komponenty súvisiace s emisiami s výnimkou komponentov, ktoré nie sú v prevádzke;
 - počas režimu LPG musí elektronická riadiaca jednotka pre LPG monitorovať len komponenty LPG súvisiace s emisiami, ako aj ich elektrické pripojenia.
- 6.1.4.4.2. Bez ohľadu na požiadavky bodu 6.1.4.3 sa retrofitný systém pre LPG podrobí týmto skúškam, ktoré sa v prípade skúšok typu I vykonávajú podľa predpisu č. 83 ⁽⁹⁾.
- 6.1.4.4.2.1. Tieto skúšky sa vykonávajú na jednom základnom vozidle vybavenom retrofitným systémom pre LPG:
- elektronická riadiaca jednotka LPG prihliada na palivové stratégie (napr. vstrekovanie) elektronickej riadiacej jednotky benzínového režimu. Možno to preukázať monitorovacím (diagnostickým) programom počas zmeny signálu jedného zo snímačov benzínového systému s vplyvom na čas vstrekovania;
 - počas skúšky typu I v benzínovom režime sa aktivuje pôvodný indikátor poruchy v dôsledku elektrického odpojenia ľubovoľného pôvodného komponentu súvisiaceho s emisiami;
 - počas skúšky typu I v režime LPG sa aktivuje pôvodný indikátor poruchy v dôsledku elektrického odpojenia ľubovoľného pôvodného komponentu súvisiaceho s emisiami, ktorý je v činnosti počas režimu LPG.
- 6.1.4.4.2.2. Tieto skúšky sa vykonávajú na jednom základnom vozidle, resp. vozidlách vybavených retrofitným systémom pre LPG len počas prevádzky v režime LPG:
- počas skúšky typu I elektrické odpojenie jedného komponentu LPG súvisiaceho s emisiami;
 - počas skúšky typu I nahradenie jedného komponentu LPG súvisiaceho s emisiami poškodeným a chybným komponentom alebo elektrickou simuláciou takejto poruchy.
- Pôvodný indikátor poruchy alebo automatický prepínač z režimu LPG na benzínový režim sa aktivuje pred koncom skúšok za ktorejkoľvek z uvedených podmienok.

- 6.1.4.4.2.3. Chybové kódy v dôsledku porúch komponentov LPG súvisiacich s emisiami a ich elektrických pripojení sa musia ukladať v elektronickej riadiacej jednotke LPG.
- 6.1.4.4.2.4. Výrobca systému poskytne osobitné pokyny na načítanie poruchových kódov LPG uvedených v bode 6.1.4.4.2.3.
- 6.2. Časť II – Špecifikácie retrofitného systému pre CNG:
- 6.2.1. Požiadavky na inštaláciu špecifického zariadenia určeného na používanie stlačeného zemného plynu (CNG) v pohonnom systéme vozidla
- 6.2.1.1. Retrofitný systém pre CNG pozostáva najmenej z týchto prvkov:
- 6.2.1.1.1. komponentov uvedených v predpise č. 110 a vymedzených podľa potreby;
- 6.2.1.1.2. návodu na montáž;
- 6.2.1.1.3. návodu pre koncového používateľa.
- 6.2.1.2. Retrofitný systém CNG môže zahŕňať aj komponenty uvedené ako nepovinné podľa predpisu č. 110.
- 6.2.1.3. Retrofitný systém pre CNG namontovaný vo vozidle náležitým spôsobom podľa vymedzenia v uvedenom návode na montáž je v súlade s požiadavkami na montáž podľa predpisu č. 110. Pokiaľ ide o pripavenie palivovej nádrže, požiadavky predpisu č. 110 sa považujú za splnené, ak sú splnené požiadavky prílohy 5 k tomuto predpisu.
- 6.2.2. Emisie znečisťujúcich látok a emisie CO₂ (len pre kategórie vozidiel M₁ a N₁)
- 6.2.2.1. Na účely skúšobných postupov opísaných v predpise č. 83 ⁽⁹⁾ a č. 101 alebo prípadne predpise č. 49 ⁽¹⁰⁾ v rozsahu požiadaviek bodu 6.2.2.5 a 6.2.2.6 sa predloží jedna vzorka retrofitného systému pre CNG podľa opisu v bode 2.2 tohto predpisu, ktorý je namontovaný v základnom vozidle podľa opisu v bode 2.5 tohto predpisu.
- Na vykonanie skúšky na porovnanie maximálneho výkonu sa dodajú vozidlá a/alebo motory opísanej v predpise č. 85 v prípade motorov alebo vymedzené v bode 6.2.3 v prípade vozidiel.
- 6.2.2.2. Požiadavky motora na palivo je motorom normálne používaný druh palív:
- a) CNG výlučne (režim CNG) v prípade jednopalivových motorov ⁽⁹⁾;
- b) buď bezolovnatý benzín (benzínový režim) alebo CNG (režim CNG) v prípade dvojpilivového motora;
- c) motorová nafta alebo motorová nafta aj CNG (dvojpilivový motor).
- (Ustanovenia pre dvojpilivové motory je nutné ešte stanoviť.)
- 6.2.2.3. „Znečisťujúce látky“ sú:
- a) oxid uhoľnatý;
- b) uhľovodíky s predpokladaným pomerom:
- CH_{1,85} pre benzín;
- CH_{1,86} pre motorovú naftu;
- CH₄ pre CNG;
- CH (potrebné určiť) pre dvojpilivový systém;
- c) oxidy dusíka, pričom posledne uvedené sú vyjadrené v ekvivalente oxidu dusičitého (NO₂);
- d) častice atď.

- 6.2.2.4. Emisie výfukových plynov (kategórie vozidiel M₁ a N₁) a emisie CO₂ (kategória vozidiel M₁)
- 6.2.2.4.1. Osobitné požiadavky na skúšky typu I (overenie priemerných emisií výfukových plynov po štarte za studena):
- 6.2.2.4.1.1. Merania výfukových emisií sa vykonávajú po štarte za studena v prípade každého paliva:
- a) referenčného benzínu;
 - b) referenčného paliva G20;
 - c) referenčného paliva G25.
- Emisie CO, HC a NO_x sa vypočítajú podľa predpisu č. 83 ⁽⁹⁾.

- 6.2.2.4.1.2. Nastavenie dynamometra
- So súhlasom schvaľovacieho úradu možno použiť jednu z týchto metód:

- 6.2.2.4.1.2.1. Používanie činiteľov/koefficientov zotrvačnosti pôvodného vozidla:

Ak sa pri typovom schvaľovaní použijú koeficienty zotrvačnosti pôvodného vozidla, uplatňujú sa tieto podmienky:

- a) hmotnosť základného vozidla sa meria spolu s retrofitným systémom namontovaným vo vozidle vrátane úplne naplnenej nádrže na CNG alebo sa vypočíta ako súčet referenčnej hmotnosti pôvodného vozidla a hmotnosti retrofitného systému spolu s úplne naplnenou nádržou na CNG;
- b) zotrvačná hmotnosť základného vozidla sa určuje podľa hmotnosti vozidla vybaveného retrofitným systémom;
- c) valivý odpor základného vozidla zodpovedá hodnote pôvodného vozidla pomerne upravenej k hmotnosti základného vozidla nameranej alebo vypočítanej, ako je uvedené vyššie:

$$F_0' = f_0 + (\text{abs}(f_0)) * (p/m)$$

kde:

f_0' = valivý odpor základného vozidla

f_0 = valivý odpor pôvodného vozidla

m = referenčná hmotnosť pôvodného vozidla

p = hmotnosť retrofitného systému;

- d) ostatné koeficienty odporu základného vozidla sa rovnajú koeficientom pôvodného vozidla.

- 6.2.2.4.1.2.2. Pomocou tabuľky hodnôt:

- a) hmotnosť základného vozidla sa meria spolu s retrofitným systémom namontovaným vo vozidle vrátane úplne naplnenej nádrže na CNG alebo sa vypočíta ako súčet referenčnej hmotnosti pôvodného vozidla a hmotnosti retrofitného systému spolu s úplne naplnenou nádržou na CNG;
- b) zotrvačná hmotnosť základného vozidla sa určuje podľa hmotnosti vozidla vybaveného retrofitným systémom;
- c) koeficient a je koeficient, ktorý zodpovedá referenčnej hmotnosti vozidla vybaveného retrofitným systémom;
- d) koeficient b je koeficient, ktorý zodpovedá referenčnej hmotnosti pôvodného vozidla.

- 6.2.2.4.1.3. Skúška emisií výfukových plynov v benzínovom režime

- Podľa požiadaviek bodu 6.2.2.4.1.5 sa skúšky opakujú trikrát pri použití referenčného benzínu. Základné vozidlo, resp. vozidlá, vybavené retrofitným systémom spĺňajú limitné hodnoty podľa typového schválenia pôvodného vozidla, resp. vozidiel, a to vrátane faktorov zhoršenia uplatnených pri typovom schvaľovaní pôvodného vozidla, resp. vozidiel.
- 6.2.2.4.1.4. Bez ohľadu na požiadavky bodu 6.2.2.1.4.3 môže v prípade každej znečisťujúcej látky alebo kombinácie znečisťujúcich látok jedna z troch výsledných hmotností presahovať predpísaný limit najviac o 10 % za predpokladu, že aritmetický priemer troch výsledkov je nižší než predpísaný limit. V tomto prípade môžu byť predpísané limity prekročené v prípade viac ako jednej znečisťujúcej látky pri tej istej skúške alebo pri rôznych skúškach.
- 6.2.2.4.1.5. Počet emisných skúšok predpísaný v bode 6.2.2.4.1.3 možno znížiť za týchto podmienok:
- a) jedna skúška sa vyžaduje vtedy, ak výsledok v prípade každej znečisťujúcej látky podliehajúcej obmedzeniu dosahuje maximálnu hodnotu 0,7 emisného limitu
- (t. j. $V1 \leq 0,70 \text{ G}$);
- b) dve skúšky sa vyžadujú vtedy, ak sú v prípade každej znečisťujúcej látky podliehajúcej obmedzeniu splnené tieto požiadavky:
- $V1 \leq 0,85 \text{ G}$ a $V1 + V2 \leq 1,70 \text{ G}$ a $V2 \leq \text{G}$
- kde:
- V1 value of the emission of one pollutant obtained from the first test of the Type I performed;
- V2 hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky získaná z druhej skúšky typu I;
- G limitná hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky (CO/HC/NO_x) podľa typového schválenia vozidla, resp. vozidiel vydelená faktormi zhoršenia.
- 6.2.2.4.1.6. Skúška emisií výfukových plynov v režime CNG
- Podľa požiadaviek bodu 6.2.2.4.1.8 sa skúšky vykonávajú trikrát, pričom pri každej skúške sa použije referenčný CNG. Základné vozidlo, resp. vozidlá, vybavené retrofitným systémom spĺňajú limitné hodnoty podľa typového schválenia pôvodného vozidla, resp. vozidiel, a to vrátane faktorov zhoršenia uplatnených pri typovom schvaľovaní pôvodného vozidla, resp. vozidiel.
- Ak je základné vozidlo, resp. vozidlá v súlade s predpisom č. 83 v znení série zmien 05, so smernicou 98/69/ES, s predpisom č. 49 v znení série zmien 04 alebo so smernicou 1999/96/ES, vozidlo smie používať benzín maximálne 90 sekúnd pri každej skúške.
- V prípade vozidiel, ktoré spĺňajú posledné série zmien k predpisu č. 83 a č. 49, alebo naposledy zmenené smernice a európske nariadenia, tento čas nesmie prekročiť 60 sekúnd.
- 6.2.2.4.1.6.1. Štartovanie motora
- Je povolené, aby sa motor naštartoval použitím benzínu a potom prepol na CNG po vopred stanovenej dobe, ktorú vodič nemôže zmeniť.
- 6.2.2.4.1.6.2. Použitie benzínu
- Ak je základné vozidlo v súlade s predpisom č. 83 v znení série zmien 05, so smernicou 98/69/ES, s predpisom č. 49 v znení série zmien 04 alebo so smernicou 1999/96/ES, vozidlo smie pri každej skúške používať benzín maximálne 90 sekúnd.
- V prípade vozidiel, ktoré spĺňajú posledné série zmien k predpisu č. 83 a č. 49, alebo naposledy zmenené smernice a európske nariadenia, tento čas nesmie prekročiť 60 sekúnd.
- 6.2.2.4.1.6.3. Osobitné ustanovenia pre benzínové motory s priamym vstrekaním
- Bez ohľadu na bod 6.2.2.4.1.6.2 je v prípade vozidiel s benzínovými motormi s priamym vstrekaním povolené použiť len benzín alebo súčasne s CNG počas celého skúšobného cyklu za predpokladu, že spotreba energie z plynu je vyššia ako 80 % celkového množstva energie spotrebovanej počas skúšky.

Tento percentuálny podiel sa vypočíta v súlade s metódou stanovenou v prílohe 6B.

- 6.2.2.4.1.7. Bez ohľadu na požiadavky bodu 6.2.2.4.1.6 môže v prípade každej znečisťujúcej látky alebo kombinácie znečisťujúcich látok jedna z troch výsledných hmotností presahovať predpísaný limit najviac o 10 % za predpokladu, že aritmetický priemer troch výsledkov je nižší než predpísaný limit. V tomto prípade môžu byť predpísané limity prekročené v prípade viac ako jednej znečisťujúcej látky pri tej istej skúške alebo pri rôznych skúškach.
- 6.2.2.4.1.8. Počet emisných skúšok predpísaný v bode 6.2.2.4.1.6 možno v prípade každého referenčného paliva CNG znížiť za týchto podmienok:
- a) jedna skúška sa vyžaduje vtedy, ak výsledok v prípade každej znečisťujúcej látky podliehajúcej obmedzeniu dosahuje maximálnu hodnotu 0,7 emisného limitu
- (t. j. $M_1 \leq 0,70 G$),
- b) dve skúšky sa vyžadujú vtedy, ak sú v prípade každej znečisťujúcej látky podliehajúcej obmedzeniu splnené tieto požiadavky:
- $M_1 \leq 0,85 G$ a $M_1 + M_2 \leq 1,70 G$ a $M_2 \leq G$
- kde:
- M_1 hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky získaná z prvej skúšky typu I;
- M_2 hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky získaná z druhej skúšky typu I;
- G limitná hodnota emisií jednej znečisťujúcej látky ($CO/HC/NO_x$) podľa typového schválenia vozidla (resp. vozidiel) vydelená faktormi zhoršenia.
- 6.2.2.4.2. Osobitné požiadavky na skúšku typu II (emisná skúška oxidu uhoľnatého pri voľnobežných otáčkach) pre vozidlá s maximálnou hmotnosťou nad 3 500 kg:
- 6.2.2.4.2.1. Jedna vzorka retrofitného systému pre CNG podľa opisu v bode 2.2 tohto predpisu, ktorý je namontovaný v základnom vozidle podľa opisu v bode 2.5 tohto predpisu, sa podrobí postupom v rámci skúšky typu II opísaných v predpise č. 83 (9).
- 6.2.2.4.2.2. Bez ohľadu na ustanovenia predpisu č. 83 (9) sa skúška typu II vykonáva na žiadosť výrobcu systému len pri použití jedného referenčného paliva CNG zvoleného podľa zväženia technickej služby zodpovednej za skúšku.
- 6.2.2.4.3. Výpočet emisií CO_2 a spotreby paliva (pre kategórie vozidiel M_1 a N_1)
- 6.2.2.4.3.1. Emisie CO_2 sa prípadne vypočítajú podľa predpisu č. 101 v prípade každého základného vozidla.
- Priemerné emisie CO_2 sa vypočítajú takto:

$$CO_{2CNG} = 1/n \sum_{i=1}^n (CO_{2G20i} + CO_{2G25i})/2$$

$$CO_{2petrol} = 1/n \sum_{i=1}^n CO_{2petrol.i}$$

kde:

- i počet základných vozidiel ($i = 1$ až n)
- CO_{2G20} priemerné emisie CO_2 dosiahnuté z troch skúšok typu I s retrofitným systémom a s CNG G20 v prípade vozidla č. i ,
- CO_{2G25} priemerné emisie CO_2 dosiahnuté z troch skúšok typu I s retrofitným systémom a s CNG G25 v prípade vozidla č. i ,

$CO_{2\text{benzín},i}$ priemerné emisie CO_2 dosiahnuté z troch skúšok typu I s referenčným benzínom v prípade vozidla č. i.

6.2.2.4.3.2. Priemerná spotreba paliva sa vypočíta rovnakým spôsobom ako priemer emisií CO_2 , ako je stanovené v bode 6.2.2.4.3.1.

6.2.2.4.3.3. Percentá emisií CO_2 a spotreby paliva sa vypočítajú takto:

$$K_{CO_2} = CO_{2CNG} / CO_{2\text{benzín}}$$

$$K_{\text{Cons}} = \text{Cons}_{CNG} / \text{Cons}_{\text{benzín}}$$

Pre každé vozidlo z radu vozidiel sa oficiálne hodnoty emisií CO_2 a spotreba paliva vynásobia uvedenými percentami.

6.2.2.5. Emisie výfukových plynov (kategórie vozidiel M_2 , M_3 , N_2 a N_3)

6.2.2.6. Tento bod je v prípade potreby vyhradený pre osobitné požiadavky na emisie naftových motorov schválených podľa predpisu č. 49 a vybavených retrofitným systémom pre CNG (dvojpaliivových).

6.2.3. Požiadavky na výkon

Základné vozidlo, resp. vozidlá, alebo motor, resp. motory, sa podrobujú skúškam takto:

6.2.3.1. Jedna vzorka retrofitného systému pre CNG podľa opisu v bode 2.2 tohto predpisu, ktorý je namontovaný v základnom vozidle, resp. vozidlách, sa podrobí skúšobným postupom podľa bodu 6.2.3.2 alebo 6.2.3.3. Nameraný výkon pri použití CNG musí byť menší, ako výkon nameraný pri použití benzínu +5 %.

6.2.3.2. Skúška dynamometrickou metódou na podvozku

Maximálny výkon na kolesách sa meria pomocou dynamometra na podvozku v prípade každého základného vozidla pri použití týchto palív:

a) referenčného benzínu;

b) referenčného paliva G20 alebo G25.

Priemerná hodnota výkonu sa spomedzi nameraných hodnôt vypočíta takto:

$$\text{Power}_{\text{petrol}} = 1/n \sum_{i=1}^n \text{Power}_{\text{petrol},i}$$

$$\text{Power}_{CNG} = 1/n \sum_{i=1}^n \text{Power}_{CNG,i}$$

Percento výkonu motora sa vypočíta takto:

$$K_{\text{výkon}} = \text{výkon}_{CNG} / \text{výkon}_{\text{benzín}}$$

Pre každé vozidlo z radu vozidiel sa oficiálne hodnoty výkonu motora vynásobia uvedeným percentom.

6.2.3.3. Skúška dynamometrickou metódou na motore

Maximálny výkon na kľukovom hriadeli sa meria pomocou dynamometra na motore podľa predpisu č. 85 v prípade každého základného vozidla, resp. vozidiel, pri použití týchto palív:

- a) komerčného benzínu alebo motorovej nafty;
- b) komerčného CNG.

Priemerná hodnota výkonu sa spomedzi nameraných hodnôt vypočíta takto:

$$\text{Power}_{\text{petrol}} = 1/n \sum_{i=1}^n \text{Power}_{\text{petrol},i}$$

$$\text{Power}_{\text{CNG}} = 1/n \sum_{i=1}^n \text{Power}_{\text{CNG},i}$$

Percento výkonu motora sa vypočíta takto:

$$K_{\text{výkon}} = \text{výkon}_{\text{CNG}} / \text{výkon}_{\text{benzín}}$$

Pre každé vozidlo z radu vozidiel sa oficiálne hodnoty výkonu motora vynásobia uvedeným percentom.

- 6.2.4. Požiadavky na palubný diagnostický systém (OBD) a skúšky v prípade vozidiel vybavených retrofitnými systémami pre CNG.
- 6.2.4.1. Na účely tohto bodu sa uplatňujú tieto pojmy:
- 6.2.4.1.1. „Pôvodný komponent súvisiaci s emisiami“ je akýkoľvek komponent v prívode vzduchu, vo výfukovom alebo odparovacom systéme, ktorý regulátoru benzínu odovzdáva vstupné údaje alebo z regulátora benzínu prijíma výstupné údaje.
- 6.2.4.1.2. „Komponent CNG súvisiaci s emisiami“ je akýkoľvek komponent v prívode vzduchu alebo vo výfukovom systéme, ktorý regulátoru CNG odovzdáva vstupné údaje alebo z regulátora CNG prijíma výstupné údaje.
- 6.2.4.2. V prípade, že je potrebné riadne zabudovať retrofitný systém pre CNG do vozidla, je povolené simulovať skutočnú činnosť pôvodných komponentov súvisiacich s emisiami, ktoré nie sú v režime CNG zapnuté.
- 6.2.4.3. Retrofitný systém pre CNG podľa opisu v bode 2.2 tohto predpisu, ktorý je namontovaný v základnom vozidle, resp. vozidlách, spĺňa požiadavky a skúšky predpisu č. 83 ⁽⁹⁾ v benzínovom režime aj režime CNG.
- 6.2.4.4. Osobitné požiadavky na palubný diagnostický systém a skúšky retrofitného systému hlavného a závislého zariadenia:
- 6.2.4.4.1. Bez ohľadu na požiadavky bodu 6.2.4.3 retrofitný systém hlavného a závislého zariadenia spĺňa tieto požiadavky:
- a) elektronická riadiaca jednotka benzínu musí na účely riadenia motora zostať aktívovaná v benzínovom režime aj režime CNG;
 - b) počas benzínového režimu musí palubný diagnostický systém benzínového režimu zostať v činnosti ako jediný palubný diagnostický systém vozidla;
 - c) počas režimu CNG musí palubný diagnostický systém benzínového režimu naďalej monitorovať pôvodnej komponenty súvisiace s emisiami s výnimkou komponentov, ktoré nie sú v prevádzke;
 - d) počas režimu CNG musí elektronická riadiaca jednotka pre CNG monitorovať len komponenty CNG súvisiace s emisiami, ako aj ich elektrické pripojenia.
- 6.2.4.4.2. Bez ohľadu na požiadavky bodu 6.2.4.3, retrofitný systém pre CNG sa podrobí týmto skúškam, ktoré sa v prípade skúšok typu I vykonávajú podľa predpisu č. 83 ⁽⁹⁾.
- 6.2.4.4.2.1. Tieto skúšky sa vykonávajú na jednom základnom vozidle vybavenom retrofitným systémom pre CNG:

- a) elektronická riadiaca jednotka pre CNG prihliada na palivové stratégie elektronickej riadiacej jednotky benzínu [napr. stratégia vstrekovania a zapalovania (napr. predstih zapalovania)]. Možno to preukázať monitorovacím (diagnostickým) programom počas zmeny signálu jedného zo snímačov benzínového systému s vplyvom na čas vstrekovania a na predstih zapalovania;
 - b) počas skúšky typu I v benzínovom režime sa aktivuje pôvodný indikátor poruchy v dôsledku elektrického odpojenia ľubovoľného pôvodného komponentu súvisiaceho s emisiami;
 - c) počas skúšky typu I v režime CNG sa aktivuje pôvodný indikátor poruchy v dôsledku elektrického odpojenia ľubovoľného pôvodného komponentu súvisiaceho s emisiami, ktorý je v činnosti počas režimu CNG.
- 6.2.4.4.2.2. Tieto skúšky sa vykonávajú na jednom základnom vozidle, resp. vozidlách vybavených retrofitným systémom pre CNG len počas prevádzky v režime CNG:
- a) počas skúšky typu I elektrické odpojenie jedného komponentu CNG súvisiaceho s emisiami;
 - b) počas skúšky typu I nahradenie jedného komponentu CNG súvisiaceho s emisiami poškodeným a chybným komponentom alebo elektronicou simuláciou takejto poruchy.
- Pôvodný indikátor poruchy alebo automatický prepínač z režimu CNG na benzínový režim sa aktivuje pred koncom skúšok za ktorejkoľvek z uvedených podmienok.
- 6.2.4.4.2.3. Chybové kódy v dôsledku porúch komponentov CNG súvisiacich s emisiami a ich elektrických pripojení sa musia ukladať v elektronickej riadiacej jednotke CNG.
- 6.2.4.4.2.4. Výrobca systému poskytne osobitné pokyny na načítanie poruchových kódov CNG uvedených v bode 6.2.4.4.2.3.
7. NÁVODY NA OBSLUHU
- 7.1. Návod na inštaláciu, pokiaľ ide o montáž retrofitného systému vo vozidle
- 7.1.1. Rozsah pôsobnosti
- Rozsah pôsobnosti tohto bodu je uviesť minimálne požiadavky, ktoré sú uvedené v návode na inštaláciu.
- 7.1.2. Zoznam odporúčaných noriem
- 7.1.3. Všeobecné požiadavky:
- 7.1.3.1. Účelom návodu na inštaláciu je usmerniť subjekt vykonávajúci montáž prostredníctvom správnych postupov, ktoré sa musia dodržiavať pri zostavovaní systémov LPG/CNG.
- 7.1.3.2. Návod na inštaláciu vypracuje výrobca retrofitného systému.
- 7.1.3.3. Návod na inštaláciu je súčasťou retrofitného systému a musí sa preto dodať s každou súpravou na montáž.
- 7.1.3.4. Návod na inštaláciu je napísaný v jazyku štátu, do ktorého bude montážna súprava retrofitného systému dodávaná, alebo minimálne v anglickom jazyku.
- 7.1.3.5. Návod na inštaláciu možno rozdeliť na dve časti:
- Časť I: a) časť, ktorá obsahuje opis vzorky retrofitného systému;
- b) časť, ktorá obsahuje zoznam komponentov označených výrobcom retrofitného systému ako alternatívy.
- Časť II: časť, ktorá obsahuje pokyny na montáž konkrétneho vozidla.
- 7.1.3.6. Návod na inštaláciu základného vozidla, resp. vozidiel sa musí predložiť schvaľovaciemu úradu, ktorý udeľuje typové schválenie.

- 7.1.3.7. Návod na inštaláciu vozidiel, ktoré patria do radu vozidiel, musí výrobca retrofitného systému predložiť na zaevidovanie na časové obdobie určené podľa schvaľovacieho úradu, ktorý typové schválenie udeľuje.
- 7.1.4. Obsah časti I, oddielu a) návodu na inštaláciu
 - 7.1.4.1. Opis retrofitného systému:
 - 7.1.4.1.1. Zásady prevádzky retrofitného systému.
 - 7.1.4.1.2. Zásady prevádzky každého komponentu retrofitného systému.
 - 7.1.4.2. Kontrola riadnej montáže
 - 7.1.4.2.1. Návod na inštaláciu musí obsahovať podrobné postupy a opatrenia, ktoré subjekt vykonávajúci montáž uskutoční, aby skontroloval, či bola montáž systému vykonaná tak, aby sa zabezpečila jeho bezpečná činnosť a či boli dodržané pokyny na montáž.
 - 7.1.4.3. Postupy uvedenia zariadenia do činnosti
 - 7.1.4.3.1. Návod na montáž obsahuje úkony, ktoré subjekt vykonávajúci montáž uskutočňuje na uvedenie zariadenia do činnosti.
 - 7.1.4.4. Návod na údržbu
 - 7.1.4.4.1. Návod na inštaláciu obsahuje plán údržby, ktorý stanovuje všetky úkony (druhy) bežnej údržby, ktorým sa jednotlivé komponenty ako aj systém musia podrobiť počas ich doby životnosti (s uvedením doby a jazdného výkonu vozidla v km).
 - 7.1.4.4.2. V návode na inštaláciu sa stanovujú odborné znalosti potrebné na vykonanie montáže/údržby systému.
 - 7.1.4.5. Porucha systému
 - 7.1.4.5.1. Návod na inštaláciu obsahuje opatrenia, ktoré sa prijímajú v prípade poruchy systému.
 - 7.1.4.6. Diagnostika
 - 7.1.4.6.1. Ak je diagnostický systém súčasťou montážnej súpravy, návod na inštaláciu musí obsahovať podrobný opis tohto systému, ako aj nápravné opatrenia, ktoré možno v prípade poruchy podniknúť.
- 7.1.5. Obsah časti II návodu na inštaláciu
 - 7.1.5.1. Označenie retrofitného systému:
 - 7.1.5.1.1. číslo typového schválenia retrofitného systému;
 - 7.1.5.1.2. výrobca vozidla;
 - 7.1.5.1.3. kategória vozidla;
 - 7.1.5.1.4. typ vozidla;
 - 7.1.5.1.5. typ motora;
 - 7.1.5.1.6. zdvihový objem motora;
 - 7.1.5.1.7. typ prevodovky;
 - 7.1.5.1.8. model vozidla;
 - 7.1.5.1.9. typ montážnej súpravy retrofitného systému (LPG alebo CNG);
 - 7.1.5.1.10. číslo návodu na montáž;
 - 7.1.5.1.11. celková schéma retrofitného systému, v ktorej sú uvedené tieto informácie pre každý komponent:

- a) identifikačné číslo;
 - b) kód výrobcu;
 - c) typové schválenie, ak existuje;
 - d) pri nádržiach: objem/výrobca/typ/dátum skončenia životnosti alebo dátum výmeny, ak existuje;
- 7.1.5.1.12. opis (prípadne aj s výkresmi) úchytiak na montáž nádrže do vozidla.
- 7.1.5.2. Návod na montáž:
- 7.1.5.2.1. Návod na montáž všetkých komponentov aj so schémami alebo fotografiami, ktoré jasne zobrazujú usporiadanie jednotlivých komponentov v priestore motora.
 - 7.1.5.2.2. Schémy alebo fotografie zobrazujúce presnú polohu, kam má subjekt vykonávajúci montáž štítok typového schválenia retrofitného umiestniť (je súčasťou montážnej súpravy).
 - 7.1.5.2.3. Zrozumiteľná schéma rozvodov elektrického systému obsahujúca mechanické komponenty, ku ktorým sú rozvody pripojené.
- 7.2. Návod pre koncového používateľa
- 7.2.1. Rozsah pôsobnosti
- Cieľom je vymedziť minimálne požiadavky konečného používateľa na údržbu retrofitných systémov pre LPG/CNG.
- 7.2.2. Všeobecné požiadavky:
- 7.2.2.1. Účelom návodu na obsluhu je informovať koncových používateľov o charakteristikách a bezpečnostných prvkoch montovaných systémov LPG/CNG.
 - 7.2.2.2. Návod na obsluhu vypracuje výrobca retrofitného systému.
 - 7.2.2.3. Výrobca systému do neho zaradi všetky potrebné informácie, ktoré sú potrebné na správne používanie a bezpečnú prevádzku systémov LPG/CNG.
 - 7.2.2.4. Návod na obsluhu sa považuje za neoddeliteľnú súčasť systému a preto sa dodáva so systémami LPG/CNG.
 - 7.2.2.5. Návod na obsluhu je napísaný v jazyku štátu, do ktorého sa systém dodáva.
 - 7.2.2.6. V návode na obsluhu sa uvádza odkaz na typ a verziu výrobku a rok výroby, na ktorý sa vzťahuje.
 - 7.2.2.7. Uvedú sa informácie o príslušných hraničných podmienkach okolitého prostredia.
- 7.2.3. Obsah návodu pre koncového používateľa:
- 7.2.3.1. Technické špecifikácie
- Návod na obsluhu obsahuje najmenej tieto informácie:
- a) prevádzkové charakteristiky;
 - b) výkon za bežných prevádzkových podmienok;
 - c) hraničné podmienky okolitého prostredia.
- 7.2.3.2. Bezpečnostné pokyny
- V návode na obsluhu sú uvedené upozornenia, pokiaľ ide o nebezpečenstvá ohrozujúce zdravie, a bezpečnosť, ktorá je odstupňovaná takto:
- a) NÁVRHY na optimálne využívanie systému;
 - b) POZOR na možné problémy v dôsledku nesprávneho používania;

c) UPOZORNENIE na škody, ktoré môžu v dôsledku nesprávnych postupov utrpieť osoby alebo tovar.

Ak sa použijú bezpečnostné symboly, musia byť v súlade s medzinárodným systémom SI a ich účel musí byť jasne uvedený v návode na obsluhu.

V návode na obsluhu sa uvedú náležité opatrenia, ktoré sa majú prijať v prípade prelakovania vozidla a jeho umiestnenia do horúcej sušiacej komory.

7.2.3.3. Opis systémov LPG/CNG

Všetky komponenty systémov LPG/CNG sú jasne opísané, pokiaľ ide o ich účel, použitie a funkciu.

7.2.3.4. Prvé použitie a úprava systémov LPG/CNG

V návode na obsluhu sú uvedené všetky potrebné informácie pre koncových používateľov o počiatocnom zabehnutí a/alebo prípadnom potrebnom nastavení systému.

7.2.3.5. Prevádzka systémov LPG/CNG

7.2.3.5.1. Plnenie systémov LPG/CNG

V návode na obsluhu sa uvádza postupnosť činností potrebných na naplnenie nádrže na LPG/CNG. Osobitná pozornosť musí byť venovaná maximálnej úrovni naplnenia na 80 % v prípade LPG.

7.2.3.5.2. Postup prepínania na alternatívny pohon

Návod na obsluhu musí jasne opisovať spôsob prepínania z jedného paliva na druhé alternatívne palivo uvedením postupnosti činností.

7.2.3.5.3. Otváranie/zatváranie ručne ovládaných ventilov

Ak je vozidlo vybavené ručne ovládanými ventilmi, musí sa v návode na obsluhu uviesť vhodný postup na ich obsluhu.

7.2.3.5.4. Ukazovateľ hladiny paliva

V návode na obsluhu sa uvedie miesto ukazovateľa hladiny paliva, napríklad na prístrojovej doske alebo na nádrži. Čítanie údajov o množstve paliva sa musí používateľovi jasne vysvetliť, pričom v prípade LPG je potrebné mimoriadnu pozornosť venovať úrovni naplnenia na 80 %.

7.2.3.5.5. Údržba

Ak je potrebná údržba, návod na obsluhu musí uvádzať periodicitu a druh údržby, ktorá sa má vykonať.

7.2.3.5.6. Poruchy a opravy

Návod na obsluhu uvádza, ktoré opatrenia sa musia vykonať v prípade poruchy systému.

Ak je systém vybavený diagnostickým systémom, v návode na obsluhu sa uvedie opis tohto systému a náležité kroky, ktoré sa majú podniknúť.

7.2.3.5.7. Likvidácia výrobku

V návode na obsluhu sa uvedú náležité informácie o preventívnych opatreniach, ktoré sa majú prijať, ak sa systém musí odstrániť z vozidla.

8. ÚPRAVA A ROZŠÍRENIE SCHVÁLENIA TYPU RETROFITNÉHO SYSTÉMU

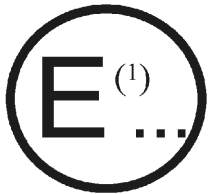
8.1. Každá úprava montáže špecifického zariadenia na použitie LPG alebo CNG v pohonnom systéme vozidla sa musí oznámiť schvaľovaciemu úradu, ktorý udelil typové schválenie retrofitnému systému. Úrad môže potom byť:

- 8.1.1. dospieť k záveru, že úpravy zrejme nemajú nepriaznivý vplyv a že retrofitný systém v každom prípade ešte plní požiadavky, alebo
- 8.1.2. požadovať nový protokol o skúškach od technickej služby zodpovednej za vykonávanie skúšok.
- 8.2. V oboch prípadoch opísaných v bodoch 8.1.1. a 8.1.2. musí byť úradu predložený aktualizovaný návod na obsluhu.
- 8.3. Potvrdenie alebo zamietnutie schválenia, ktoré špecifikuje zmenu, sa stranám dohody z roku 1958 uplatňujúcim tento predpis oznamuje postupom uvedeným v bode 5.4.
- 8.4. Schvaľovací úrad, ktorý vydáva rozšírenie schválenia, pridelí každému takémuto rozšíreniu poradové číslo a informuje o tom ostatné strany dohody z roku 1958 uplatňujúce tento predpis prostredníctvom oznamovacieho formulára podľa vzoru uvedeného v prílohe 1A a/alebo 1B k tomuto predpisu.
9. ZHODA VÝROBY
Zhoda výrobných postupov zodpovedá postupom uvedeným v dodatku 2 (E/ECE/324/Rev.2 – E/ECE/TRANS/505/Rev.2) k dohode.
10. SANKCIE V PRÍPADE NEZHODY VÝROBY
- 10.1. Typové schválenie udelené s ohľadom na typ retrofitného systému podľa tohto predpisu môže byť odňaté, ak nie sú splnené požiadavky uvedené v bode 9.
- 10.2. Ak strana dohody uplatňujúca tento predpis odoberie typové schválenie, ktoré predtým udelila, informuje o tom oznámením podľa vzorov v prílohe 1A a/alebo 1B k tomuto predpisu ostatné zmluvné strany dohody, ktoré uplatňujú tento predpis.
11. DEFINITÍVNE ZASTAVENIE VÝROBY
- 11.1. Ak držiteľ typového schválenia definitívne zastaví výrobu typu retrofitného systému schváleného podľa tohto predpisu, informuje o tom schvaľovací úrad, ktorý typové schválenie udelil. Po prijatí príslušného oznámenia tento úrad informuje o tejto skutočnosti ostatné zmluvné strany Dohody z roku 1958 uplatňujúce tento predpis, prostredníctvom formulára oznámenia podľa vzoru uvedeného v prílohe 1A a/alebo 1B k tomuto predpisu.
12. NÁZVY A ADRESY TECHNICKÝCH SLUŽIEB ZODPOVEDNÝCH ZA VYKONÁVANIE SCHVAĽOVACÍCH SKÚŠOK A NÁZVY A ADRESY SCHVAĽOVACÍCH ÚRADOV
- 12.1. Strany dohody uplatňujúce tento predpis oznamujú sekretariátu Organizácie spojených národov názvy a adresy technických služieb zodpovedných za vykonávanie schvaľovacích skúšok a názvy a adresy schvaľovacích úradov, ktoré udeľujú schválenie a ktorým sa posielajú formuláre potvrdzujúce schválenie alebo rozšírenie či zamietnutie prípadne odňatie typového schválenia vydaného v iných štátoch.

PRÍLOHA 1A

OZNÁMENIE

[maximálny formát: A4 (210 × 297 mm)]

Vydal: Názov správneho orgánu

.....

.....

.....

týkajúce sa ⁽²⁾: udelenia typového schválenia
rozšírenia typového schválenia
zamietnutia typového schválenia
odňatia typového schválenia
definitívneho zastavenia výroby

typu retrofitného systému pre LPG podľa predpisu č. 115

Typové schválenie č.: Rozšírenie č.:

1. Zohľadnený retrofitný systém pre LPG:

Nádrž

Príslušenstvo montované na nádrž ⁽²⁾

80 % uzatvárací ventil

Ukazovateľ hladiny paliva

Odľahčovací ventil (vypúšťací ventil)

Bezpečnostné tlakové zariadenie

Diaľkovo ovládaný servisný ventil s prepadovým ventilom

S palivovým čerpadlom LPG alebo bez neho ⁽²⁾

Viacúčelový ventil zahrňujúci nasledujúce príslušenstvo:

Kryt vetracieho zariadenia

Elektrická priechodka (palivové čerpadlo/ovládače) ⁽²⁾Palivové čerpadlo ⁽²⁾Vaporizér/regulátor tlaku ⁽²⁾Uzatvárací ventil ⁽²⁾Spätný ventil ⁽²⁾Odľahčovací ventil plynového potrubia ⁽²⁾Prevádzková spojka ⁽²⁾Ohybná hadica ⁽²⁾Vonkajší plniaci bod ⁽²⁾

- Zariadenie na vstreky plyn alebo vstrekač⁽²⁾
- Dávkovacia jednotka plynu⁽²⁾
- Zmiešavač plynu⁽²⁾
- Elektronická riadiaca jednotka⁽²⁾
- Tlakový/teplotný snímač⁽²⁾
- Filtračná jednotka LPG⁽²⁾
2. Obchodný názov alebo značka
3. Názov a adresa výrobcu
4. Meno a adresa prípadného zástupcu výrobcu
5. Predložený na typové schválenie dňa
6. Technická služba zodpovedná za vykonanie schvaľovacích skúšok
7. Dátum protokolu vydaného touto službou
8. Číslo protokolu vydaného touto službou
9. Typové schválenie udelené/rozšírené/zamietnuté/odňaté⁽²⁾
10. Dôvod, resp. dôvody prípadného rozšírenia
11. Typy vozidiel, do ktorých možno retrofítne namontovať (kategórie M₁ a N₁), alebo typy vozidiel, v ktorých možno retrofítne namontovať (ostatné kategórie vozidiel), a prípadne pomery CO₂ a výkonu (pozri dodatok k tejto prílohe)
- 11.1. Emisné požiadavky:
- predpis č. 83 v znení série zmien⁽³⁾
- predpis č. 49 v znení série zmien⁽³⁾
- 11.2. Požiadavky na palubný diagnostický systém:
- preukázalo sa, či ide o retrofítne namontovaný typ hlavného a závislého zariadenia: áno/nie⁽²⁾
12. Miesto
13. Dátum
14. Podpis
15. Dokumenty zaregistrované so žiadosťou alebo rozšírením typového schválenia možno získať na požiadanie.

⁽¹⁾ Rozlišovacie číslo štátu, ktorý udelil/rozšíril/odmietol/odobral typové schválenie (pozri tiež ustanovenia o typovom schválení v predpise).

⁽²⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

⁽³⁾ Zmena v účinnosti v čase udelenia počiatočného typového schválenia motora alebo vozidla.

Dodatok

Dodatok k oznámeniu o type retrofitného zariadenia na LPG podľa predpisu č. 115

(Typové schválenie č.: Rozšírenie č.:)

1. Vozidlá, v ktorých bol retrofitný systém odskúšaný:

Číslo vozidla	1	2	n
Značka:			
Typ:			
Kategória:			
Emisné limity:			
Výkon:			
Typ systému regulácie znečisťujúcich látok:			

2. Výsledky skúšky:

pomer $CO_{2LPG}/CO_{2\text{ benzín}}$ ⁽²⁾:pomer $Výkon_{LPG}/Výkon_{\text{benzín}}$ (alebo motorová nafta):

3. Typ, resp. typy vozidla, pre ktoré sa retrofitné zariadenie povoľuje:

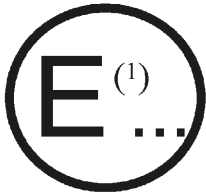
Palivo		Benzín (alebo motorová nafta) ⁽¹⁾					LPG				
Typ vozidla	Typ motora	Výkon (kW)	CO ⁽³⁾ (g/km)	HC ⁽³⁾ (g/km)	NO _x ⁽³⁾ (g/km)	CO ₂ ⁽²⁾ (g/km)	Výkon (kW)	CO ⁽³⁾ (g/km)	HC ⁽³⁾ (g/km)	NO _x ⁽³⁾ (g/km)	CO ₂ ⁽²⁾ (g/km)

⁽¹⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.⁽²⁾ Vztahuje sa len na vozidlá kategórie M₁ a N₁.⁽³⁾ Vztahuje sa len na základné vozidlo, resp. vozidlá.

PRÍLOHA 1B

OZNÁMENIE

[maximálny formát: A4 (210 × 297 mm)]

Vydal: Názov správneho orgánu

.....

týkajúce sa ⁽²⁾: udelenia typového schválenia
 rozšírenia typového schválenia
 zamietnutia typového schválenia
 odňatia typového schválenia
 definitívneho zastavenia výroby

typu retrofítneho systému pre CNG podľa predpisu č. 115

Typové schválenie č.: Rozšírenie

1. Retrofítny systém CNG zahŕňa:

Nádrž

Príslušenstvo montované na nádrž ⁽²⁾

Ukazovateľ hladiny alebo tlaku paliva

Odľahčovací ventil (vypúšťací ventil)

Diaľkovo ovládaný automatický ventil s prepádovým ventilom

Bezpečnostné tlakové zariadenie

Plynotesná skriňa

Tlakový regulátor ⁽²⁾Automatický ventil ⁽²⁾Spätný ventil ⁽²⁾Ohybné palivové potrubie alebo hadica ⁽²⁾Plniaca jednotka ⁽²⁾

Zmiešavač plynu/vzduchu (vstrekovač)

Nastavovač toku plynu

Zmiešavač plynu/vzduchu (karburátor)

Elektronická riadiaca jednotka ⁽²⁾Tlakový/teplotný snímač ⁽²⁾Filter CNG ⁽²⁾

2. Obchodný názov alebo značka

3. Názov a adresa výrobcu

4. Meno a adresa prípadného zástupcu výrobcu.....

5. Predložený na typové schválenie dňa
6. Technická služba zodpovedná za vykonanie schvaľovacích skúšok
7. Dátum protokolu vydaného touto službou
8. Číslo protokolu vydaného touto službou
9. Typové schválenie udelené/rozšírené/zamietnuté/odňaté ⁽²⁾
10. Dôvod, resp. dôvody prípadného rozšírenia
11. Typy vozidiel, do ktorých možno retrofitný systém namontovať (kategórie M₁ a N₁), alebo typy vozidiel, v ktorých možno retrofitný systém namontovať (ostatné kategórie vozidiel), a prípadne percentá CO₂ a výkonu (pozri dodatok k tejto prílohe)
- 11.1. Emisné požiadavky:
predpis č. 83, v znení série zmien ⁽³⁾
predpis č. 49, v znení série zmien ⁽³⁾
- 11.2. OBD requirements:
preukázalo sa, či ide o retrofitný systém typu hlavného a závislého zariadenia: áno/nie ⁽²⁾
12. Miesto:
13. Dátum:
14. Podpis:
15. Dokumenty zaregistrované so žiadosťou alebo rozšírením typového schválenia možno získať na požiadanie.

⁽¹⁾ Rozlišovacie číslo štátu, ktorý udelil/rozšíril/odmietol/odobral typové schválenie (pozri tiež ustanovenia o typovom schválení v predpise).

⁽²⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

⁽³⁾ Zmena predpisu v účinnosti počas počiatočného typového schvaľovania vozidla alebo motora.

Dodatok

Dodatok k oznámeniu o type retrofitného zariadenia na CNG podľa predpisu č. 115

(Typové schválenie č.: Rozšírenie č.:)

1. Vozidlá, v ktorých bol retrofitný systém odskúšaný:

Číslo vozidla	1	2	n
Značka:			
Typ:			
Kategória:			
Emisné limity:			
Výkon:			
Typ systému regulácie znečisťujúcich látok:			

2. Výsledky skúšky:

pomer $CO_{2CNG}/CO_{2 \text{ benzín}}$ ⁽²⁾:pomer $Výkon_{CNG}/Výkon_{\text{benzín}}$ (alebo motorová nafta):

3. Typ, resp. typy vozidla, pre ktoré sa retrofitné zariadenie povoľuje:

Palivo		Benzín (alebo motorová nafta) ⁽¹⁾					CNG				
Typ vozidla	Typ motora	Výkon (kW)	CO ⁽³⁾ (g/km)	HC ⁽³⁾ (g/km)	NOx ⁽³⁾ (g/km)	CO ₂ ⁽²⁾ (g/km)	Výkon (kW)	CO ⁽³⁾ (g/km)	HC ⁽³⁾ (g/km)	NOx ⁽³⁾ (g/km)	CO ₂ ⁽²⁾ (g/km)

⁽¹⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.⁽²⁾ Vzťahuje sa len na vozidlá kategórie M₁ a N₁.⁽³⁾ Vzťahuje sa len na základné vozidlo, resp. vozidlá.

PRÍLOHA 2A

USPORIADANIE ZNAČKY TYPOVÉHO SCHVÁLENIA RETROFITNÉHO SYSTÉMU PRE LPG

a = najmenej 8 mm.

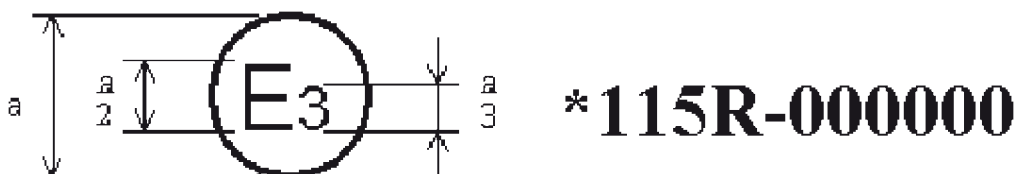
Uvedená značka typového schválenia pripevnená na štítok retrofitného systému LPG ukazuje, že tento bol typovo schválený v Taliansku (E 3) na základe predpisu č. 115 pod číslom typového schválenia 000000. Symbol „#“ označuje retrofitný systém LPG, prvé dve číslice čísla typového schválenia udávajú, že schválenie bolo udelené v súlade s požiadavkami predpisu č. 115 v jeho pôvodnom znení.

 #115R-000000	
NAME OR TRADE MARK:	
TYPE: LPG/CNG	Date:
☐ VAPORIZER/REGULATOR ☐ GAZ FUELLING SYSTEM ☐ SAFETY DEVICE ☐ CONTAINER	

Uvedený štítok so značkou typového schválenia a niektorými technickými informáciami o retrofitnom systéme musí byť pevne pripevnený na karosérii vozidla.

PRÍLOHA 2B

USPORIADANIE ZNAČKY TYPOVÉHO SCHVÁLENIA RETROFITNÉHO SYSTÉMU PRE CNG

a = min. 8 mm

Uvedená značka typového schválenia pripevnená na štítke retrofitného systému CNG ukazuje, že tento bol typovo schválený v Taliansku (E 3) na základe predpisu č. 115 pod číslom typového schválenia 000000. Symbol „*“ označuje retrofitný systém CNG, prvé dve číslice čísla typového schválenia udávajú, že schválenie bolo udelené v súlade s požiadavkami predpisu č. 115 v jeho pôvodnom znení.

NAME OR TRADE MARK:	
TYPE: LPG/CNG	Date:
☐ VAPORIZER/REGULATOR	
☐ GAZ FUELLING SYSTEM	
☐ SAFETY DEVICE	
☐ CONTAINER	
.....	
.....	
.....	

Uvedený štítok so značkou typového schválenia a niektorými technickými informáciami o retrofitnom systéme musí byť pevne pripevnený na karosérii vozidla.

PRÍLOHA 3A

ÚPLNÝ ZOZNAM INFORMÁCIÍ NA ÚČELY TYPOVÉHO SCHVÁLENIA RETROFITNÉHO SYSTÉMU PRE LPG MONTOVANÉHO DO VOZIDLA

1. Opis základného vozidla
 - 1.1. Meno a adresa výrobcu
 - 1.2. Kategória a označenie typu
 - 1.3. Identifikačné číslo podvozku
 - 1.4. Číslo osvedčenia
 - 1.5. Označenie typu spaľovacieho motora
 - 1.5.1. Pracovný princíp a termodynamický cyklus
 - 1.5.2. Prírodné nasávanie alebo tlakové preplňovanie
 - 1.5.3. Výtlak
 - 1.5.4. Typ systému katalyzátora
 - 1.5.5. Typ systému zapalovania
2. Opis retrofitného systému pre LPG
 - 2.1. Obchodné meno alebo ochranná známka
 - 2.2. Označenie typu
 - 2.3. Výkresy/technologické schémy montáže do vozidla
 - 2.4. Systém hlavného a závislého zariadenia: áno/nie ⁽¹⁾
 - 2.5. Vaporizér/tlakový regulátor, resp. regulátory:
 - 2.5.1. Značka, resp. značky
 - 2.5.2. Typ, resp. typy
 - 2.5.3. Číslo osvedčenia
 - 2.5.4. Identifikácia
 - 2.5.5. Nákresy
 - 2.5.6. Počet hlavných nastavovacích bodov
 - 2.5.7. Opis princípu nastavovania cez hlavné nastavovacie body

⁽¹⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

- 2.5.8. Počet nastavovacích bodov voľnobehu
- 2.5.9. Opis princípu nastavovania prostredníctvom voľnobežných nastavovacích bodov
- 2.5.10. Iné možnosti nastavovania: ak áno, ktoré (opis a výkresy)
- 2.5.11. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: KPa
- 2.6. Zmiešavač: áno/nie ⁽¹⁾
- 2.6.1. Počet
- 2.6.2. Značka, resp. značky
- 2.6.3. Typ, resp. typy
- 2.6.4. Nákresy
- 2.6.5. Miesto montáže (vrátane výkresu, resp. výkresov)
- 2.6.6. Možnosti nastavenia
- 2.6.7. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: KPa
- 2.7. Dávkovacia jednotka plynu: áno/nie ⁽¹⁾
- 2.7.1. Počet
- 2.7.2. Značka, resp. značky
- 2.7.3. Typ, resp. typy
- 2.7.4. Nákresy
- 2.7.5. Miesto montáže (vrátane výkresu, resp. výkresov)
- 2.7.6. Možnosti nastavenia
- 2.7.7. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: KPa
- 2.8. Zariadenie, resp. zariadenia na vstrekovanie plynu alebo vstrekoval, resp. vstrekovalce: áno/nie ⁽¹⁾
- 2.8.1. Značka, resp. značky
- 2.8.2. Typ, resp. typy
- 2.8.3. Identifikácia
- 2.8.4. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: KPa
- 2.8.5. Výkresy montáže:
- 2.9. Elektronická riadiaca jednotka
- 2.9.1. Značka, resp. značky

⁽²⁾ Uveďte toleranciu.

- 2.9.2. Typ, resp. typy
- 2.9.3. Miesto montáže
- 2.9.4. Možnosti nastavenia
- 2.10. Nádrž LPG
- 2.10.1. Značka, resp. značky
- 2.10.2. Typ, resp. typy (vrátane výkresov)
- 2.10.3. Počet kontajnerov
- 2.10.4. Kapacita 0,9 litra
- 2.10.5. Palivové čerpadlo v nádrži LPG: áno/nie ⁽¹⁾
- 2.10.6. Číslo osvedčenia
- 2.10.7. Výkresy montáže nádrže
- 2.11. Príslušenstvo nádrže na CNG
- 2.11.1. 80 % uzatvárací ventil:
- 2.11.1.1. Značka, resp. značky
- 2.11.1.2. Typ, resp. typy
- 2.11.1.3. Pracovný princíp: plavák/iné ⁽¹⁾ (vrátane opisu alebo výkresov)
- 2.11.2. Ukazovateľ hladiny paliva:
- 2.11.2.1. Značka, resp. značky
- 2.11.2.2. Typ, resp. typy
- 2.11.2.3. Pracovný princíp: plavák/iné ⁽¹⁾ (vrátane opisu alebo výkresov)
- 2.11.3. Odľahčovací ventil (vypúšťací ventil):
- 2.11.3.1. Značka, resp. značky
- 2.11.3.2. Typ, resp. typy
- 2.11.4. Bezpečnostné tlakové zariadenie:
- 2.11.4.1. Značka, resp. značky
- 2.11.4.2. Typ, resp. typy

- 2.11.5. Diaľkovo ovládaný servisný ventil s prepadovým ventilom
- 2.11.5.1. Značka, resp. značky
- 2.11.5.2. Typ, resp. typy
- 2.11.6. Viacúčelový ventil: áno/nie ⁽¹⁾
- 2.11.6.1. Značka, resp. značky
- 2.11.6.2. Typ, resp. typy
- 2.11.6.3. Opis viacúčelového ventilu (vrátane výkresov)
- 2.11.7. Vetranie skrine:
- 2.11.7.1. Značka, resp. značky
- 2.11.7.2. Typ, resp. typy
- 2.11.8. Elektrická prechodka (palivové čerpadlo/ovládače):
- 2.11.8.1. Značka, resp. značky
- 2.11.8.2. Typ, resp. typy
- 2.11.8.3. Nákresy
- 2.12. Palivové čerpadlo (LPG): áno/nie ⁽¹⁾
- 2.12.1. Značka, resp. značky
- 2.12.2. Typ, resp. typy
- 2.12.3. Čerpadlo je namontované v nádrži LPG: áno/nie ⁽¹⁾
- 2.12.4. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: KPa
- 2.13. Uzatvárací ventil/spätný ventil/odľahčovací ventil plynového potrubia: áno/nie ⁽¹⁾
- 2.13.1. Značka, resp. značky
- 2.13.2. Typ, resp. typy
- 2.13.3. Opis a výkresy
- 2.13.4. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: KPa
- 2.14. Plniaca jednotka ⁽¹⁾
- 2.14.1. Značka, resp. značky
- 2.14.2. Typ, resp. typy

- 2.14.3. Opis a výkresy
- 2.15. Ohybná palivová hadica, resp. hadice/potrubie:
 - 2.15.1. Značka, resp. značky
 - 2.15.2. Typ, resp. typy
 - 2.15.3. Opis
 - 2.15.4. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: KPa
- 2.16. Snímač, resp. snímače tlaku a teploty ⁽¹⁾:
 - 2.16.1. Značka, resp. značky
 - 2.16.2. Typ, resp. typy
 - 2.16.3. Opis
 - 2.16.4. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: KPa
- 2.17. Filtračná jednotka, resp. jednotky LPG ⁽¹⁾:
 - 2.17.1. Značka, resp. značky
 - 2.17.2. Typ, resp. typy
 - 2.17.3. Opis
 - 2.17.4. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: KPa
- 2.18. Prevádzková spojka, resp. spojky (jednopalivové vozidlo bez záložného systému pre núdzový dojazd) ⁽¹⁾:
 - 2.18.1. Značka, resp. značky
 - 2.18.2. Typ, resp. typy
 - 2.18.3. Opis a montážne výkresy
- 2.19. Pripojenie vykurovacieho systému k systému LPG (povolené pre kategórie vozidiel M₂ a M₃): áno/nie ⁽¹⁾
 - 2.19.1. Značka, resp. značky
 - 2.19.2. Typ, resp. typy
 - 2.19.3. Opis a montážne výkresy
- 2.20. Ďalšia dokumentácia

-
- 2.20.1. Opis zariadenia LPG a fyzická ochrana katalyzátorov pri prepínaní z benzínu na LPG a naopak.
 - 2.20.2. Usporiadanie systému (elektrické spojenia, kompenzačné hadice vákuových spojení atď.)
 - 2.20.3. Výkres symbolu
 - 2.20.4. Údaje o úpravách
 - 2.21. Chladiaci systém: (kvapalina/vzduch) ⁽¹⁾
 - 2.21.1. Opis systému/výkresy z hľadiska zariadenia LPG
-

PRÍLOHA 3B

ÚPLNÝ ZOZNAM INFORMÁCIÍ NA ÚČELY TYPOVÉHO SCHVÁLENIA RETROFITNÉHO SYSTÉMU PRE CNG
MONTOVANÉHO DO VOZIDLA

1. Opis základného vozidla
 - 1.1. Meno a adresa výrobcu
 - 1.2. Kategória a označenie typu
 - 1.3. Identifikačné číslo podvozku
 - 1.4. Číslo osvedčenia
 - 1.5. Označenie typu spaľovacieho motora
 - 1.5.1. Pracovný princíp a termodynamický cyklus
 - 1.5.2. Prírodné nasávanie alebo tlakové preplňovanie
 - 1.5.3. Výtlak
 - 1.5.4. Typ systému katalyzátora
 - 1.5.5. Typ systému zapaľovania
2. Opis retrofitného systému pre CNG
 - 2.1. Obchodné meno alebo ochranná známka
 - 2.2. Označenie typu
 - 2.3. Výkresy/technologické schémy montáže do vozidla
 - 2.4. Systém hlavného a závislého zariadenia: áno/nie ⁽¹⁾
 - 2.5. Regulátor, resp. regulátory tlaku
 - 2.5.1. Značka, resp. značky
 - 2.5.2. Typ, resp. typy
 - 2.5.3. Číslo osvedčenia
 - 2.5.4. Identifikácia
 - 2.5.5. Nákresy

⁽¹⁾ Nehodiace sa prečiarknuť.

- 2.5.6. Počet hlavných nastavovacích bodov
- 2.5.7. Opis princípu nastavovania cez hlavné nastavovacie body
- 2.5.8. Počet nastavovacích bodov voľnobehu
- 2.5.9. Opis princípu nastavovania prostredníctvom voľnobežných nastavovacích bodov
- 2.5.10. Iné možnosti nastavovania: ak áno, ktoré (opis a výkresy)
- 2.5.11. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: kPa
- 2.6. Zmiešavač plynu/vzduchu (karburátor): áno/nie ⁽¹⁾
- 2.6.1. Počet
- 2.6.2. Značka, resp. značky
- 2.6.3. Typ, resp. typy
- 2.6.4. Nákrasy
- 2.6.5. Miesto montáže (vrátane výkresu, resp. výkresov)
- 2.6.6. Možnosti nastavenia
- 2.6.7. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: kPa
- 2.7. Nastavovač toku plynu: áno/nie ⁽¹⁾
- 2.7.1. Počet
- 2.7.2. Značka, resp. značky
- 2.7.3. Typ, resp. typy
- 2.7.4. Nákrasy
- 2.7.5. Miesto montáže (vrátane výkresu, resp. výkresov)
- 2.7.6. Možnosti nastavenia
- 2.7.7. Prevádzkový tlak ⁽²⁾: kPa
- 2.8. Zmiešavač plynu/vzduchu (vstrekovač): áno/nie ⁽¹⁾

⁽²⁾ Uveďte toleranciu.

- 2.8.1. Značka, resp. značky
- 2.8.2. Typ, resp. typy
- 2.8.3. Identifikácia
- 2.8.4. Prevádzkový tlak, resp. tlaky ⁽²⁾: kPa
- 2.8.5. Výkresy montáže:
- 2.9. Elektronická riadiaca jednotka
 - 2.9.1. Značka, resp. značky
 - 2.9.2. Typ, resp. typy
 - 2.9.3. Miesto montáže
 - 2.9.4. Možnosti nastavenia
- 2.10. Nádrž CNG
 - 2.10.1. Značka, resp. značky
 - 2.10.2. Typ, resp. typy (vrátane výkresov)
 - 2.10.3. Počet kontajnerov
 - 2.10.4. Celková kapacita 0,9 litra
 - 2.10.5. Číslo osvedčenia
 - 2.10.6. Výkresy montáže nádrže
- 2.11. Príslušenstvo nádrže CNG
 - 2.11.1. Ukazovateľ hladiny alebo tlaku paliva:
 - 2.11.1.1. Značka, resp. značky
 - 2.11.1.2. Typ, resp. typy
 - 2.11.2. Bezpečnostný tlakový ventil (vypúšťací ventil) ⁽¹⁾:
 - 2.11.2.1. Značka, resp. značky
 - 2.11.2.2. Typ, resp. typy
 - 2.11.3. Bezpečnostné tlakové zariadenie:

- 2.11.3.1. Značka, resp. značky
- 2.11.3.2. Typ, resp. typy
- 2.11.4. Diaľkovo ovládaný automatický ventil s prepadovým ventilom
- 2.11.4.1. Značka, resp. značky
- 2.11.4.2. Typ, resp. typy
- 2.11.5. Plynotesná skriňa:
- 2.11.5.1. Značka, resp. značky
- 2.11.5.2. Typ, resp. typy
- 2.12. Automatický ventil/spätný ventil: áno/nie ⁽¹⁾
- 2.12.1. Značka, resp. značky
- 2.12.2. Typ, resp. typy
- 2.12.3. Opis a výkresy
- 2.12.4. Prevádzkový tlak, resp. tlaky ⁽²⁾: kPa
- 2.13. Plniaca jednotka ⁽¹⁾:
- 2.13.1. Značka, resp. značky
- 2.13.2. Typ, resp. typy
- 2.13.3. Opis a výkresy
- 2.14. Ohybné palivové potrubia alebo hadica, resp. hadice:
- 2.14.1. Značka, resp. značky
- 2.14.2. Typ, resp. typy
- 2.14.3. Opis
- 2.14.4. Prevádzkový tlak, resp. tlaky ⁽²⁾: kPa
- 2.15. Snímač, resp. snímače tlaku a teploty ⁽¹⁾:

- 2.15.1. Značka, resp. značky
 - 2.15.2. Typ, resp. typy
 - 2.15.3. Opis
 - 2.15.4. Prevádzkový tlak, resp. tlaky ⁽²⁾: kPa
 - 2.16. Filter CNG ⁽¹⁾:
 - 2.16.1. Značka, resp. značky
 - 2.16.2. Typ, resp. typy
 - 2.16.3. Opis
 - 2.16.4. Prevádzkový tlak, resp. tlaky ⁽²⁾: kPa
 - 2.17. Prevádzková spojka, resp. spojky (jednopalivové vozidlo bez záložného systému pre núdzový dojazd) ⁽¹⁾:
 - 2.17.1. Značka, resp. značky
 - 2.17.2. Typ, resp. typy
 - 2.17.3. Opis a montážne výkresy
 - 2.18. Pripojenie vykurovacieho systému k systému CNG (povolené pre kategórie vozidiel M₂ a M₃): áno/nie ⁽¹⁾
 - 2.18.1. Značka, resp. značky
 - 2.18.2. Typ, resp. typy
 - 2.18.3. Opis a montážne výkresy
 - 2.19. Ďalšia dokumentácia
 - 2.19.1. Opis zariadenia CNG a fyzická ochrana katalyzátorov pri prepínaní z benzínu na CNG a naopak.
 - 2.19.2. Usporiadanie systému (elektrické spojenia, kompenzačné hadice vákuových spojení atď.)
 - 2.19.3. Výkres symbolu
 - 2.19.4. Údaje o úpravách
 - 2.20. Chladiaci systém: (kvapalina/vzduch) ⁽¹⁾
 - 2.20.1. Opis systému/výkresy z hľadiska zariadenia CNG
-

PRÍLOHA 4

OPIS POSTUPOV PRI SKÚŠKE TESNOSTI SYSTÉMOV CNG/LPG ZABUDOVANÝCH DO VOZIDIEL

1. ROZSAH PÔSOBNOSTI

Opísanie postupov, ktoré má subjekt vykonávajúci montáž vykonať na overenie plynotesnosti systému.

2. Montáž systému sa vykonáva podľa časti I a II návodu na montáž dodanú výrobcom retrofitným systémom.

3. POSTUP PRI SKÚŠKE TESNOSTI SYSTÉMOV LPG

- 3.1. Po ukončení montáže subjekt vykonávajúci montáž vykoná kontrolu riadnej montáže podľa bodu 7.1.4.2 tohto predpisu a postupy uvedenia zariadenia do činnosti podľa opisu v bode 7.1.4.3 tohto predpisu. Po naplnení systém palivom LPG je potrebné skontrolovať pomocou detektoru plynu alebo detektoru úniku kvapaliny všetky úchytky a spoje systému. Solenoidné ventily musia byť v polohe „otvorené“, aby boli všetky komponenty systému vystavené prevádzkovému tlaku. Akékoľvek známky netesnosti sú neprípustné.

4. POSTUPY PRI SKÚŠKE TESNOSTI SYSTÉMOV CNG

- 4.1. Po ukončení montáže subjekt vykonávajúci montáž vykoná kontrolu riadnej montáže podľa bodu 7.1.4.2 a postupy uvedenia zariadenia do činnosti podľa opisu v bode 7.1.4.3 tohto predpisu. Po naplnení systém palivom CNG je potrebné pri prevádzkovom tlaku skontrolovať pomocou detektoru plynu alebo detektoru úniku kvapaliny všetky úchytky a spoje systému. Solenoidné ventily musia byť v polohe „otvorené“, aby boli všetky komponenty systému vystavené prevádzkovému tlaku. Akékoľvek známky netesnosti sú neprípustné.

PRÍLOHA 5

PREDPISY TÝKAJÚCE SA PRIPEVNENIA NÁDRŽE RESP. NÁDRŽÍ NA LPG A CNG

1. Požiadavky predpisu č. 67 v znení série zmien 01, pokiaľ ide o pripevnenie nádrže, resp. nádrží na LPG, alebo požiadavky predpisu č. 110, pokiaľ ide o pripevnenie nádrže, resp. nádrží na CNG, sa považujú za splnené, ak je nádrž pripevnená k motorovému vozidlu aspoň:
 - 1.1. dvoma pásmi na jednu nádrž;
 - 1.2. štyrmi skrutkami a
 - 1.3. vhodnými podložkami alebo podkladovými doštičkami, ak sú steny karosérie v mieste pripevnenia nevystužené.

Za predpokladu, že materiál patrí do triedy Fe 370, upevňovacie skrutky musia byť triedy 8.8 s rozmermi uvedenými v tabuľke 1:

Objem nádrže (v litroch)	Minimálne rozmery podložiek alebo podkladových doštičiek (v mm)	Minimálne rozmery pásov na pripevnenie nádrže (v mm)	Minimálny priemer skrutiek (v mm)
maximálne 85	okružle: 30 × 1,5 okružle: 25 × 2,5	20 × 3 30 × 1,5	8
85 – 100	okružle: 30 × 1,5 okružle: 25 × 2,5	30 × 3 20 × 3 (*)	10 8 (*)
100 – 150	okružle: 50 × 2 okružle: 30 × 3	50 × 6 50 × 3 (**)	12 10 (**)
Viac ako 150	sú v súlade s ustanoveniami predpisu č. 67 v znení série zmien 01 pre nádrže na LPG, alebo predpisu č. 110 pre nádrže na CNG		

(*) V tomto prípade musí byť nádrž pripevnená minimálne tromi pásmi.

(**) V tomto prípade musí byť nádrž pripevnená minimálne štyrmi pásmi.

2. Ak je nádrž zabudovaná za sedadlom, v pozdĺžnom smere vozidla sa musí zachovať celkový voľný priestor minimálne 100 mm. Tento voľný priestor sa môže rozdeliť medzi nádrž a zadnú stenu karosérie vozidla a medzi sedadlo a nádrž.
3. Ak aj pásy na pripevnenie nádrže nesú hmotnosť palivovej nádrže, nádrž musí byť pripevnená minimálne tromi pásmi.
4. Pásy na pripevnenie nádrže zabezpečia, aby nedošlo k posunu palivovej nádrže, jej otočeniu či uvoľneniu.
5. Medzi palivovú nádrž a pásy na jej pripevnenie sa vloží ochranný materiál, napríklad z plsti, kože alebo plastov. Avšak v mieste pripevnenia podložiek alebo podkladových doštičiek ku karosérii vozidla nesmie byť žiadny stlačiteľný materiál.

6. RÁM NÁDRŽE

- 6.1. Ak je nádrž pripevnená k motorovému vozidlu prostredníctvom rámu, rám nádrže, pásy na pripevnenie nádrže, podložky alebo podkladové doštičky a skrutky musia spĺňať ustanovenia bodov 1 až 5.
- 6.2. Ak sa valcová nádrž do vozidla montuje v pozdĺžnom smere, predná strana rámu nádrže musí byť pripevnená v priečnom smere, aby sa predišlo sklznutiu nádrže. Toto priečne spojenie je:
- 6.2.1. minimálne rovnakej hrúbky ako rám nádrže;
- 6.2.2. minimálne 30 mm vysoké a jeho najvyšší bod minimálne 30 mm nad dnom nádrže;
- 6.2.3. čo najbližšie ku kupolovitému zakončeniu nádrže alebo dokonca jeho súčasťou.

Slovné spojenie „*montované v pozdĺžnom smere*“ znamená, že os valcovej palivovej nádrže zvierá s pozdĺžnou stredovou rovinou vozidla uhol 30 stupňov.

PRÍLOHA 6A

DVOJPALIVOVÉ VOZIDLÁ S BENZÍNOVÝMI MOTORMI S PRIAMYM VSTREKOVANÍM – VÝPOČET POMERU LPG VOČI ENERGII

1. MERANIE MNOŽSTVA LPG SPOTREBOVANÉHO POČAS CYKLU

Meranie množstva LPG spotrebovaného počas skúšobného cyklu typu I sa vykoná systémom na váženie paliva, ktorý dokáže zmerať hmotnosť palivovej nádrže na LPG počas skúšky v súlade s týmto postupom:

Presnosť $\pm 2\%$ rozdielu medzi odčítanými hodnotami na začiatku a na konci testu alebo lepšia.

Prijmú sa preventívne opatrenia, aby sa predišlo chybám pri meraní.

Také preventívne opatrenia minimálne zahŕňajú dôkladnú montáž zariadenia podľa odporúčaní výrobcu zariadenia a osvedčenej technickej praxe.

Iné metódy merania sú povolené, ak možno preukázať rovnocennú presnosť.

2. VÝPOČET POMERU LPG VOČI ENERGII

Hodnota spotreby paliva sa vypočítava z emisií uhlíkov, oxidu uhľnatého a oxidu uhličitého stanovených na základe výsledkov meraní za predpokladu, že sa počas skúšky spaľuje len LPG.

Pomer LPG voči energii spotrebovanej v rámci cyklu sa stanoví takto:

$$G_{LPG} = M_{LPG} * 10\,000 / (FC_{norm} * vzdial. * d)$$

kde:

G_{LPG} : percento energie LPG (%);

M_{LPG} : množstvo LPG spotrebovaného počas cyklu (kg);

FC_{norm} : spotreba paliva (l/100 km) vypočítaná podľa bodu 1.4.3 písm. b) prílohy 6 k predpisu č. 101. Korekčný faktor cf použitý v rovnici na určenie FC_{norm} sa prípadne vypočíta použitím pomeru H/C plynného paliva;

vzdial.: vzdialenosť prejdená počas cyklu (km);

d: merná hustota, $d = 0,538$ kg/liter;

PRÍLOHA 6B

DVOJPALIVOVÉ VOZIDLÁ S BENZÍNOVÝMI MOTORMI S PRIAMYM VSTREKOVANÍM – VÝPOČET POMERU CNG VOČI ENERGII

1. MERANIE MNOŽSTVA CNG SPOTREBOVANÉHO POČAS CYKLU

Meranie množstva CNG spotrebovaného počas skúšobného cyklu typu I sa vykoná systémom na váženie paliva, ktorý dokáže zmerať hmotnosť palivovej nádrže na CNG počas skúšky v súlade s týmto postupom:

Presnosť $\pm 2\%$ rozdielu medzi odčítanými hodnotami na začiatku a na konci testu alebo lepšia.

Prijmú sa preventívne opatrenia, aby sa predišlo chybám pri meraní.

Také preventívne opatrenia minimálne zahŕňajú dôkladnú montáž zariadenia podľa odporúčaní výrobcu zariadenia a osvedčenej technickej praxe.

Iné metódy merania sú povolené, ak možno preukázať rovnocennú presnosť.

2. VÝPOČET POMERU CNG VOČI ENERGII

Hodnota spotreby paliva sa vypočítava z emisií uhlíkov, oxidu uhľového a oxidu uhličitého stanovených na základe výsledkov meraní za predpokladu, že sa počas skúšky spaľuje len CNG.

Pomer CNG voči energii spotrebovanej v rámci cyklu sa stanoví takto:

$$G_{\text{CNG}} = M_{\text{CNG}} * cf * 10\,000 / (FC_{\text{norm}} * \text{vzdial.} * d)$$

kde:

G_{CNG} : pomer CNG voči energii (%);

M_{CNG} : množstvo CNG spotrebovaného počas cyklu (kg);

FC_{norm} : spotreba paliva (l/100 km) vypočítaná podľa bodu 1.4.3 písm. c) prílohy 6 k predpisu č. 101.

vzdial.: vzdialenosť prejdená počas cyklu (km);

d: merná hustota, $d = 0,654 \text{ kg/m}^3$;

porov.: opravný faktor pri týchto predpokladaných hodnotách:

$cf = 1$ v prípade referenčného paliva G20;

$cf = 0,78$ v prípade referenčného paliva G25.

ISSN 1977-0790 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5147 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK